Stult⁹ dr̄ q̄ ius ignorat

a ¶ Nec ſtultis.no.ſtultis nō ſuccurri.vt ꝛ.ff.qđ vi aut clam.l.ſeruius. ꝛ appellat ſtultū qui ius ignorat.vt ar. C.de le.ꝛ ꝯſti.l.leges ſa.ꝛ facit.ff.de admini.tuto.impuberi.Accur.

b ¶ Municipū. mō īcipit cōmēdare ep̄lam ꝛ lȝ ꝛc. que hucuſqȝ durat.

c ¶ Nā initium. no.ꝙ ſi initiuȝ eſt gn̄ale: et tota lex gn̄alis ē.ſic ꝛ.ff.de aur.et argē.leg.l. ſpēs. arg.ȝ.ff.de li be.le.l.aureli⁹. ḣ. ſticho.Sen⁹ ē ibi. qđ ex cā fideicom miſſi īdebitū da= tū ē:ſi nō ꝑ errorē ſolutū ē:repeti nō pōt. ſȝ poſtea ibi quā ob rē dicit in ſpecie.Accur.

d ¶ Indebitū.ſ ciuiliter.

I Mpuberes. nichil poſ= ſe.đ facto. Accur.

f ¶ Scire.de iu= re.Accur.

g ¶ Intelligunt ī ſui ꝑiudiciū.vt C.đ fal.mo.l.i. ḣ. īpuberes.et ar.ff. ad maced.l.ſi q̄s ꝑtem.in fi.et.ff.qđ fal.tu.auc.l.pu= pilli.ꝛ.ff.đ iuriur. l.q̄ iuraſſe.hoc au tē ītelligi pt̄ de nō ꝓxio pubertati:et đ eo q̄ nō ē doli ca pax.alioq̄n cū do= lum cōmittat ſci= re dicet̄ de iure et de facto.

¶ De ſponſalib⁹

Dixim⁹ de ꝯtib⁹ rex:nūc de ꝯtib⁹ ꝑſonax.i.nuptijs ſȝ q꞉ ſpōſalia ꝑce= dunt: ideo de his premittit.

S pō= ſa= lia. ſed an ſi ne ſpōſalib⁹ poſ= ſint eē nuptie. Rn̄. vtiqȝ ſi ponas ali quā ductā in do= mū ꝛ in eadē do= mo contractū matrimoniū. Azo. vel etiā in domo mulie ris per verba de preſenti.

S pōſalia, ſtipulari, ſtip̄lo ꝑt interuenire ſȝ nō eſt ne=

postulāt reddi ſibi a republi= ca cireneſiū q̄ſi pl⁹ debito de= derint:cū ſit vtrūqȝ iniquū:pe cuniā q̄ ad op⁹ aq̄duct⁹ data eſt repeti:et rēpublicā ex cor= pore ꝑrimonij ſui ipendere in id op⁹ qđ totū aliene liberali= tatis gloriam rep̄ſentet. Nā ſi iō repetitionē eius pecunie hr̄e credūt/ꝙ impitia lapſi le gis falcidie bn̄ficio vſi nō ſūt: ſciāt ignorantiā facti nō iuris ꝓdeſſe:nec ſtultis[a] ſolere ſuc= curri:ſed errantibus.

¶ Exēpla nō artāt regulā. vi de.ff.de legi.l.iura non in ſin= gulas.per Ci.ꝛ Bar.in.l.oēs populi.in.vj.ꝑicipali.q.ver. itē quero ſi ſtatutū eſt prola= tum in perſona vnius.

¶ Et lȝ municipū[b] mentio in hac epiſtola fiat:tn̄ ꝛ in q̄libet ꝑſona idē obſeruabit̄. Sȝ nec ꝙ in ope aq̄duct⁹ relicta eſſe pecunia ꝓponit̄:in hūc ſolum caſum ceſſare repetitionē di= cēdū eſt. Nā initiū[c] ꝯſtitutōis gn̄ale eſt: demōſtrat eīn ſi nō ꝑ errorē ſolutū ſit fideicōmiſ= ſum qđ īdebitū[d] fuit nō poſſe repeti. Item et illa pars eque gn̄alis eſt:vt q̄ iuris ignorātia legis falcidie beneficio vſi nō ſint: nec poſſunt repetere. vt ſm̄ hoc poſſit dici etiā ſi pecu nia que ꝑ fideicōmiſſum reli= cta eſt: queqȝ ſoluta eſt/nō ad aliquid faciendum relicta ſit: et licet conſumpta non ſit ſed extet apud eum cui ſoluta eſt: ceſſare repetitionem. Pap.

I Mpuberes ſine tuto= re agētes:nichil poſſe[e] vel ſcire[f] intelliguntur[g].

¶ Explicit liber.xxij.

ceſſaria:q꞉ ꝛ int̄ abſentes ꝯhūt. vt.ff.e.l.iiij.ꝛ fi.vl̄ dic eē ſpāle i ea vt int̄ abſentes ꝯhat̄. al's aūt ȝ.vt iſti.de inu. ſtipu.ḣ.itē ꝓ vox.ex hac tn̄ ſtip̄lone nō repto agi.ſed cur nō agat̄ ad itereſſe ſi femia diues ē cū ſit rei hōeſte ſtipu latio.ar.ȝ.ff.de ꝓ.ob.ticia:ꝛ q̄p re.ac.nō da.l.i.ḣ.q̄ro.Ac.

¶ Incipit lib.xxiii.

¶ De ſponſalibus. Titu.j.

¶ Sponſalia fiunt per verba de futuro: ꝛ a ſpondeo dicun= tur:a quo etiā deſcēdit appel latio ſponſi.h.d.cuȝ duab⁹.ll. ſeq.Bal.

Fronto.

S Ponſalia[h] ſunt mētio ꝛ repromiſ ſio futura= rū nuptia= rum.

Vlpian⁹.

S Ponſalia autem dicta ſunt a ſpondendo. Nā moris fuit veteribus ſtipula= ri[i]: et ſpondere ſibi vxores fu turas.

Floren.

V Nde ꝛ ſpōſi ſponſeqȝ appellatio nata eſt.

¶ Cōtrahunt̄ ſpōſalia nudo ꝯſenſu inter ꝑſentes vel inter abſentes per epiſtolam. h.d. cum.l.ſeq.Bal.

Vlpia.

S Vfficit nudus[k] conſen= ſus[l] ad conſtituēda ſpō ſalia. deniqȝ conſtat[m] et abſen ti abſentē[n] deſpōderi poſſe[o]: ꝛ hoc quotidie fieri.

Pōpo.

H Ec ita ſi ſciētib⁹ his qui abſunt ſponſalia fiant: aut ſi poſtea ratū habuerint.

¶ Ei⁹ eſt diſſoluere cui⁹ eſt li gare.h.d.iſta.l.no.bal.

Vlp.

S I puelle tutores ad in fringēda ſponſalia nū= cium miſerint: non putarē ſuf fecturum ad diſſoluendā nu= ptiarum ſpeciem[p] hunc nun= cium: non magis q̄ȝ ſponſa= lia poſſe eos ſolos conſtitue= re:niſi forte omnia iſta ex vo= luntate puelle facta ſint.

h ¶ Sufficit nu= dus.a ſtipu latione nō a ver= bis.vt.ff.l.i.Ac.

i ¶ Conſenſus. vt ꝛ.ff.e.l.fi.ꝛ.l.ſpō ſalia.ꝛ.l.in ſpon= ſalibus.Accur.

m ¶ Conſtat. an idē in m̄rimonio ꝙ inter abſentes ꝯtrahat̄: videt̄ ꝙ ſic.vt.ff.titu.i.l.de= niqȝ.q꞉ ſolo ꝯſen= ſu ꝯhit̄ non ꝓbis. vt.ff.đ iur̄ do.l.mu tus.ꝛ.ff.đ reg.iur. l.nuptias. vn̄ vi= det̄ etiā īter abſen tes poſſe ꝯhi.et in diē et ſub ꝯditiōe. vt.ff.đ ac.ꝛ ob.l.cō ſenſu.ꝛ iſti.đ ꝯhē. ēp.ḣ.ēptio.ſȝ ecō= tra videt̄ cuȝ m̄ri= moniū ſit act⁹ legi tim⁹ ꝛ de iur̄ cañ. introduct⁹: vide= tur nō fieri int̄ ab ſentes vl̄ in diē vl̄ ſub ꝯditiōe.naȝ ꝛ emancipatio ſolo ꝯſenſu fit.nō tn̄ in diē vel ſub ꝯditio ne.vt.ff.de reg.iur. act⁹. ſȝ ibi de cer= tis actibus dicit. Itē ꝓ hoc eſt qđ legit̄.ff. đ adop.l. neqȝ abſens.Ac.

n ¶ Abſentē. ꝑ nūciū vel l'ras.vt .ff.eo.l.fi.

o ¶ Poſſe.vt.ff.e. in ſpōſalib⁹.ſȝ q̄d ſi peniteat abſen= tē anteqȝ abſens cōſentiat.ar.ꝙ nō ſunt ſponſalia.vt ff. de iureiur.l.nō erit.in fi.ꝛ.ff.de ac quirē.poſ.l.abſen ti.ſȝ arg.ꝯtra.ff.de acq̄.here.ſi q̄s mi chi bona.ḣ.fi.et.l. qui ſeruū.ꝛ.C.de repu.l.lȝ.ꝛ.ff.de aqua plu.ar.l.in diem.

S I puelle.ſpēȝ.nec m̄rimoniū.vt.C.đ nup.l.i copu lādis,nec ꝓcuratorē,vt.C.đ ꝓcur.l.neqȝ.nec repudiare

Tutorſ ptãs a pña po= teſtate differt. bonorũ poſſeſſionẽ. vt .ff. de ſucceſ. edi. l. i. §. tutor. ⁊ ſic no ta ꝙ non eſt ſimilis ptãs tutoris patrie poteſtati. pater enim diſſoluit. vt .ff. e. l. in poteſtate. Accur.

a ¶ In ſponſalib⁹. teſtatio. i. in ſcriptis ſpõſalia. Azo.
b ¶ Spondeat. vt .C. de nup. l. neq̃ ſine.

S ponſalia ſicut. vt ⁊ .ff. e. l. ſufficit.
S ed ea. intelligitur. vt ⁊ .ff. ſo. ma. l. dotem. Accur.
f ¶ Eligat. ergo ſi dignum eligat pater contrahũ tur ſponſalia ſine voluntate filie: ſecus tñ aſſeritur in fi lio. vt .ff. l. proxi. Jo. tñ dicit idẽ in filia qḋ in filio. vt nũq̃ cõſiſtãt ſpõſalia ſi ne volũtate filiorũ ⁊ filiarũ. ſed tamẽ vbi dignũ eligat pater ꝯtrahit cau ſam ingratitudi= nis niſi cõſentiat vt fit in alijs cau= ſis. vt in auſ. vt cũ de ap. cog. §. ſi ali cui. coll. viij. item .ff. C. de nupt. l. vi= due. vbi exigitur filiam ꝯſentire ẽt ſi dignum ſibi eli gat pater: ⁊ ei⁹ vo luntas prefertur. Rñ. hic loqtur de ea tñ que eſt i po teſtate. ibi de emã cipata. vł dic ꝙ de vtraq̃ loquit. hoc tamen nõ eſt verũ niſi ipſa ſibi di= gnũ eligat: vt ibi.

c ¶ Deſideratur vt eorũ quorum in ptãte eſt. vt .ff. ti. i. l. ij. ⁊ .C. de nup. l. ſi vt proponis.
d ¶ Niſi euiden ter. no. intelligi cõ ſentire niſi ꝯdicat ex quo ſcit. vt ar. .ff. ſo. ma. l. ij. §. vo= luntate. ſ; ar. ꝯ .ff. de fur. q̃ vas. §. q̃ ex voluntate. Ac.

Sciẽs ⁊ nõ ꝯdi= cẽs ꝯſẽ= ſire vr̃.

Tutor. impe= dimẽto. vt ⁊ vẽditiõi. vt .C. de ꝯhen. emp. l. ij.
f ¶ Nõ infirmat ſicut nec vr̃ matri monium. vt ⁊ .ff. de his q̃ ſunt ſui vel ali. iur. l. pñe. ⁊ .ff. ti tu. i. l. oratiõe. §. fi. Accurſius.

Q ueſitũ. col= late. i. de fa= cto celebrate ꝯtrũ ad ipſorũ votũ: q: duxit eã in domũ.
h ¶ preceſſerint anteq̃ fieret du= ctio in domũ.
i ¶ Nupta. ſ. de facto tantum.
k ¶ Facta. l; eñ cõſenſerit ductiõi nõ tamẽ iõ ꝯſenſit nuptijs ꝯhendis. et cõſentire põt vt concubina.

I n ptãte. põt vt .ff. de repu. l. ij. i fi. ſ; nuptias nõ. vt .C. de repu. l. diſſentiẽtis. ⁊ .ff. de dona. inter vir. et vxo. l. cũ hi. §. ſi ſocer nurũ. idẽ in matre vt nõ faciat diuortium filie. vt .C. de repu. l. filie. Accurſius.
m ¶ Extinguet. i. faciet vt nõ na= ſcatur. Accur.
n ¶ Que. ſ. con ditio.

¶ Tantũ valet id qḋ fit cum ſcriptura ꝙtum id qḋ fit ſine ſcriptura. h. d. Bal. Paulus.

I n ſpõſalib⁹ nichil inter eſt vtrũ teſtatio[a] iterpo nat: an aliq̃s ſine ſcptura ſpõ= deat[b]. In ſpõſalib⁹ ẽt cõſenſ⁹ eorũ exigẽdus ẽ: q̃ꝛ i nuptijs deſideratur[c]. itelligi tñ ſp filie prẽm ꝯſentire: niſi euidenter[d] diſſentiat Julia. ſcribit.

¶ Quedam impediũt facien da que nõ impediũt iã fcã. ad id qḋ. l. ſi pr. .ff. de his qui ſunt ſui vel alie. iur. Gaius.

T utor qñ ſpõſalib⁹ ipe= dimẽto[e] ſit pluſq̃ ma= nifeſtũ eſt: ſ; poſtea interueni ens ſponſalia nõ infirmat[f].

¶ Per ductionẽ ad domum ſpõſalia non preſumunt ꝯcta. durãt tñ ſi ante ductionẽ cõ= tracta fuerũt. h. d. Bal. Ulp.

Q ueſitũ eſt apḋ iulianuz an ſpõſalia ſint añ. xij. ãnũ/ ⁊ ſi fuerit nuptie collate[g] Et ſp labeonis ſniam pbauit: exiſtimãtis ſiq̃dẽ pceſſerint[h] ſponſalia durare ea: q̃uis i do mo nupta[i] eẽ cepit. Siu̾o non preceſſerint hoc ipſo ꝙ in do= mũ deducta eſt nõ videri ſpõ= ſalia facta[k]: quã ſniam Papi. quoq̃ probat.

¶ Pater poteſt ſpõſalia filie exiſtentis in poteſtate diſſol= uere. ſecus ſi fuerit emancipa ta. h. d. Bal. Idem.

I n ptãte manente filia pr̃ ſponſo nunciũ remit tere põt[l] ⁊ ſpõſalia diſſoluere: Eniuero ſi emãcipata ẽ nõ pt neq̃ nuncium remittere: neq̃ que dotis cã data ſunt cõdice re: ipſa ei filia nubẽdo efficiet dotẽ eẽ ꝯditionẽq̃ extiguet[m] que[n] cã nõ ſecuta[o] naſci pote= rat. niſi forte q̃s ꝓponat ita do tẽ patrẽ ꝓ emancipata filia de diſſe: vt ſi nuptijs nõ cõſenti= ret[p] vel ꝯtractis vel nõ cõtra= ctis repeteret q̃ dederat: tunc enim habebit repetitionem.

¶ Sponſalia cõſenſu filie cõ trahunt q̃ filia prĩ ꝯſentire dz: l; cõtradicere poſſet ſi habe= ret iuſtã cãm ꝯtradicẽdi. h. d. iſta. l. cũ. l. ſeq. Bal. Julian⁹.

S ponſalia ſicut[q] nuptie conſenſu cõtrahentiuz fiunt: et ideo ſicut nuptijs ita ſponſalib⁹ filiamfa. conſenti= re oportet. Ulpianus.

S ed ea q̃ prĩs voluntati nõ repugnat cõſentire intelligitur[r]. Tunc aũt ſolum diſſentiẽdi a patre licẽtia filie conceditur: ſi indignum mori bus vel turpẽ ſponſum pater ei eligat[f]. Paulus.

F iliofamilias diſſen= tiente ſpõſalia ei⁹ noĩe fieri non poſſunt. Mode.

I n ſponſalibus contra hendis etas cõtrahen tium diffinita nõ eſt/ vt in ma= trimonijs[t]. Quapropter a pri mordio etatis ſponſalia effici pñt: ſi modo id fieri ab vtraq̃ pſona intelligat. i. ſi non ſint minores q̃ ſeptem annis.

T utor factã pu= pillã ſuã[v] nec ipẽ vxorẽ ducere: nec filio ſuo in mr̃imo nio adiungere poteſt[x]. Scias tamen que de nuptijs tracta= mus: ⁊ ad ſpõſalia pertinere. Idez.

¶ Cũ aliq̃d ꝓhibetur videtur eẽ oẽ illud ꝓhibitũ p qḋ p uenit ad illḋ. et qñ aliq̃d pmit tit vident eẽ oĩa pmiſſa p q̃ p= uenit ad illud. Bal. Ulpian⁹.

I n ſponſali= bus. vt i ma= trimonijs. i. talis vt i matrimonijs ſ; alia. ſ. ſeptẽ an= norũ vt ſubijcit. vł nõ eſt diffinita vt in ſpõſalib⁹ varie in marib⁹ ⁊ femis vt i nuptijs. vł ali ter nõ eẽt diffinita etas vt ſolã etatez dicam ſufficere: ſi cut in nuptijs di= co. nam ſi ſeptem annorũ ſit nõ ſuffi cit niſi intelligat qḋ agat. ſepe ei ac cidit vt nõ intelli= gant in ea etate: ſ; in nouẽ annis tñ vel decem. ſed ſo= la etas. xij. anno= rum vel. xiiij. ſuffi cit. tunc enim be= ne intelligunt ni= ſi ſint furioſi ſm Azo.

T utor. ſuaz. ſ. adultam.
x ¶ Poteſt. vt et .C. de inter. ma. l. ſi tutor. et .ff. titu. i. l. ſenatuſcon. et. l. ſi quis tutor. §. quã= uis. Accurſius.

o ¶ Non ſecuta. i. ſi illa nolit nubere. Accur.
p ¶ Non ꝯſentiret. pater.

O Ratio. ſuppleat. no. ſuppleri vbi deficit lex. vt ⁊ ff. ꝺ teſti. l. queſitũ. itẽ no. ſi q̃d ꝓhibet ⁊ id ꝓhibet ꝑ qꝺ peruenit ad illud ꝓhibitũ. vt. ff. de pac. l. qꝺ dictum. et ff. de fideiuſ. l. cũ lex. ⁊ C. de na. li. l. legẽ. in fi. ⁊ C. de vſur. l. eos. in fi. ⁊ C. de vſur. rei iudi. l. fi. in fi. ⁊ ff. de pe. here.

N Uptie. in p̃tãte. niſi ſint furioſi vł ab hoſtib' diu capti. vñ cõſentire nõ valent. vt. ff. eo. ſi nepos. i fi. Ac.
S I neptẽ. me ſolo. nõ ẽ opʒ ꝯſentire p̃rez nepotis vt hic. ſed ꝯ. ff. e. l. orone. §. i. So. hic ꝯſobrinã: ibi extraneam ducebat. vel ẽ erat mortu' vel furioſus pater hui' nepotis. vt. ff. eo. l. ſi nepos. Accur.

ſed ⁊ ſi le. §. itez ſi rẽ. ⁊ ff. de mino. l. iij. §. vtrũ. ſʒ ar. ꝯ ff. ti. i. ſi q̃s officiũ. ſed ibi eſt ſpes ꝙ erit m̃rimonium. lʒ hodie eẽ nõ poſſit. itẽ ar. ꝯ ff. de iudi. ſʒ et ſi ſuſcepit §. fi. ⁊ ſic eẽ no. ff. de iuriſ. om. iudi. l. ij.

S Epe. trahũt vt ſint ſine matrimonio ꝯcto ſola. alioqn trãſacto biennio aliũ nubere põt. vt. C. e. l. ij. ⁊ C. ꝺ repu. l. ij. Accur.

c ❡ Ex neceſſitate. forte cã appellatiõis exercende. vt arg. ff. de iudi. l. ij. §. legatis.

I N ſponſalibus. ꝑ epl'aʒ miſſam. Azo.

e ❡ hoc factũ eſt ſcʒ ſpõſo futurarũ nuptiaꝝ. Ac.

❡ De ritu nuptiarum. Id eſt de feſtiuitate ſiue ſolẽnitate nuptiarum ⁊ no. ꝙ hec q̃tuor idẽ ſignt: m̃rimoniũ: nuptie: coniugiũ: ꝯſortiũ. ſʒ cõtuberniũ eſt tãtũ inter ſeruos. vt. C. de adul. ſerui.

N Uptie ſunt ꝯiũctio diuini. q2 eiuſdez ſecte vt ambo iudei: vel xpiani. vt C. de iude. ne q̃s. ⁊ l. nemo. ⁊ C. de cri. expil. her. l. aduerſus. religiõis tñ diuerſitas non impedit: cũ ſint eiuſdẽ ſecte. vt. C. de epi. audi. ſi legibus. Itẽ hũano iure cõicant. quia eiuſdem fori efficitur vxor cũ foro viri: lʒ aliud ſit in cõcubina. vt. ff. de iudi. l. exigere. et ff. ad mu. l. de iure. in fi. Accur.

O Ratio impatorũ antonini et cõmodi: q̃ quaſdã nuptias in pſona ſenatorũ inhibuit/de ſpõſalib' nichil locuta eſt: recte tñ dr̃ etiã ſpõſalia in his caſib' ipſo iure nullius eſſe momẽti: vt ſuppleat[a] quod orationi deeſt.

❡ Spõſus dʒ expectare ſpõſam etiã vltra quadriennium ſi iuſta ⁊ neceſſaria cauſa interueniat. Bar. G aius.

S Epe iuſte ac neceſſarie cauſe nõ ſolum annum vel bienniũ: ſed etiã trienniuʒ et quadrienniũ ⁊ vlterius trahunt[b] ſpõſalia: veluti valitudo ſponſi ſpõſe ve: vel mortes parentum: aut capitalia crimina: aut longiores pegrinationes: que ex neceſſitate[c] fiunt.

❡ Sponſalia p̃nt ꝯhi inter p̄ſentes vel abſentes: ꝑ nunciũ vel ꝑ ep'lam. Bal. U lpianus

I N ſpõſalibus cõſtituẽdis parui refert an ꝑ ſe ⁊ corã: an ꝑ internunciũ vel ꝑ epiſtolã[d]/an per aliud hoc factum eſt[e]: ⁊ fere plerũcꝫ conditiões interpoſitis perſonis expediuntur.

❡ De ritu nuptiarum. Titu. ij. M odeſtin'.

N Uptie ſunt coniunctio maris ⁊ femine ⁊ cõſortiuʒ oĩs vite diuini[f] ⁊ humani iuris cõicatio. P aulus.

N Uptie cõſiſtere nõ p̃nt niſi ꝯſentiãt oẽs. i. qui coeunt/quorũcꝫ i p̃tãte[g] ſunt.

❡ Inter fratres conſobrinos nuptie ꝯhunt etiam ſi ſol' cõſenſus interuenerit. Bal. I dẽ

S I neptẽ ex filio ⁊ nepotẽ ex altero filio in p̃tãte habeã: nuptias iter eos me ſolo[h] auctore ꝯhi poſſe pompo. ſcribit: et verum eſt.

❡ Nuptie imperfecte ꝓpter defectũ etatis cõtracte adueniente legitima etate perficiuntur. h. d. Bal. P ompo.

M Inorẽ ãnis. xij. nuptã tũc legitimã vxorẽ fore cum apud virum impleſſet xij. annos[i].

❡ Uerba de futuro ꝓlata matrimoniũ inducũt ſi mulier ducatur ad domum viri. ſecus ſi vir vadat ad domũ vxoris. h. d. iſta nota. lex. Bar. I dem.

M Ulierẽ abſenti ꝑ litteras eius[k] vel nuncium poſſe nubere placet/ſi i domũ eius duceretur. eam vero que abeſſet[l]/ex litteris vel nuncio ſuo duci a marito non[m] poſſe. deductione[n] enim opus eſſe in mariti non in vxoris domũ quaſi in domicilium matrimonij. U lpianus.

D Enicꝫ cinna ſcribit euʒ qui abſentẽ[o] accepit vxorẽ: deinde rediens[p] a cena[q] iuxta tiberim perijſſet: ab vxore lugẽdum eſſe rñſum eſt[r]. P aul'.

I Deocꝫ poteſt fieri: vt i hoc caſu aliqua virgo et dotẽ ⁊ de dote habeat actionem. P ompo.

L Ibertinus libertinam matrẽ aut ſororẽ ſuã vxorẽ ducere non p̃t: q2 hoc ius morib' nõ legib' introductum eſt.

M Inorez. xij. an. adeo etiam vt ſi ante poſſit cognoſci nõ tñ ſit vxor ſʒ Io. q̃a etas vt cognatio p̄ſtat impedimentũ nuptijs ſʒ ar. ꝯ ff. de ver. ob. continuus. §. cum ita ſm Azo.

M Ulierez. per litteras ei' ſcilʒ viri. ⁊ eſt ſenſus hui'. l. vt marit' ꝑ nunciũ ſuũ vel per l'ras vxorẽ ducere poſſit. mulier aũt ꝑ ꝓprium nunciũ nubere nõ põt. ipſam eñ in domũ mariti duci opʒ ⁊ eo ipſo ſponſa p̄ſumitur vxor ſcã ſi aliõ nõ ligat. vir aũt nõ eo ſolo factus dr̃ ꝙ ad ſpõſe domũ ient: cũ ad ea q̃ ſepi' cõtingunt iura aptent ſm. R. vt. ff. de legi. ⁊ ſenatuſcon. l. nam ad ea.

l ❡ Que abeſſet. i. a domo mariti ⁊ ſua Azo.

m ❡ Nõ poſſe. vt ſit vxor antecꝫ in domũ mariti puenerit: lʒ ip̄e vadat ad domũ vxoris.

n ❡ Deductõe. ſ. vt ea ſit ſufficiens nuptiaꝝ teſtoniũ.

D Enicꝫ. abſẽtẽ. ꝑ ſuos et amicos fecit eã in domũ ſuã deduci. vt. ff. l. proxi.

p ❡ Rediens. ad miliciaʒ forte. vel ad aliq̃d negociũ qꝺ aggreſſus fuerat. vel alibi cenauerat ⁊ ad domum veniebat.

q ❡ A cena. in domo viri celebrata ſm primam.

r ❡ Reſponſuʒ eſt. licet corp' eius non cõpareat. vt. ff. de his qui no. infa. l. fi. in fi.

SI nepos. ſufficit. nō ergo furioſi auctoritas requiritur: ſicut nec in hɾ̄ditate adeūda. vt. ff. de acq. he. l. cum heres. ⁊ dotem filia repetere. vt. ff. ſolu. ma. ſi cum dotem. §. ſi ſoluto.
b ❡ Ducere. ſed ⁊ an ſi tn̄ talem ⁊c. vt. ff. l. proxi. ⁊ l. ſi filius. in fi.

SI filius. certum ſit. i. nō eſt veriſimile.
SI qua michi. inceſte. putabātur inceſte qꝛ res puenit i euꝫ caſum a quo incipere non poſſit. vt ff. e. l. adoptiuus.
e ❡ Nō ppe. ipro prie aūt ſic. vt. ſ. ꝺ teſti. l. i legib⁹. ⁊ ff. de gradi. l. ſeru⁹.
f ❡ Abſtinendū. vt⁊ iſti. e. §. ſi vxor.
g ❡ Cognata ei. hec ei filia ſororꝫ adoptiue nec naturali nec ciuili iure michi cōiungit vt inſti. e. §. ei⁹ ꝓo de naturali ꝯſtat. itē ⁊ ciuili: qꝛ eam non adoptaui nec pater me⁹. ⁊ licet pater me⁹ matreꝫ ſuā adoptauerat non tn̄ cepit patri meo neptis loco eē: qꝛ in matris ptāte nō eſt filia. alioquin ſecus. vt inſti. de adop. §. illud. itē filia mr̄i nō eſt agnata: qꝺ ꝓbat: qꝛ ꝑ nulluꝫ aliū filius vł filia eſt matri cōiunct⁹ niſi per ipam matrē: ergo ꝑ feminini ſexū: ergo non eſt agnata ſed cognata: ꝫ nec patri adoptiuo per matrem: ergo nec michi ꝑ patrem meū naturalē ⁊ legitimū: ꝫ ꝑ nullum.
h ❡ Nemo fit. ſic ſm Jo. vt ſtatim dices. ſꝫ ſi nō fit auūculus per adoptionem quomodo matertera. vt. ff. e. l. ꝑ adoptionē. §. amitā. Rn̄. nemo fit. ſ. ſic ꝑ ſororē adoptatā tm̄. vt inſti. e. §. eius vero. ſꝫ alio mō ſic. vt ſi habeo filiā lttimā vel naturalē: ⁊ ex ea nepotē: ⁊ eū nepotem adopto in nepotē quaſi ex filio: cū ałs nō ſit in ptāte mea: vt iſti. de pa. po. §. fi. ⁊ poſtea adopto aliquē in filiū vel aliquā in filiā: iſte vł iſta fili⁹ vel filia erit auunculus et matertera ad illū nepotē ſaltem quo ad hoc vt nuptie impediantur. ⁊ hoc ideo: quia michi eſt factus nepos agnatus: ⁊ fili⁹ vel filia ſimilr̄: ergo ⁊ inter ſe. vt. ff. ꝺ ſuis ⁊ le. here. l. poſt cōſanguineos. §. parui. et ꝺ gradi. cog. l. non facile. §. i. in fi. itē ſi habeo duas filias ⁊ extraneum nepotē quaſi ex altera natum adopto: altera filia erit matertera adoptato. nec video cur nō poſſuꝫ adoptare nepoteꝫ quaſi ex filia: cum poſſim ⁊ ſi nō hēo filiuꝫ filiamve. vt inſti. de adop. §. licet. ⁊. ſ. de adop. l. adoptare ⁊ l. ſi pater. §. ꝗ duos. Ac.
i ❡ Adoptiui. ꝗ me adoptauit.
k ❡ Eodem pr̄e ꝗ fuit pr̄ me⁹ adoptiuus: qꝛ illa demuꝫ debet michi eſſe cognata ꝗ eſt patri meo naturali vel adoptiuo. vt ſ. ꝺ adopt. l. ꝗ i adoptionē. Accur.
SI patrona tā ignobilis naꝫ ſi nō eēt ignobilis libertin⁹ poſſet accuſari vt. C. e. l. iij.
m ❡ Prohiberi. vt⁊ ar. ff. e. ſenatorꝫ filia. reſtitui tamē nō poteſt cōtra eū vt. C. qui ⁊ aduerſ quos. l. fi. Accur.
ADoptiuus. fuit. vt ar. ſ. e. ſi ꝗ. §. ſi vxor. et ff. e. l. qnetiā. in pn̄. ſꝫ ꝭ. ff. de gradi. cog. l. iiij. §. pe. ſo. vt ibi
o ❡ Manumiſſ⁹. an̄ manumiſſionē duplex erat rō impedimēti. ſ. cognatio ⁊ ſeruit⁹: poſt manumiſſionē vnū ſublatū erat impedimentū: ſed adhuc ſufficit. vt inſti. de nup. §. illꝺ certū.
p ❡ Patrem. ſ. verum.

❡ Furioſi cōſenſus nō requiritur. h. d. no. lex. Bal. Vlp.

SI nepos vxorem velit ducere auo furēte: omnimō patris auctoritas erit neceſſaria. Sꝫ ſi pr̄ furiat auus ſapiat: ſufficit[a] aui voluntas.

❡ Patre ab hoſtib⁹ capto vel abſente filij pn̄t libere matrimoniū ꝯtrahere cū tali cuius cōditionē pater nō eſſet repudiaturus. h. d. vſqꝫ ad. l. ſi qua michi. Bal.

❡ Js cui⁹ pr̄ ab hoſtib⁹ capt⁹ eſt (ſi nō intra trienniū reuertatur) vxorē ducere[b] pōt. Pau.

SI ita pat̄ abſit vt ignoret vbi ſit: ⁊ an ſit: qꝺ faciendū eſt merito dubitatur: ⁊ ſi triennium effluxerit/ poſtqꝫ apertiſſime fuerit pater ignotus vbi degit/ ⁊ an ſupſtes ſit non ꝓhibent liberi ei⁹ vtriuſqꝫ ſexus matrimoniū vel nuptias legitimas ꝯtrahere. Jul.

SI fili⁹ eius ꝗ apud hoſtes eſt vel abſit an̄ triēniuꝫ captiuitatis vel abſentie pr̄is vxorē duxit/ vł filia nupſerit: puto recte matrimoniū vel nuptias ꝯtrahi: dūmodo eam fili⁹ ducat vxorē: vel filia tali nubat cui⁹ cōditionē certum[c] ſit pr̄em nō repudiaturum.

❡ Nō viciat matrimoniū lꝫ ꝑueniat ad eū caſum a quo incipere nō pt̄. h. d. Bal. Vlpia.

SI qua michi vxor fuit: deinde a me repudiata nupſit Seio queꝫ ego poſtea arrogaui: nō ſunt nuptie inceſte[d]. ❡ Jnter me et ſponſam patris mei nuptie nō poſſunt contrahi: quāqꝫ nouerca mea nō ꝓprie dicat̄. Sꝫ ⁊ per ꝯtrariū ſponſa mea patri meo nubere non poterit: quis nurus non ꝓprie[e] dicatur. ❡ Si vxor mea poſt diuortiū alij nupſerit et filiā ſuſceperit: putat Julia. hanc quidē priuignā non eſſe: verūtn̄ nuptijs eius abſtinendū[f]. ❡ Adoptiue ſororꝫ filiā poſſum vxorem ducere: cognata eīn[g] mea nō eſt filia ei⁹ quia auunculus nemo fit[h] per adoptionē. ⁊ he demū cognationes ꝯtrahunt̄ in adoptionibus que legitime eſſent. i. que agnatoruꝫ ius haberent. pari rōne ⁊ ſororē pr̄is mei adoptiui[i] poſſum ducere: ſi non fuit eodem patre[k] nata. Idem.

SI patrona tam ignobilis[l] ſit vt ei honeſte ſint vel ſaltē liberti ſui nuptie: officio iudicis ſup hoc cognoſcētis he ꝓhiberi[m] non debent.

❡ Fili⁹ adoptiuus nō pt̄ vxorē ducere eā ꝗ fuit vxor pr̄is ſui etiā ſi ſit emācipatus. Jtē ſufficit aliū virū fuiſſe quo ad nuptias ipediēdas. h. d. Bal.

ADoptiu⁹ fili⁹ Paul. ſi emancipet̄/ eā ꝗ pr̄is adoptiui vxor fuit[n] ducere nō poteſt: quia nouerce locum hꝫ. Jtem ſi qs filium adoptauerit vxorē eiuſdē ꝗ nur⁹ loco eſt nec ꝗdem poſt emācipationē filij ducer̄ pt̄: qm̄ aliqn̄ nur⁹ ei fuit. ❡ Seruiles ꝗqꝫ cognationes i hoc iure obſeruāde ſūt igit̄ ſuā mr̄eꝫ manumiſſus[o] nō ducet vxorē. Tātūdē iuris eſt ⁊ in ſororē ⁊ ſororis filia. Jdē ecōtrario dicendū eſt: vt pr̄ filiā non poſſit ducere: ſi ex ſeruitute manumiſſi ſūt: ⁊ ſi dubitet̄ pr̄em[p] eū eē. Vn̄ ne cvulgo

a ¶ Idem.qđ in cognatione.
b ¶ In re dubia.i.cuꝫ dubitaẗ an ſit pr̄.Accur.
c ¶ Duas.i.nō vna eſt ſola nouerca ꝛc.
d ¶ Itaq̃ꝫ.a ſili.
e ¶ Et paula.ſ. vxoris mee.
f ¶ Et pneptꝫ.i. filia vxoris nepotis ex alio viro.
g ¶ Socrum.im proprie.vt.ſ.l.ſi qua.§.i.

Uxorē.nec in m̄rimonio.ecōtra quaſi ad primū.

Oratiōe.quaꝫ ſcꝫ orōnē.ſed hodie hoc corrigitur.vt in auẗ.vt liber.decetero.§.ſi quis.col.vi.
k ¶ Conſentire dꝫ.ſed ꝯ.ſ.e.l.iij.ſol.vt ibi.itē ar.ꝯ inſti.de adop.§.ſꝫ ex contrario.
l ¶ Sufficiat.nā mulieris opꝫ accelerari nuptias ne qđ committat turpe.Accur.
m ¶ Recte ꝯtuꝫ.idē i ſpōſalib⁹.vt ſ.ti.i.furor.Ac.

Per adoptionē.q̄rto ḡdu ſcꝫ remoto:qđ ita pbaẗ.ego cū m̄re mea ſum in p̄mo.m̄r mea cum m̄re ſua in ſc'do.ꝛ m̄at m̄ris cū ſua m̄re i alio.ꝛ ille cū ſorore ſui in alio.ergo ego ſum in q̄rto cuꝫ ſorore auie mee.q̄ vno gradu magis q̄ꝫ m̄r mea ab ea diſto.Ac.
o ¶ Et ſi p adoptionē.hoc eſt ꝯ.ſ.eo.l.ſi q̄.§.adoptiue.ſol.vt ibi.

Nuptie.nō videnẗ.vt.ſ.e.l.ij.et.C.eo.l.ſi vt ꝓponis.

Qui liberos.ꝛ dotare.eſt

queſitā filiā pr̄ naturalis pōt vxorē ducere:q̄m in ꝯtrahendis m̄rimonijs naturale ius ꝛ pudor inſpiciendus eſt.Contra pudorē eſt autē filiā vxorē ducere:idem[a] tn̄ qđ in ſeruilibus cognatiōib⁹ cōſtitutū eſt:ꝛ in affinitatib⁹ ſeruilib⁹ ſeruādū eſt:veluti vt eam q̄ in ꝯtubernio pr̄is fuerit q̄ſi nouercā nō poſſuꝫ vxorē ducere:ꝛ ecōtra eā q̄ in ꝯtubernio filij fuerit patrē q̄ſi nurū non ducere:eq̄ nec m̄rem ei⁹ quā q̄s in ſeruitute habuit vxorē quaſi ſocrū:cū enim cognatio ſeruilis intelligitur quare nō ꝛ affinitas intelligaẗ:Sed ꝛ in re dubia[b] certius ꝛ modeſtius eſt huiuſmodi nuptijs abſtinere.

¶ Uideẗ velle q̄ appellatiōe nurus non ꝯtineaẗ pnurus.et eodē mō de ſocru nouerca et priuigna niſi q̄tū ad hāc cauſam ſcꝫ ad impediēdū m̄rimoniū:vt hoc tex.ibi/ſꝫ q̄ ad hāc cām.ſꝫ in cōtrariū videtur veritas:de q̄ habuiſtis i.l.j.in fi.cum.l.ſeq.ſ.de poſtul.Bal.

¶ Nunc videam⁹ quō nouerca ꝛ priuigna ꝛ ſocrus et nur⁹ intelliganẗ vt ſciam⁹ quas nō liceat ducere:et q̄dē nouercaꝫ p ſe pr̄is vxorē ꝛ nurū filij vxorem:ꝛ priuignā vxoris ex alio marito filiā intelligūt.ſꝫ q̄ ad hāc cāꝫ verius eſt nec aui nec paui vxoreꝫ duci poſſe:duas[c] ergo vel plures nouercas ducere nō poterit.Non mirū nā ꝛ is q̄ adoptiu⁹ eſt:nec naturalis pr̄is nec adoptiui vxorem ducere pōt.Sed ꝛ ſi plr̄es vxores pr̄ habuerit:nullā eaꝝ ducere poſſuꝫ.Itaq̃ꝫ[d] ſocrus appellatiōe non tm̄ vxoris mee m̄r:ſꝫ ꝛ auia ꝛ pauia[e] intelligitur:vt nullā earū ducere poſſim.¶ Nur⁹ q̄ꝫ appellatōe nō tm̄ filij vxor:ſꝫ ꝛ nepotꝫ ꝛ pneptis ꝯtineẗ:lꝫ q̄dā has pnurus appellēt.Priuigna q̄ꝫ nō ſolū ea michi intelligiẗ q̄ vxoris mee filia eſt:ſed ꝛ neptis ꝛ pneptis[f]:vt nullā eaꝝ ducere poſſim.itē ei⁹ matrē quā ſpōſam habui nō poſſe me vxorē ducere auguſt⁹ interp̄tat⁹ eſt fuiſſe em̄ eā ſocrum[g]. Papi.

Uxorē quōdaꝫ priuigni ꝯiūgi m̄rimonio vitrici non opꝫ:nec in m̄rimonio[h] cōuenire nouercā eius q̄ priuigne maritus fuit. Pau.

Oratiōe diui marci cauetur:vt ſi ſenatoris filia libertino nupſiſſet:nec nuptie eēnt.quā[i] ꝛ ſenatuſcōſultū ſecutū ē.¶ Nepoti vxorē ducēti ꝛ fili⁹ cōſentire debet[k].Nepotis ꝓ ſi nubat:volūtas ꝛ auctoritas aui ſufficiat[l].¶ Furor ꝯhi m̄rimoniū non ſinit:quia cōſenſu op⁹ eſt.ſed recte ꝯtractum[m] nō impedit.

¶ Iſta lex in ſui principio ponit ſūmariū.Bal.

Per adoptiōeꝫ q̄ſita fraternitas eouſq̃ꝫ īpedit nuptias:donec manet adoptio.ïōq̃ꝫ eā quā pr̄ me⁹ adoptauit ꝛ emancipauit:potero vxorē ducere.Eque ꝛ ſi me emācipato illā in poteſtatē retinuerit:poterim⁹ iūgi matrimonio.itaq̃ꝫ volenti generū adoptare ſuadeẗ vt filiā emācipet.Similiter ſuadeẗ ei q̄ nurū velit adoptare:vt emancipet filiū.¶ Amitā q̄ꝫ ꝛ materterā itē magnā q̄ꝫ amitā ꝛ materterā magnā ꝓhibemur vxorē ducere:q̄uis magna amita ꝛ matertera q̄rto gradu[n] ſint.Utriq̃ꝫ autē materterā ꝛ amitā magnā ꝓhibemur vxorē ducere:ꝛ ſi p adoptiōem[o] nobis ꝯiūcte ſunt. Gai⁹.

Iulia.

Nuptie inter eaſdē pſonas(niſi volētibus parētibus)renouate iuſte nō vidētur[p].

¶ Filia pōt cogere patrē officio iudicis:vt eaꝫ mariteẗ ꝛ dotē det.Bar. Marcia.

Qui liberos quos habēt in poteſtate iniuria ꝓhibuerint vxorē ducere vel nubere:vel qui dotē dare noluerint:ex ꝯſtitutiōe diuoꝝ ſeue.ꝛ anto.p ꝓcōſules p̄ſideſq̃ꝫ ꝓuinciaꝝ cogūtur in matrimoniū collocare et dotare[q].ꝓhibere autē videtur ꝛ qui conditionē non querit[r].

¶ Curator daẗ rebus nō pſone.Bal. Pau.

Sciēdū eſt ad officiū curatoris non ptinere nubat pupilla an nō:quia officiū ei⁹ in adminiſtratiōe negociorū conſtat[ſ].ꝛ ita ſeue.et anto.reſcripſerunt in hec verba:ad officiū curatoris adminiſtratio pupille ptinet.Nubere autem pupilla ſuo arbitrio poteſt.

¶ Circa iſtam legē vide qđ habeẗ in tex.ꝛ glo.in.c.j.extra de deſpon.impube.qđ eſt menti tenendum.Bal. Hermogenes.

Non cogiẗ[t] filiuſfa.vxorē ducere. Cel.

enim paternū officiū dotare filias.vt.C.de dotis ꝓ.l.fi.§.vtraq̃ꝫ.
r ¶ Nō q̄rit.no.facere videẗ malū q̄ nō ſtudet ad bonū.vt ar.ꝯ.de reg.iur.l.q̄ nō facit.et ꝯ.de libe.ag.l.necare.ꝛ de remi.nō oēs.§.q̄ captiuꝯ.ꝛ l.omne.§.fi.

Sciendū eſt.ꝯſtat.vt ꝛ.C.eo.l.copulandis.Ac.

Non cogiẗ.vt ſ.ti.i.l.filio.

Officiū p̄rīs ē filias dotare.

Malū faceẽ vr̄ q̄ ad bonū non ſtudet.

SI patre cogēte ducat vxorē quā nō duceret ſi ſui arbitrij[a] eſſet: ↄtraxit tñ mrīmoniū[b] qđ inter inuitos[c] nō ↄhit: maluiſſe hoc tñ videtur[d].

LEge papia Iulia. cauetur oīb⁹ ingenuis preter ſenatores[e] eorūq; liberos libertinā vxorē hr̄e licere.

Conſuetudo ad liberā mulierem inducit matrimonium h.d. Bal. Modeſtinus.

IN libere mulieris[f] conſuetudine nō cōcubinatus ſʒ nuptie itelligēde[g] ſunt: ſi nō corpore queſtū fecerit[h].

FIlius emācipatus[i] etiā ſine cōſenſu patris vxorē ducere pōt: et ſuſceptus[k] filius ei heres ſit. Idē.

REas[l] adulterij factas nec ante[m] dānationem viuēte marito vxores duci poſſe. Idē.

Qđ ab initio nō valet tractu tēporis conualeſcit. Bal.

SI qs in ſenatorio ordine agēs libertinā habuerit vxorē[n]: q̄uis iterim vxor nō ſit[o]: attamē i ea cōditione eſt/ vt ſi amiſerit dignitatem vxor eſſe incipiat[p]. Vlpia.

INuitam libertam vxorem ducere patronus non poteſt. Mar.

QUod ꝛ attei⁹ capito cōſulatu ſuo fertur decreuiſſe. hoc tñ ita obſeruādum eſt: niſi p̄ronus iō eā manumiſit[q]/ vt vxorē eā ducat. Vlpia.

Gai⁹. SImulate[r] nuptie nulli⁹ momēti ſunt. Vlpi.

SI ſenatori[s] indulgētia pricipis fuerit ꝑmiſſuʒ libertinā iuſtā vxorē habere: poteſt iuſta vxor eſſe.

Libert⁹ a p̄rono errogat⁹ ingenuus eſt quo ad familiā: abſtinere tñ dʒ a nuptijs ſenatoris. h.d. qđ no. et tene menti. Baldus.

Mar. SCiendū eſt libertinū q ſe igenuo[t] dedit ad arrogandū: q̄uis in ei⁹ familia ingenui iura[v] ſit cōſecutus: vt libertinum tamē a ſenatorijs nuptijs repellendum eſſe.

Modicū iteruallū tēporis nō inducit diuerſitatē actuū. h.d. facit ad.l. martius. ff. locati. Barto. Idem.

PLeriq; opinant/ cū ea dē mulier ad eundē virū reuertat: id mrīmoniū ideʒ eſſe/ quib⁹ aſſentio ſi nō multo tēpore interpoſito[x] recōciliati fuerint: nec inter moras aut illa alij nupſerit: aut hic aliam duxerit: maxime ſi nec dotem vir reddiderit[y].

Generale mandatū de nuptijs cōtrahēdis nō ſufficit niſi mādantis ratihabitio ſubſequatur. Bal. Papinia.

GEnerali mādato qrendi mariti filiefamilias non fieri nuptias[z] ratiōis eſt: itaq; ꝑſonā ei⁹ patri demonſtrari q mrīmonio ↄſenſerit: vt nuptie cōtrahant neceſſe eſt. Reā

SI pře. ſui arbitrij eēt. cogit a pře filius vt ↄſentiat ſicq; erit mrīmoniū. vt ff. de tute. l. ij. §. idē caſſius
b Matrimonium. nichilominus.
c Inuitos. hic volens autē fuit. alr̄s non valeret: vt hic. ꝛ. C. eo. l. nec filium. Accurſius.
d Videtur. q̄ odiū p̄ris icurrere. ſi aūt dicas metū adhibitum. vt ff. qđ me. cau. l. ſi mulier. §. ſi dos.
e LEge papia ſenatores. ſʒ hodie ēt ſenatores. vt i aut. vt liber. decetero. §. ſi quis. coll. vi. ſed vtrū libert⁹ cū femina excelſe dignitatꝫ poſſit hodie ↄhere: nec eſt expeditū hodie.
f IN libe mulieris. honeſte ſm Jo. vt ff. de cōcu. l. in concubinatu. §. i.
g Intelligende. niſi ↄtrariū ſit ꝓteſtatus. vel ꝙ ſit ↄcubina: vl̄ ꝙ nō ſit vxor. qđ dic vt. d. l. in ↄcubinatu. et diſtigue plene cū aliquis ad aliquā ↄſuetudinē hʒ: aut ad eā que ē honeſte vite ꝛ ingenua: aut ad eā q̄ eſt inhoneſte. primo caſu aut ꝓteſtat ꝙ loco concubine hʒ: aut tacet. aut ꝙ non loco vxoris. primo caſu eſt cōcubina: et ſecūdo vxor fauore mulieris: vt h. ꝛ. ff. de cōcubi. l. in cōcubinatu. §. i. tertio caſu nec vxor nec matrimoniū ꝛ ſic ſtuprū. ſi aūt non vult eē vxor eo caſu quādo tacuit vir/ nō cōpellitur: ꝛ dicet ſtuprū. ſi ꝓ inhoneſte vixit qñq;: at nunc honeſte viuit licet nō ingenua. ꝛ ſic ſola deſtinatiōe animi efficit cōcubina. vt. d. l. in cōcubinatu. in ꝑn. ꝛ. l. ſeq. nō vxor. vt h in fi. ſi inhoneſte viuat cū nec mrīmoniū preſumit: ſtuprū cōmitit. vt C. ad le. iul. đ adul. ſi eas q tibi. duo eni tm̄ coitus ſunt liciti ſm leges. ſ. cū cōcubina ꝛ vxore. alij oēs ſunt illiciti: ſm decreta vn⁹ tm̄. ſ. cū vxore. cū alia ꝓ fornicatio. Ac.
h Fecerit. niſi comparatio perſonarum aliud inducat. vt ff. de dona. l. donationes. Accurſius.
i FIlius emācipatus. maior. xxv. annis: cōſulit tñ ei vt cōſenſu patris faciat. vt. C. e. l. vidue. Accur.
k Et ſuſcept⁹. vt ff. đ ↄtab. l. iij. §. ſi emācipat⁹.
l REas. l. accuſatas. ſic. C. ad le. iul. de adul. l. q̄uis. §. in primis. Accur.
m Nec aū. nec poſt cū crimie lenocinij teneatur qui duxit. vt. C. ad le. iul. đ adul. l. caſtitati.
n SI quis. vxorem. de facto. Azo.
o Non ſit. de iure. Accur.
p Incipiat. qđ ergo ab initio nō valet ex poſtfacto cōualeſcit. vt ꝛ. C. ſi rector prouin. l. i. in fi. et ar. ff. e. ſi quis tutor. §. quid ergo.
q QUod et atteius. manumiſit. vt ꝛ ff. e. l. mrīmonij. Ac.
r SImulate. facit. C. pl⁹ vale. quod agi. ꝗ ē. Accurſius.
s SI ſenatori. facit. ff. de adop. l. adoptio. Accurſius.
t SCiendū. ingenuo. patrono. alij eni nō pōt. vt. ff. de i ius vo. l. ſed ꝛ ſi. §. patrono. ꝛ. ff. đ adopti. l. ſi pater. i fi.
v Iura. hec ſcʒ vt neq; patronus vel filius ei⁹ iure patronatus ſuccedere poſſint Item vt patronū vel eius ſobolem ſine venia in ius vocare poſſit: nō tamē eſt ingenu⁹ vt ſenatorias ꝑſonas ducere poſſit: vt h. ꝛ. ff. de ſta. homi. l. fi. q eſt ↄtra.
x PLeriq;. interpoſito. vt ff. ſi. i. quod ſi non diuortiū. et ff. de regu. iur. l. quod calore.
y Reddiderit. arg. inſti. mā. §. item ſi adhuc. Accur.
z GEnerali. nō fieri nuptias. No. arg. bonū ad hoc: ꝙ ſi capitulū ↄceſſit alicui vt aſſignaret ecclias: ꝙ repreſentandus ſit capitulo ſi ab eo fuerit inſtitutus in eccleſia vt ſm ratihabitionē capituli vel recuſationē valeat vel non valeat inſtitutio. Accurſius.

a ¶ Denuo. bene dicit denuo, prius enim denuo diſſolutū fuit. qđ ex eo apparet: q: cōſtante matrimonio hoc crimē intendi nō potuiſſet. vt. C. ad le. iuliā de adul. l. crimē. ſed hodie contra per aut. ibidem poſitā. Accur.
b ¶ Matrimoniū. ſi quoquo modo poteſt ſuā ſcientiā obūbrare. vt. C. ad le. iul. đ adul. ſine metu.
c ¶ Habeant. vt ſ. ti. de nup. §. mariti. Accur.
d ¶ Patris caſus. vt z. ſ. de ſena. l. filiā. z eſt rō: q: filiꝰ non portat iniquitatez pr̄is. vt. c. iudei. l. q. iiij z ff. đ pen. l. crimē. ſz ſuꝰ caſus cōfirmat mrioniū. vt ſ. e. l. ſi qs i ſenatorio. z facit ff. đ decurio. l. ij. §. fi. ac.

Illiuſſa. nō ɔhit. vt nec qlibet aliꝰ. vt ſ. e. l. ij. Accur.

Utor. ɔditione. hac. ſ. vt nubat tutori. idē eſt ſi ipetret a pn̄cipe vel ſi nubat poſt. xxv. an. redditis rōibꝰ. vt. C. de iter. ma. l. ſi patris. et. l. ſi tutor.

Si quis officiū. nō pōt. et ſi facit nō valet mr̄imoniū. vt ff. đ do. iter vi. et vxo. l. iij. § videamꝰ.
h ¶ Nō ꝓhibeatur. ſic z. ſ. de his qui no. infa. l. ſolent. §. i. Accur.
i ¶ Mulier. que ꝓus fuerat ſpōſa ꝗ adminiſtraſſz. z durāte volūtate poſtea duxit qn̄ adminiſtraret. qđ nō plz. vt. ff. in fi. l. Sz dic ꝙ ſic durāte mr̄imonio: vel referas ad proximū dictū vt ſi deſpōſaſſet i ipa adminiſtratiōe pt̄ ſi vult poſtea ratūz hr̄e: z ſi non vult nō ɔpellit mlier: vt h. z. C. e. z ſi ſ.

adulterij quamvir iure mariti poſtulauit: non prohibet poſt abolitionē vxorem denuoa ducere. Sed z ſi non iure mariti ream poſtulauit: iure ɔtractū mr̄imoniūb videbit. ¶ Inter priuignos ɔtrahi nuptie pn̄t: z ſi fratrē cōem ex nouo parētum mr̄imonio ſuſceptū habeātc. ¶ Filiā ſenatoris nuptias libertini ſecutā pr̄isd caſus non facit vxorē. nā queſita dignitas liberis ꝓpter crimen patris auferēda non eſt.

Illiuſſami. milites mr̄imoniū ſine patris volūtate nō ɔhite. Idē. Pau.

Tutor vel curator adultā vxorē ducere nō poteſt: niſi a patre ſponſa deſtinata teſtamētove noīata conditiōef nuptias ſecuta fuerit.

Libertū curatoris puelle prohiberi oportet vxorē eandē ducere. Idē.

¶ In prouincia quā qs miniſtrat ſponſalia ɔtrahere pōt. vxorē autē ducere nō pōt niſi veterē ſpōſam. pōt tn̄ eius filias nuptui tradere. bal. Idē.

Si qs officiū in aliq̄ prouincia adminiſtrat: ide oriundā vel ibi domiciliū habentē vxorē ducere non pōtg: q̄uis ſpōſare nō ꝓhibeaturh: tra ſcz vt ſi poſt officiū depoſitum noluerit mulieri nuptias cōtrahere: liceat ei hoc facere arris tm̄mō redditisk quas acceperat. ¶ Veterē ſpōſam in ꝓuīcia quā qs adminiſtrat vxorē ducere pōt: et dos data nō fit caduca. ¶ Qui in ꝓuīcia aliquid adminiſtrat: in ea prouincia filiasl ſuas mr̄ionio collocare z dotē conſtituere non prohibetur. Paul.

Sororis proneptē non poſſum ducere vxorē: qm̄ parētism loco ei ſum. Si quis ex his quas legibus aut moribus prohibemur vxores ducere duxerit: inceſtum dicitur committere. Pōpo.

Riſto rn̄. priuigne filiam nō magis vxorē ducere poſſe: ꝗ ipam priuignā.

¶ Licet ɔcubinatꝰ de iure ciuili ſit licitꝰ: tn̄ illa que ſtat ꝓ cōcubina non dicitur honeſta mr̄familias. h. d. Bal. Mar.

Stuprū itelligit etiā in his mulieribꝰ eſſe que turpiter viuerent: vulgoq̄ꝫ q̄ſtū facerent: et ſi nō palān. Et ſi qua ſe in cōcubinatu alteriꝰ ꝗ patroni tradidiſſet: matriſfa. honeſtatem non habuiſſe eam dico.

¶ Circa nuptias ɔtrahēdas nō ſolū rigor: ſz etiā eq̄tas inſpiciat. h. d. Bal. Modeſti.

Semp in cōiunctionibꝰ nō ſolū qđ liceato ɔſiderandū eſt: ſz z qđ honeſtū ſitp. ¶ Si ſenatoris filia/ neptis/ ꝓneptis libertino vel ei q̄ artē ludicrā exercuit cuiuſve pat/ matve id fecerit nupſerit: nuptie non erunt.

¶ Palā dicit facere illa q̄ ſine diſtinctiōe pſonarū ſe pſtituit: z non ſolū infamia notat illa que pſentialiter mō facit: ſz etiā illa q̄ iā fecit lz mō facere deſierit et ptextu paupertatz nō excuſat. h. d. Bar. Ulpi.

Palāq q̄ſtū facere dicemus nō tm̄ eā que i lupanarior ſe pſtituit: verūetiā ſi qua vt ſolets i tabernat: caupona vl̄ qua aliau pudori ſuo nō parcit. Palāx aūt ſic accipimus paſſim/ hoc ē ſine de

facit ff. e. l. libertū §. fina.
Sororis. parētis. vt z i ſti. eo. § fris. Ac.
Stuprū itelligit. etiā ſi nō palā. intellige in coniugata. al's videt cōtra. C. de adul. l. que adulteriū. z facit ff. ad le. iul. de adulte. l. ſi vxor. Accur.
Semp. quid liceat. ſcz đ iure ſtricto. Ac.
p ¶ Honeſtū ſit. ſcz de eq̄tate. vt z ff. de reg. iur. l. ſp. et pone exemplū ſ. eo. l. ſi qua michi. § ſi vxor. Ac.
Palā. lex iſta cū ſuperiori tertia cōtinuatur. Accur.
r ¶ Lupanario locꝰ meretricibus deſtinatꝰ ad hoc ſolum vt ſui formā venalem exhibeant. Accur.
ſ ¶ Solet. i. ſolitum eſt.
t ¶ In taberna. taberna eſt locus vbi comeſtibilia vendunt z comedētes recipiūtur non ad cubandū vel ad equos ſtabulādos: ſz ad comedēdum tm̄. at caupona vbi etiā aduene et ad comedendū et ad cubandū: nō ad ſtabulandū. Itē ſtabulū đr locꝰ ille q̄ tm̄ equos recipit ſz quid ſi qs hec oīa facit. cur magis caupo ꝗ ſtabularius vel tabernariꝰ vocabit.
v ¶ Vel q̄ alia. ſ. domo. Accur.

k ¶ Redditis. ſ. ſpōte ſua. nec eni cogit. vt. C. ſi rec. p. nūn. l. i. q̄ eſt ɔtra. vel diſtigue vtrū minacē ſeruorē adhibuit an nō. vt. C. ſi qua. pre. po. l. i. vel meliꝰ hoc cū ipa poſtea contraxit cum alio. alioquin cōtra.
l ¶ Filias. cur ergo in filio nō idē vt ei vxorē ducēti cōſentiāt. vt ff. e. l. q̄ in ꝓuīcia. z ar. C. đ iter. ma. l. i tutor. itē
x ¶ Palam. aliṫ accipit ff. de teſta. l. heredes. in pn̄. Ac.

lectu: non ſi qua adulteris vel ſtupratoribus ſe cõmittit[a]: ſꝫ que vicem[b] ꝓſtitute ſuſtinet. ¶ Itẽ q̄ cũ vno ⁊ altero[c] pecunia accepta cõmiſcuit: nõ videt palã corpore q̄ſtũ facere. Octauen⁹ tñ rectiſſime ait: ẽt eã que ſine q̄ſtu palã ſe ꝓſtituerit: debuiſſe his cõnumerari. Nõ ſolũ ãt ea q̄ facit vez ea quoqꝫ q̄ fecit ⁊ facere deſijt lege notat: neqꝫ eñ abolet turpitudo q̄ poſtea intẽmiſſa[d] eſt. ¶ Nõ eſt ignoſcendũ ei q̄ ob tẽtu paupertatis turpiſſimã vitã elegit[e]. Lenociniũ facer nõ minus[f] eſt q̄ꝫ corpore queſtũ exercere. Lenas aũt eas dicimus: q̄ mulieres q̄ſtuarias ꝓſtituunt[g]. Lenã accipimus ⁊ eã que alterius noĩe hoc vite gen⁹ exercet. ¶ Si q̄ cauponã exercẽs in ea q̄ſtuaria corpora habeat: vt multe aſſolẽt ſub ꝑtextu inſtrumẽti cauponij ꝓſtitutas mulieres habere: dicendũ eſt hanc quoqꝫ lene appellatione contineri.

¶ Senator nõ poteſt ducere in vxorem damnatam publico iudicio. h.d. Bal.

¶ Senatus cenſuit nõ cõueniens eſſe vlli ſenatori ducere vxorez aut retinere damnatã publico iudicio: q̄ iudicio cuilibet ex publico experiri licet: niſi cui lege aliqua accuſandi publico iudicio non eſt poteſtas[h]. ¶ Si qua calũnie in iudicio dãnata ſit ex cauſa publici iudicij: ⁊ que preuaricationis cã dãnata eſt publico iudicio dãnata eſſe nõ videtur[i].

¶ Deprehẽſa in adulterio efficitur iſamis ſiue poſt deprehenſionẽ ſequat ſentẽtia ſiue non: etiam ſi ſequatur ſententia abſolutoria. quia lex ipſuꝫ factum notat. Bal.

¶ Que i adulterio[k] deprehẽſa eſt q̄ſi publico iudicio[l] dãnata eſt. Proinde ſi adulterij dãnata eſſe proponatur[m]: nõ tñ q: deprehenſa eſt erit notata: ſed quia publico iudicio dãnata eſt. q: ſi nõ ſit deprehenſa dãnata autẽ: idcirco notatur quia publico iudicio dãnata eſt. Si deprehenſa[n] quidem ſit/dãnata autem nõ ſit: notata erit Ego puto ⁊ ſi abſoluta ſit poſt deprehenſionem adhuc tamen notã illi obeſſe debere: q: verũ eſt eã in adulterio deprehenſam: q: factũ[o] lex nõ ſententiã notauit. Nec adijcitur hic vti[p] in lege iulia de adulterijs: a quovl vbi deprehẽſa ſit. Proinde ſiue maritus: ſiue quis ali⁹ deprehendiſſe eã ꝓponatur: videtur notata. Sed ⁊ ſi nõ in domo mariti vel patris ſui deprehenſa ſit: erit notata ſm ꝟba legis.

¶ Lex iulia prohibet ſenatorẽ et deſcẽdẽtes ex eo ꝑ lineã maſculinã nuptias vel ſpõſalia ꝯtrahere cũ liberta vel cũ ea cuius pater vel mater artẽ ludicram exercuit. et ecõtra libertus vel artẽ ludicrã exercens ſeu cui⁹ pater vel mater artẽ ludicrã exercuit ꝓhibet cũ filia ſenatoris vel deſcẽdẽtiũ ex eo ꝑ lineã maſculinam mrĩmoniũ ꝯtrahere. h.d. bal.

Lege iulia ita cauet qui ſenator eſt q̄ve filius/nepos/ꝓnepoſve ex filio vel ex filia natus: cui⁹ eorũ[q] eſt erit ne q̄s eoꝝ ſpõſam vxorẽve ſciens dolo malo habeto libertinã: aut eã que ipſa cuiuſve pater materve artem ludicram facit: fecitve. neve[r] ſenatoris filia/neptiſve ex filio: proneptiſve ex nepote filio nato: nata libertino: eive[ſ] qui ipſe cuiuſve pater[t] materve artem ludicram facit fecitve: ſponſa nuptave ſciens dolo malo eſto: neve quis eorũ dolo malo ſciẽs ſponſam vxoremve eam habeto. Paul.

¶ Cum tractatur de odio appellatione patris vel mr̃is nõ cõprehẽdit au⁹ vel auia. Bal.

¶ Hoc capite ꝓhibet ſena-

a ¶ Se cõmittit. cum delectu.
b ¶ Vicẽ. i. morẽ. ſic. C. ad. l. iul. d adul. l. ſi ea q̄.
c ¶ Et altero. ſ. tantum.
d ¶ Intermiſſa eſt. hmõi eñ intermiſſiones non ꝓſunt nec nocẽt. vt ar. ff. de acq. poſ. l. iij. §. nerua. ⁊ ff. de ſolu. l. qui res. §. aream. Azo.
d ¶ Intermiſſa. niſi ſtatim mutauerit. vt. ĩ. de infa. l. penul. Ac.
e ¶ Elegit. q̄ ẽt nõ pot ferre teſtimoniũ. vt. ĩ. d teſti. l. iij. §. vl. ⁊ no. nõ parci malo ratiõe paupertat. ſꝫ ar. ff. C. de pat. q̄ fi. diſ. l. ij. ⁊ ff. d excuſ. tu. l. paupertas.
f ¶ Nõ minus. immo magis cuꝫ duo videat facere delicta: in ſe et in alio. vt diximus ĩ. de infa. l. imperator.
g ¶ Proſtituũt. accipiendo pecuniã a ſtupratoribus. vel paciſcendo vt aliquã ſibi ſupponãt: idẽ ⁊ ſi ſine pecunia hoc faciant ex ꝯſuetudine. vt. ĩ. de his q̄ no. infa. l. athletas. §. ait ꝑtor. et ĩ. e. l. octauenus. ſꝫ an idẽ ſi ſemel tm̃ nõ ex ꝯſuetudine vel lucri cã aliq̄s vel aliqua aliã ſuppõat. ac.
h ¶ Nõ eſt poteſtas. vtpote ſi eẽt infamis.
i ¶ Nõ videt. ſꝫ hoc q̄liter eẽ põt cũ calũniator publico iudicio accuſat. ſ. le. iuli. repe. et. l. cornel. de fal. vt. ĩ. d ecalũ. l. ij. §. hoc aũt. ⁊ ff. ad. l. cor. d fal. l. i. q̄ ſũt publica cria vt. ff. d publi. iudi. l. i. Itẽ ꝑuaricationis crimẽ nõne q̄nqꝫ publicuꝫ eſt q̄nqꝫ ꝑuatũ. vt. ff. de ꝑuari. l. ꝑuaricationis. ſed hec q̄tũ ad ꝓhibitionẽ nuptiaꝝ nõ videt publico crimine damnata.
k ¶ Que i adulterio dep̄hẽſa eſt. ſec⁹ ẽ in maſculo ſm Io. ⁊ al's ẽtſi dep̄hẽdat: q: maior caſtitas ẽt ſm mores hoim exigitur in feminis.
l ¶ Publico iudicio. an idem in quolibet publico iudicio? Rñ. ſm ioh. non.
m ¶ Proponat. non tñ q: dep̄hẽſa eſt erit notata: ſed q: publico iudicio eadem dãnata eſt.
n ¶ Si deprehẽſa. Quid ſi nõ fuerit deprehẽſa cõmiſit tamẽ adulteriũ? Rñ. iſamis eſt et ſi ꝓbari non poſſit: q: factum lex ⁊c. ſꝫ Io. ff. exigit ei dep̄hẽſiõez.
o ¶ Factũ. i. mulierem ꝓpter factum. i. cõmiſſuꝫ adulteriũ nõ ſententia iudicis: q: per eam fuit abſoluta.
p ¶ Vti. i. ſicut. Azo. ⁊ facit ad. §. ff. ad. l. iul. d adulte. l. nec in ea. ⁊. l. marito.
q Ege. cui⁹ eorũ eſt. i. q̄ſqꝫ fili⁹ alicuius eorũ eſt vel erit.
r ¶ Neve. ſcilꝫ cauetur.
ſ ¶ Eive ducere. ſ. prohibetur.
t ¶ Pater. ſcꝫ ei⁹ que nupſit filio ſenatoris qui pater

Paupertas malũ nõ excuſat.

Caſtitas maior in feminis q̄ꝫ i maſculis exigit.

artem ludicram
exercuit.
a ❡ Cōcepit.arg.
J.I.ẜb. ob.l. iuſta
pr̄ ꝙ naturalis vl'
iniuſt⁹ nō obeſt fi
lie ꝙmin⁹nubat fi
lio ſenatoris : mr̄
ẜo naturalis ⁊ in
iuſta nocet : qꝛ ſꝑ
ē certa ⁊ ſi vlgo cō
ceperit.pr̄ ẜo is ē
quē nuptie demō
ſtrant. vt.ẜ.de in
ius vo.l.quia.
b ❡ Naturalis.
et legitimus.
c ❡ Adoptiuus.
Imo refert vt ex ſe
ꝗntib⁹ colligit.qꝛ
ſi pr̄ artē ludicraꝫ
exercuit poſt ado
ptōnē:deīde emā
cipauit:nō nocet
emancipato : ſec⁹
tn̄ in naturali.ꝗre
dicas nil referre
dūmodo p⁹ ado-
ptionē aſi emāci-
patōnē pr̄ adopti
uus artē ludicrā
exercuit.
d ❡ An et is.qui
ducit ſenatoris fi
liam.acc.
e ❡ Duci.ab ado
ptato ſenatorꝫ.ſ.
filia.vel dic talis
filia adoptiua.ac
curſius.
f ❡ De hoc caſu.
iſto. ſ. quādo ille
ꝗ artē ludicrā ex
ercuit me adopta
uerit : deinde me
emācipauit . ꝑ h⁹
ergo collige ꝙ in
ſuperiorib⁹nocet.
g ❡ Cōtrariā.J-
ria eſt quantū ad
id qđ ẜ his quoꝝ
pr̄ artē ludicram
exercuit cauetur.
h ❡ Ut eis.ꝗꝝ pr̄
artē ludicrā fece-
rit. vt ob hoc īpe-
diatur a nuptijs.
i ❡ Si poſtea.ꝗꝫ
nupſit.azo.
k ❡ Nō ducent.
vt.J.e. obſeruan-
dum.in fi.
I N eo iur̄.qđ
dicit.vt ⁊ J.ẜ

tor libertinā ducet: eāve cui⁹
pr̄ mr̄ve artē ludicrā fecerit.
itē libtin⁹ ſenatorꝫ filiā ducē
nō aūt obeſt auū ⁊ auiā arteꝫ
ludicrā feciſſe. Nec diſtiguit
pr̄ i ptāte hēat filiā necne: tn̄
iuſtū pr̄eꝫ intelligēdū octaue
nus ait: mr̄em ēt ſi vulgo con
cepit[a]. ❡ Itē nichil refert na
turalis[b] ſit pr̄ an adoptiuus[c]
an ⁊ is[d] noceat ꝗ añꝗꝫ adopta
ret artē ludicrā fecerit: atꝗꝫ ſi
naturalis pr̄ āteꝗꝫ filia naſce-
ret fecerit. Et ſi hui⁹ note hō
adoptauerit: deinde emācipa
uerit: an non poſſit duci[e] ac ſi
talis pr̄ naturalis deceſſiſſet.
ſꝫ de hoc caſu[f] cōtrariā[g] legis
ſniam eē Pōp. recte putat vt
eis[h] nō ꝯnūeret. ❡ Si poſtea[i]
ingenue vxoris pr̄ mr̄ve artē
ludicrā facere cepit: iniquiſſi-
mū ē dimittere eā debere : cū
nuptie honeſte cōtracte ſunt:
⁊ fortaſſe iā liberi ꝓcreati ſūt.
Plane ſi ipa artē ludicrā face
re cepit: vtiꝗꝫ dimittēda erit.
Eas quas ingenui ceteri ꝓhi
bentur ducere vxores : ſena-
tores non ducent[k].

❡ Liberta nupta pr̄ono non
pōt diuertere eo inuito. Bal.

I N eo iure qđ di- V lp.
cit[l] iuito pr̄ono libertā
ꝗ ei nupta eſt alij nubere non
poſſe: pr̄onū accipimus (vt re
ſcripto impatorꝫ nr̄i ⁊ diui pa
tris eius ꝯtinet) ⁊ eū ꝗ hac le-
ge emit vt manumittat[m]: quia
manumiſſa liberta emptoris
habet. Qui aūt iurauit ſe pr̄o
nū: hoc idē nō hēbit[n]. Nec is
ꝗdē dꝫ hr̄e ꝗ nō ſuis nummis
cōpauit. Plane ſi filiuſfa. mi-
les eē ꝓponat: nō dubitamus
ſi caſtrēſis peculij ancillā ma
numiſerit: cōpetere ei hoc ius
eſt em̄ patronus ſcđm cōſtitu
tiones: nec pr̄i ei⁹ hoc cōpetit
ius. Hoc caput ad nuptā tm̄
libertā pertinet: ad ſponſatā
non pertinet. et ideo iuito pa
trono nunciuꝫ ſponſa liberta
ſi miſerit : cū alio ꝯnubiū ha

beat. ❡ Deinde ait lex inuito
pr̄ono. Inuitū accipere debe
mus eū ꝗ non cōſenſit[o] ad di-
uortiū. Idcirco neꝗꝫ a furio-
ſo diuertēdo ſoluit ſe hui⁹ le-
gis neceſſitate : nec ſi ab igno
rante diuerterit. recti⁹ em̄ hic
inuitus[p] dicitur/ꝗꝫ ꝗ diſſenſit[q].
❡ Si ab hoſtib⁹ pr̄onus ca-
ptus eē proponat : vereoꝛ ne
poſſit iſta cōnubiū hr̄e nuben
do quēadmodum haberet ſi
mortuus eſſet. et qui Iuliani
ſniam ꝓbant dicerēt nō hitu
ram cōnubiū. Putat em̄ Iul.
durare eius liberte matrimo-
nium etiā in captiuitate pro-
pter patroni eius reuerentiā.
certe ſi in aliā ſeruitutē[r] pr̄o-
nus ſit deductus: ꝓculdubio
diſſolutū eſſet matrimonium.

❡ Illud qđ dicitur de liber-
ta nupta patrono ꝙ eo inuito
nō poſſit alij nubere: hꝫ locuꝫ
in liberta cōi.h.d. G ai⁹.

I Llud dubitatiōis eſt :
an ⁊ qui cōem libertā[r]
vxorē duxerit ad hoc ius ad-
mittat. Iabolen⁹ negauit: qꝛ
non proprie videt ei⁹ liberta
ꝗ etiā alteri⁹ ſit: alijs cōtra vi
ſum eſt: qꝛ libertā eius eſſe ne
gari non pōt : ſꝫ alteri⁹ quoꝗꝫ
ſit liberta. quaꝫ ſniam pleriꝗꝫ
recte[t] probauerunt.

❡ Nō ſeruat honoꝛ illi ꝗ ſe in
ſceleratā vitā deducit.h.d.

S Enatoris filia P au.
ꝗ corpe ꝗſtū vel artem
ludicrā fecerit aut iudicio pu
blico dānata fuerit impune li
bertio nubit: nec honoꝛ ei ſer
uatur que ſe in tantuꝫ ſcelus
deduxerit[s]. H erennius.

H Ilio pr̄oni in libertaꝫ
patnā eandēꝗꝫ vxorē[s]
idē iuris qđ ipſi pr̄ono daret
ex ſnia legis accommodatur.
Ideꝗꝫ dicendū erit ⁊ ſi alteri
us pr̄oni fili⁹ viuo altero liber
tam eoꝝ[r] vxorem duxerit.

❡ In actu quē quis facit con
tra legem non habet benefi-
cium legis.h.d.

diuoꝛ.l.ſi.in prin.
⁊ J.e.l.matrimoꝫ.
Accurſius.
m ❡ Ut mānumit
tat. vt ⁊ J.de ſuis
et le.l.i.circa pn-
cipium.
n ❡ Nō habebit
vt et.ẜ.de in ius
voc. l.adoptiuū.
.§.pe. nec etiam ei
ſuccedet. vt.J.ẜ iu
re patro. ſi iura-
uero.
o ❡ Nō ꝯſenſit.
expreſſim.ac.
p ❡ Inuitus.id
eſt ignorans. ac-
curſius.
q ❡ Diſſenſit.ꝗ-
re auteꝫ ignorās
rectius dicitur in
uitus.collige.ẜ.ẜ
arbi.l.ſi in tres.⁊
l.ſicuti.et de reiu
di. dno. licet pe.
dixerit h⁹ nō poſ-
ſe intelligi.
r ❡ Seruituteꝫ.
vt quia dānatus
eſt in metallum.
Accur.
I Llud.liber-
tam.id eſt ſu
am et alterius.et
facit.J.de aſſig.li.
l.ſi ex duobus.
t ❡ Recte.no.qđ
commune eſt me
um eſt. vt et.J.de
lega.ij.l.v.§.fina.
ſed argu. contra
.J.de aur.et argē.
leg.l.quintus.ac-
curſius.

S Enatoris.
deduxerit.
quia vilitas vite
dignas leguꝫ ob-
ſeruatione non
credidit.vt.C.ad
l.iuli. de adult .l.
qui adulterium.
⁊ facit.ẜ.e.l.ſi pa
trona.⁊ J.e.l.pxi.
in fine.
H Ilio. vxorē
ſcꝫ filij.
r ❡ Eorum.id ē
ſuam et alterius.
⁊ facit.J.de aſſig.
libe.l.ſi ex duob⁹.
Accurſius.

a ¶ Quis ꝯtra legē, bona ratio, vt ⁊.ff.l.ꝑxi.⁊ de mi- no.auxiliū.in fi.

o ¶ Nam ⁊ vulgo.a ſimili.

b ¶ Tranſtulit. vt.ff.de aſſigna.li. l.i.in prin.

O Bſeruādū. prohibētur. vt magne ꝑ ma- gnis remaneant. Accurſius.

d ¶ Nō poſſunt ſcʒ ex ꝓhibitiōe iu ris:alia ꝗ̃ rōe di- gnitatis.Accur.

e ¶ Nō licet. vt et.ff.e.l.lege.§.fi- na.Accur.

P Roxime. cō trahere.vt⁊ ff.de diuor.l.in pa trono,Accur.

g ¶ Puto.ſ.hāc eſſe rationē.Ac.

h ¶ Ferendus. eam impedire.

i ¶ Magis. niſi debita erat in diē vel ſub cōditione et ante manumi- ſit.vt.C.de ope.li ber.l.mater. ⁊.ff.de her.inſti.l.iij.§.ſi fideicō.Accur.

M Atrimonij. a nullo alio vt.ff.de diuor.l.pa trono. ⁊.ff.eo. qd ⁊ attei⁹. ⁊.l.in eo iure.et facit.ff.qui ⁊ a quib.l.matri- monij.

I Nceſte.nefa rie nuptie di cūtur inter aſcen dētes ⁊ deſcēden tes:⁊ etiā q̄nꝗ̃ in ceſte.vt.ff.eo.l.fi. Inceſte aūt dicū- tur inter collate- rales.Iutiles iter omēs.vt inſti.de nup.§.ſi aduerſ⁹ Sed ꝯ.ff.de cōdi. ſine cā.l.auuncu lo.Solu.vt ibi.

N Uptie. ad i- finitū.adeo vt ſi adam hodie viueret:nullā ac cipe poſſet.vt⁊ i- ſti.de nup.§.i.

E T nichil. et facit.ff.e.ad optiu⁹.§.Fuiles.

¶ Si ignominioſaʒ libertam ſuā ꝑronus vxorē duxerit:pla cet q̄ꝛ ꝯtra legē[a] marit⁹ ſit:nō habere eū hoc legis bñficiū.

¶ In eo quod aſſignatur vni ex libertis nichil iuris habēt alij liberti.h.d.

¶ Si vni ex filijs aſſignatam alter vxorē duxerit:nō idē ius qd in ꝑrono tribuendū eſt.ni- chil em̄ iurʒ habebit:q̄ꝛ ſenat⁹ oē ius libertoꝝ aſſignatoꝝ ad eū trāſtulit[b]/cui id pr̄ tribuit.

¶ Licet minorib⁹ qd nō licet maioribus:non econtra.h.d.

O Bſeruandū eſt Mar. vt iferioris gradus ho- mines ducant vxores eas q̄s hi q̄ altioris dignitatʒ ſunt du cere legib⁹ ꝑpt dignitatē ꝓhi bētur[c].attn̄ ꝯ antecedētʒ gra- dus hoies nō poſſunt[d] eas du cere quas his qui iferioris di gnitatis ſunt ducere nō licet[e]

¶ In neceſſitatibus nemo li beralis exiſtit.h.d.bar. Idē.

P Roxime ꝯſtitutū dicit vt cū quis libertā ſuā duxerit vxorē quā ex fideicō- miſſi cā manumiſerit:liceat li berte iuito eo nuptias ꝯhere[f] Puto[g] q̄ꝛ nō erat ferēdus[h] is qui ex neceſſitate manumiſit nō ſuo arbitrio:magis[i] em̄ de bitā libertatem ꝑſtitit:ꝗ̃ vllū beneficiū in muliere contulit.

M Atrimonij Lucius. cā ancilla manumiſſa a nullo alio[k] vxor duci pōt:ꝗ̃ a quo manumiſſa eſt:niſi pa- tronus mr̄imonio ei⁹ renūcia uerit. Si autē filiuſfa. matri- monij cā iuſſu pr̄is ācillā ma- numiſerit:Julian⁹ putat ꝑin- de haberi eā atꝗ ſi a pr̄e eius manumiſſa eēt:et ideo poteſt eam vxorē ducere. Paul.

I Nceſte[l] nuptie neꝗ do tē habent:et ideo om̄e qd perceptū eſt licet fructuū noie aufertur.Gaius.

N Uptie ꝯſiſtere nō poſ- ſunt iter eas perſonas que in numero parētum liberorū ve ſunt/ ſiue ꝓximi ſiue vlterio- ris grad⁹ ſint vſꝗ ad ifinitū[m]

E T nichil[n] in- Sceuo. tereſt ex iuſtis nuptijs cognatio deſcēdat:an ꝓo nō. nā ⁊ vulgo[o] queſitā ſororē q̄s vetatur vxorē ducere.Gai⁹.

Q Uinetiā nefas exiſtiat eā q̄ʒ vxorē ducere:q̄ ꝑ adoptionē filia neptiſ ve eē cepit:intātū vt ſi ꝑ emācipa- tionē adoptio diſſoluta ſit idē iuris maneat[p]. ¶ Itē patris adoptiui mei matrē:aut ma- terā aut neptē ex filio vxorē ducere[q] nō poſſum.ſ.ſi in fa- milia eius ſim:alioq̄n ſi emā- cipat⁹ fueri ab eo/ſine dubio nil ipedit nuptias:ſcʒ q̄ꝛ poſt emancipationē extraneus in- telligor[r]. Ulpianus.

E Tiā ſi cōcubinā q̄s ha buerit ſororis filiā/lʒ li bertinā:inceſtum cōmittitur.

Q Ui in ꝓui- Marcia. cia officiū aliqd gerit: ꝓhibet etiā ꝯſentire filio ſuo vxorē ducēti in lib.ij. de adul terijs papi.marcian⁹ notat[s].

¶ Temporis diuturnitas et iuris ignorātia cū numero li- berorū inducūt ꝓicipē ad le- gitimationē liberoꝝ.h.d.bal.

¶ Diuus mar.et Luc.impa- tores flauie tertulie ꝑ mēſorē libertū ita reſcripſerūt/moue mur ex tēporis diuturnitate[t]: quo ignorātia iuris i mrionio auūculi tui fuiſti:et ꝙ ab auia tua collata eēs i numero libe rorū veſtroꝝ:idcircoꝗ cū hec oia in vnū ꝯcurrāt ꝯfirmam⁹ ſtatū liberoꝝ[v] veſtroꝝ i eo ma trimonio q̄ſitorū qd ante an- nos.xl.ꝯtractū eſt:ꝑinde atꝗ ſi legitime concepti fuiſſent.

A Diuo pio re- Marci. ſcriptū ē ſi libertina ſe natorē[x] deceperit q̄ſi igenua: et ei nupta eſt /ad exemplum

Q Uinetiam. maneat. vt inſti.eo.§.ij.⁊ ꝓ- pter hoc dicit ſe- re.ff.de adop.l.in omni.Accur.

q ¶ Ducere. fa- cit ad hūc.§.ff.de penis.l.ſi diuor- tio.⁊.l.ſi q̄s forte et.l.capitaliuʒ.§. ſolutū.⁊.ff.de fur. l.ei q̄.⁊.ff.e.l.ſi q̄s. §.quid ergo.

r ¶ Intelligor. cur ſec⁹ in ea que fuit vxor pr̄is a- doptiui. vt ⁊.ff.e. l.adoptiu⁹.in ꝑn. Rñ.q̄ꝛ ibi rema- net loco nouerce. hic non remanet loco auie vel ma- tertere.Accur.

Q Ui in ꝓuin- cia. notat. facit.ff.eo.l.ſi q̄s officiū.§.fi.Ac.

t ¶ Diuturnita te.ſpāle.als ꝯ. vt ff.de act.et obli.l. obligationū fere. §.placet.

v ¶ Statū libe- roꝝ.ꝯfirmatur q̄- dem ſtatus libe- rorum:ſed nō ma trimoniū. vt.ff.ad le.iuliā de adul. l.ſi adulterium. §.idē polloni. et arg.cōtra.ff.de de- curio.l.modeſti- nus.Azo.ſed hic nō fuit acerrim⁹ error:ergo nō de- buit tenere matri monium. vt.C.de inceſt.nup.l.qui cōtra.Rñ.matri- moniū quideʒ nō tenet ſed cōfirma tum fuit ab impe ratore ſm Azo.I- mo non fuit cōfir matum:ſed tātū ſtatus liberorum fuit cōfirmatus: vt dixi modo.

A Diuo.ſena- torē. qui fe- cerat pactum de dote lucrāda. ac.

pretoris edicti dandā in eam
actionē[a]:q2 ex dote nullū[b] lu=
crū hȝ ꝗ nulla eſt. G aius.

S Enatuſconſulto ꝗ̊ cau
tū eſt[c] ne tutoꝛ pupillā
vl' filio ſuovel ſibi nuptui col=
locaret: ēt nepos ſignificat[d].

¶ Qui ſuſtinet periculū tute
le per ſuā perſonā habet pro
tutoꝛe/ lȝ tutoꝛ nō ſit: ſec9 ſi ꝑ
pſonā alterius.h.d. I dem.

S I ꝗs tutoꝛ ꝗdē non ſit
periculum tñ tutele ad
eū pertineat: an ſnīa oꝛatiōis
contineat:veluti ſi pupilla ab
hoſtibus capta[e] fuerit: aut fal
ſis allegationibus a tutela ſe
excuſauerit[f]:aut ex ſacrꝫ ꝯſti=
tutionibus periculū ad eū ꝑ=
tineat: ꝛ dicendum eſt eos ꝗ̊ȝ
ad ſenatuſcōſultum ꝑtinere.
Nā ꝛ hmōi periculū in nume
ro trium tutelarū cōputari cō
probatū eſt. ¶ Sed et ſi ꝑpt
alterius ꝑſonam periculū ad
eū ꝑuenit:videamus ne extra
ſententiā ſenatuſcōſulti ſit/ve
luti ſi magiſtrat9 in tutele pe=
riculū icideꝛit vel fideiuſſerit
quis ꝓ tutoꝛe vel curatoꝛe:q2
nec[g] in numero triū tutelarū
hec iputant:ꝛ ꝯſequēs eſt ꝓ=
bare[h]. ¶ Quid ergo ſi hono=
ris cauſa tutoꝛ dat9 ſit quate=
nus nec hmōi tutela in nume
rū cōputat:numqd idē ſit:ſed
ratio in contrariū ducit qđ di
ctū eſt ꝛ honoꝛariū tutoꝛē pe=
riculū ſolere pati[i]/ſi male paſ
ſus ſit adminiſtrari tutelā.qn
aūt ille qui cū datus eſt tutoꝛ
ceſſat in adminiſtratione:ꝑti=
neat ad oꝛationē nō eſt dubi=
tandū: q2 ꝑinde tenet ex ſacrꝫ
ꝯſtitutiōibus atqȝ ſi geſſiſſet.
¶ Quid ergo ſi cum ſe vellet
excuſare aliquo titulo : nec in
prōptu ꝓbatiōes haberet ex=
cuſatiōis negociū fuerit dila=
tū/ ꝛ inter moꝛas pupilla ado
leuerit: an ad ſenatuſcō.perti
neat: ꝗſtio ē eo ē:an ꝛ poſt pu
bertatē officio finito excuſati
onē ei9 recipi opoꝛteat. nā ꝛ ſi
recipiat ꝛ excuſauerit ſe: ipu=
ne pōt ducere. Si ꝟo nō de=
beat recipi poſt officiū finituȝ
non recte ducit . et ait Papi.
lib.v.rñſoꝝ officio finito excu
ſationē recipi non opoꝛtere. ꝛ
ideo exacti[k] tpis periculū ad
eū ꝑtinere. Sȝ michi hoc ne=
quaqȝ placuit. Iniquū eſt em̄
ꝓpter dilationē que foꝛte nō
dolo ſed ex neceſſitate ꝯtige=
rit/ non excuſari: vel nuptias
ipediri excuſatione ꝑcepta[l].
Quāuis ꝟbis oꝛōis cautū ſit
ne vxoꝛē[m] tutoꝛ pupillā ſuam
ducat:tñ intelligendū eſt nec
deſponderi quidē poſſe[n]. Nā
cū qua nuptie ꝯtrahi nō poſ=
ſunt:hec plerūqȝ[o] nec ꝗdē de=
ſponderi pōt.nā que duci pōt
iure deſpondet. ¶ Quid ḡ ſi
adoptiuus fili9 tutoꝛis duxe=
rit pupillam illicite poſteaqȝ
emancipat9 fuerit:credendū[p]
eſt ꝺ adoptiuis emācipatꝫ ſe=
natū nō ſenſiſſe: q2 poſt eman
cipationē in totū adoptiue fa
milie obliuiſcūtur[q]. Natura=
les liberi licet in adoptionem
dati fuerit:ſenatuſcōſulto cō=
tinentur. ¶ Quid ergo ſi tu=
toꝛ dat9 ꝓuocauerit[r] ꝛ poſtea
heres eiusvict9 eſt:ꝑteriti tē=
poꝛis periculū preſtare dȝ:an
vero ſi filius heres fuerit ꝛ vi
ctus eſt ad oꝛationem perti=
neat:ꝛ ꝯſequens eſt hoc ꝓba
re:quoniam rationem[ſ] debet
reddere. P apinia.

D Ote propter illicitum
matrimonium caduca
facta: exceptis impenſis ne=
ceſſarijs que dotem ipſo iure
minuere ſolēt[t]: qđ iudicio de
dote redditurus eſſet marit9
ſoluere debet[v].

¶ In arbitrio dato intelligi=
tur ne eligatur perſona prohi
bita:licet concedens arbitriū
eā eligere potuiſſȝ. bar. I dē.

a ¶ Actionē.de dolo.vel dic ſm Hug.ſ.iniuriarū. ſed
cur in fauoꝛem ſe
natoris decepti
dicit nō valere pa
ctū. vt.ff.ti.i.ſi res
.§.i. Rñ.matrimo
niū etiā v'triuſqȝ
volūtate non pōt
valere:q2 ꝓhibet
per legem. ſed ſe=
cus vbi dol9 vni=
us dedit cām con
tractui.Azo.
b ¶ Nullū . niſi
ei ſuccurrat ꝑ a=
ctionē de dolo:li=
cet fecerit pactū.

S Enat9. cau
tū eſt. vt.ſ.
de ſpō.l.tutoꝛ.aȝ.
ꝛ arg. C.de inter=
dic.ma.l.i.
d ¶ Significat.
vt ꝛ.ff.de ꝟbo.ſig.
l.filij ap.ꝛ.ff.l.pr.
§.fi.ꝛ.l.libertuȝ.
§.i.i.rñ.

S I ꝗs tutoꝛ.
capta . tunc
em̄ finitur tutela
et deſinit eſſe tu=
toꝛ. vt inſti.quib.
mo. tu.fini.§.iteȝ
ſi in ſuituṫē.lȝ pe
riculū ad eum ꝑ=
tineat vt hic di=
citur.
f ¶ Excuſaue=
rit . vt et.C.ſi ex
fal.alle.l.i.ꝛ.ij.et
fi.ꝛ inſti.de excu.
tu.§.fi.Accur.
g ¶ Quia nec.vi
detur debere eſſe
extra ſnīam:quia
nec ꝛē.vt ꝛ.ff.ꝺ ex=
cu. tu.l.ſpadonē.
§.ſi ciuitatis.
h ¶ Probare.vt
ſit extra ſenten=
tiam ſenatus.
i ¶ Pati. et pro
pter ſe ſuſtiet: nō
propter alterius
perſonā.et nego.
geſt. vtili. vt.ff.de
teſta.tute.l.ſi ne=
mo.§.fi.Accur.
k ¶ Exacti. id ē
tranſacti.
l ¶ Percepta .
ꝗ iuſte ſe excuſa=

nerit poſt pubertatē : aliodn nō ita.vt.ff.e.l.§.fi. et arg.
.ff.de ap. l.impera
toꝛes.§.ſi magrā
tus. ꝛ.ff.ſi tutoꝛ vl'
cura. ap. l.i.et.ij.
ꝛ.C. ꝺ excu. tu.l.
ꝗꝗ. ꝛ.ſ.de vſur.
l.tutoꝛ. i.rñ. ꝛ.ff.ꝺ
ſolu.l.qui res.§.
huic.in fi.
m ¶ Nevxoꝛem.
ſcȝ tantum.
n ¶ Quidē poſ=
ſe. vt ꝛ.ſ.eo.l.tu=
toꝛ.Accur.
o ¶ Plerūqȝ.hoc
dictū eſt ꝓpter vi
duā que īfra tem
pus luct9 pōt de=
ſponſari : non tñ
duci. vt.ſ.de his
qui no. infa.l.ſo=
let.§.ꝗ virum.idē
in his qui officiū
fungunt . vt.ſ.e.
l.ſi ꝗs offi. idē in
mioꝛe.xij.an.que
poteſt eſſe ſpōſa:
non tñ nupta.
p ¶ Credendū.
alꝰ credēdū. alꝰ
dicendum.
q ¶ Obliuiſcun=
tur.ſic ergo cōfir=
mat mr̄imonium
vt et.ff.eo.l.eos ꝗ.
§.ſed ꝛ ſi.et facit
ſ.e.quie͂nā.in fi.
r ¶ Prouocaue
rit. appellauit er
go.et ſic eſt cōtra
inſti. de excu. tu.
§.qui autē.Sol.
non poteſt appel
lare a nominatio
ne.ceterum ſi no=
minatus ſe excu=
ſat: et eius excu=
ſatio vt iniuſta re
pellatur: appella
re poterit.Ac.
ſ ¶ Quoniā ra=
tionem. bona ra=
tio . vt ꝛ.ff.eo. l.li=
bertum.§.ſenat9.

D Ote.ſolent.
vt ꝛ.ff.de im
pen.in rebus do=
tali.fac.l.i.§.i.
v ¶ Soluere de
bet.fiſco. vt.ſ.eo.
l.inceſte. et.C.de
iceſ. ꝛ inuti. nup.
l.qui contra.

Quanq̃ in arbitrio ma=
tris pater eſſe voluerit
cui nuptui filia cõis collocare
tur: fruſtra tñ ab ea tutor da=
tus[a] eligetur. Necq̃ enim in=
telligitur pater de pſona tuto
ris cogitaſſe[b]: cũ ideo maxie
matrẽ ꝑtulit ne filie nuptias
tutori ↄmitteret. ¶ Mulier li
berto[c] viri ac patroni ſui ma=
la rõne coniungit[d]. ¶ Tutor
qui ratiões curatori reddere
debuit/ pupillã ſuam ante cõ
ſtitutũ tẽpus etatis eius vxo=
rem ducere: nec matrẽ ex alio
matrimonio factam poteſt[e].

¶ Quod fit cõtra prohibitio
nem legis ipſo iure non valet.
ad hoc allegatur. Idem.

Prefectus cohortis vel
equitũ aut tribunus ſi
ↄtra interdictũ[f] eius ꝓuincie
duxit vxorẽ in qua officiũ ge=
rebat/ mrĩmoniũ nõ erit[g]: que
ſpẽs pupillis cõparãda[h] eſt:
cũ rõ potẽtatus nuptias ꝓhi
buerit. ſed an huic q̃ ſi virgo
nupſit nõ ſit auferendũ qđ te
ſtamẽto relictũ eſt[i] delibera
ri põt. exemplo tñ pupille nu
pte tutori qđ relictum eſt põt
mulier cõſequi[k]: pecuniam tñ
in dotem datã mulieris here=
di reſtitui neceſſe eſt. Caliſt.

Libertũ eũdẽq̃ tutorẽ
pupille eo ꝙ in mrĩmo
niũ collocata ipi tutori ſuo vl
filio[l] ei9 eſt: ſenat9 relegandũ
cẽſuit. ¶ Senatuſcõſulti q̃ ꝓ
hibẽt tutores ꝛ filij eoꝝ pupil
las ſuas ducere: puto heredẽ
quoq̃ tutoris extraneũ ſñia
apprehẽdi: cũ ideo ꝓhibuerit
hmõi nuptias: ne puelle in re
familiari circũſcribant ab hiſ
qui rões ei9 geſte tutele red=
dere cõpelluntur[m]. ¶ Tutor
autẽ pupilli nõ ꝓhibet filiam
ſuam collocare[n] pupillo ſuo i
matrimonio. Paulus.

Eos q̃ in patria ſua mi=
litãt nõ videri ↄtra mã
data ex eadẽ ꝓuincia vxorem
ducere: idq̃ etiã q̃buſdã man
datis ↄtineri. Idez rñ. michi
placere ꝛ ſi ↄtra mãdata ↄtra
ctũ ſit mrĩmoniũ in ꝓuicia: tñ
poſt depoſitũ officiũ ſi in ea=
dẽ voluntate pſeuerat/ iuſtas
nuptias effici: ꝛ ideo poſtea li
beros genitos ex iuſto matri
monio legitimos eſſe[o].

¶ Pena extraordinaria q̃ ve
nit imponẽda ꝓpter iniuriã fa
ctã alteri dꝫ moderari ſm q̃li
tatẽ ꝛ dignitatẽ illi9: vt maior
iponat ſi eſt nobilis q̃ ſi igno
bilis q̃ recipit iniuriã. ad hoc
allegat. et eſt notã. Idem.

Non eſt matrimoniũ ſi
tutor vl curator pupil
lam ſuã intra .xxv.[p] annũ non
deſponſatam a patre neq̃ te
ſtamẽto deſtinatã[q] ducat vxo
rẽ/ vel eã filio ſuo iungat: quo
facto vterq̃[r] infamat. et ꝓ di
gnitate pupille extra ordinez
cohercet. nec intereſt fili9 ſui
iuris: an i pr̃is poteſtate ſit tu
toris vel curatoris. ¶ Liber=
tum eam pupillam cuius pa=
tronus res adminiſtrat[s] vxo
rem ducere ſatis inciuile eſt.

¶ Non ſumat q2 breuis. bal.
nota tñ ſm Bar. ꝙ iter cõiun
ctas perſonas de facili pſumi
tur fraus. pro hoc. j. de bo. li=
ber. l. pe. ꝛ. C. de natura. libe.
l. iij. circa finẽ. B. Tripho.

Non ſolũ[t] viuo tutore
ſed ꝛ poſt mortẽ ei9 fi=
lius tutoris ducere vxorẽ ꝓhi
bet eã cui9 tutele rõni obſtri=
ctus pat fuit. nec puto itereſ=
ſe extiterit heres filius/ an ab
ſtinuerit pr̃na hereditate: an
nec hr̃s fuerit forte exhereda
tus: aut ꝑterit9 aut emãcipat9
Nã et fieri põt vt ꝑ fraudẽ in
eũ collata bona pr̃is ꝓpter tu
telam reuocari oporteat. ¶ De
vno dubitari poteſt ſi au9 tu=
telã geſſit neptis ex filio emã
cipato nate: an nepoti ex alte
ro filio eã collocare poſſit: ſi=
ue emancipato ſiue manẽti in
ptãte: q2 par affectiõis cã ſu=
ſpitionẽ fraudis amouet. Sꝫ

a Quanq̃. da=
tus. a iudi=
ce vel a teſtatore.
b ¶ Cogitaſſe.
cũ vxor eẽ nõ poſ
ſit. vt. ff. đ lib. ꝛ po=
ſthu. l. filij9 a pr̃e.
§. ſi q̃s eo tpe. et
C. đ interdi. ma.
l. ſi pr̃is. et no. h
ar. ꝙ in gñali ſer=
mone ꝛc. vt et. ſ.
de ſerui. l. ſi cui.
c ¶ Mulier liber
to. nupta pr̃ono.
d ¶ Coniungit.
poſt cõiunctionẽ
patroni ſui iuito
eo. vt. ſ. e. l. in eo
iure. in prin.
e ¶ Factã põt.
etiã ſi de alio ma
trimonio añ. xxv.
an. ſit mater quia
ſuſtulit liberos.
f ¶ Prefect9. in=
terdictũ. le=
gis. ſ.
g ¶ Nõ erit. vt
C. de nup. l. et ſi.
h ¶ Cõparãda.
nam nec ibi valet
mrĩmoniũ cũ tu=
tore contractum.
vt. ff. e. l. non eſt.
i ¶ Relictũ eſt.
a tali viro.
k ¶ Cõſeq̃. imo
videt ꝙ non. vt. ff.
de vſufr. le. l. vxo
ri marit9. So. ibi
dicit lr̃a vna non
poſſe reperi qđ ex
ea cã ſolutũ eſt. ꝛ
ſic ↄcordat. vel ſi
ẽ poſſe: dic ꝙ loq̃=
tur in eo caſu cũ
ꝑpetua erat ꝓhi=
bitio: h cũ nõ erat
ꝑpetua: et iđ lega
tum capere pote=
rat. vel meli9 ibi
loq̃tur de ea vxo=
re q̃ ſciebat ſe illi=
citũ ↄhere matri=
moniũ. ar. ff. đ le. i.
l. fi. itẽ hoc i lega=
tis. ſec9 añt in da
tis vel donatõib9
iter viuos. vt. ff. đ
dona. inter vir. et
vxo. l. cũ h. §. fi. et
C. đ doñ. añ nup.
l. ea q̃. que ſũt ar.
ↄ. et facit. ff. de his
qui. vt indig. l. q̃
§. item ſi quis.
l ¶ Libertũ. vel
filio. qđ eſt
ꝓhibitũ. vt. ſ. eo.
l. ſenatus.
m ¶ Cõpellunt.
ſñts rõ. vt ꝛ. ſ. de
adop. l. nec ei. i. re
ſpõ. ſic ḡ et in ex=
neo cũ ibi ſit eadẽ
rõ. vt. ff. đ fõte. l. i.
§. iterdictũ. et. ſ.
ad le. aq̃l. l. illud.
n ¶ Collocat. cũ
ceſſet ibi predicta
rõ. vt ꝛ. C. đ iter.
ma. l. curatorẽ. et
ſ. e. l. ſi q̃s of. §. fi.
o ¶ Eos q̃. litos
eẽ. vt. C. de
nup. l. ꝛ ſi cõtra.
ſꝫ an illi q̃ añ de=
poſituꝫ offm̃ nati
ſunt leḡi ſint: Rñ.
nõ. ar. ſ. đ ſta. ho.
l. paul9. q̃ eſt ↄ. et
ar. ſ. e. l. ſi q̃s in ſe=
natorio: ſec9 in cõ
cubina. vt inſti. đ
nup. §. fi.
p ¶ Non eſt mrĩ=
moniũ. itra
vigeſimũq̃ntũ. et
ifra q̃driẽniũ. vt
C. de inter. ma. l.
ſi tutor. ꝛ. l. ſi pa=
tris. Azo.
q ¶ Deſtinatã.
q2 tũc valeret. vt
ff. đ iur. do. l. cum
poſt. §. nuptijs. et
ſ. e. l. tutor. in fi. ꝛ
ſic no. ꝙ iuſſ9 ma   Maior.
ioris excuſat. ſ. đ   iuſſus
his q̃ no. infa. l.   excuſat.
furti. §. qui iuſſu.
r ¶ Vterq̃. ſ. pr̃
et fili9. ſed ↄ. ſ. de
ifami. l. qui iuſſu.
So. i alio caſu vt
vel hic fili9 ↄſen=
ſit ſponte.
s ¶ Adminiſtrat.
vt tutor. vt. ſ. e. l.
librũ. nõ alit. vt. ff.
e. l. pe. §. ſi puelle.
t ¶ Non ſolũ. de
vno ſuſpiti=
onẽ. q̃ alr̃s adeſt.
vt. C. đ inf. ma. l.   Affecti=
ſi tutor vel cura.   onis cã
no. ḡ h ꝙ cã affe=   ſuſpitio
ctõis ſmonet ma   nem re=
lã ſuſpitionẽ, vt   mouet

C.de adop.l.pe.§.si pro pater naturalis.in fi.§.quicqꝫ autez
inducit.vt.C.vbi pu.edu,ꝺ.l.fi.⁊.C.de excu.tu.l.ãspe.
q̄ suntar.contra.
a ¶ In ptãte.hu
ic q̄stiõi nõ rñdet.
sꝫ potes dicere sic
vt.ff.de excu.tu.l.
tria.
b ¶ Ut i genero.
pone exẽplũ qñ fi
lius adoptiu⁹ cõ
trahit mr̃imoniũ
cũ filia mea non
emancipata ante
adoptionẽ.nec ei
tenet mr̃imoniũ.
vt.ꝺ.e.l.per ado=
ptionẽ.⁊.l.q̄netiã
itẽ et ille fili⁹ ado
ptiuus gener est.
aliȷ̄ dicũt vt q꞉ pr̄
adoptiu⁹ filiȷ̄ pu
pillã cuius tute=
lã.gerit ei dat.sed
certe hic vr̄ oĩs
suspitio cessat.vt
ꝺ.e.l.§.devno.
c ¶ Qꝺ magis.
referas te ad ꝓri
ma.s.vt impedia
tur adoptio ⁊ ma
trimoniũ duret:sꝫ
q̄dam ꝯ dixerũt q̄
nil falsi⁹.⁊ ꝓbat
per.l.C.de nup.
l.fi.ſm Ioh.et de
excu.tu.l.amplis
simi.ac.
d ¶ Nã.dixi durã
te tutela adoptio
nẽ īpediri.nã ⁊c.
e ¶ Lõgum.i.re
motũ a rõne.Ac/
cursius.
f ¶ Impediri.
certe impedit q̄si
⁊c.Accur.
g ¶ Et si.i.Quis
h ¶ Simplex.i.
sine eo priuilegio
qꝺ defuncto ꝯpe=
tit.vt.ff.de admi.
tu.l.ex pl̄ib⁹.acc.
i ¶ Cui.s.puelle.
k ¶ Coniũgere.
cur etiã extrane⁹
heres tutoris ꝓ=
hibet a nuptiȷ̄s
ei⁹ q̄ fuit i tutela:
cũ filia pupille nõ
ꝓhibetur copula
ri ipsi tutori.Rñ.
q꞉ ẽt hr̃s extrane
us rõnẽ reddẽ te=

⁊ si senatuscõ.stricto iure con
tra oẽs tutores nitit:attamen
summe affectiõis auite ītuitu
hmõi nuptie cõcedẽde sunt.
¶ Sed ⁊ si filiusfa.tutor puel
le vl̄ curator fuit/puto magis
patri ei⁹ nõ oportere eã nube
re.Nunq̄d nec frĩ q̄ est in eius
dem ptãte[a]: sed videamus si
titiȷ̄ fili⁹ duxerit vxorem eã q̄
tua pupilla fuit:deinde titium
vel filiũ eius adoptaueris an
perimant nuptie vt i genero[b]
adoptiuo dictũ ẽ:an adoptio
impediat:qꝺ magis dicendũ
est.et si curator dũ gerit curã
adoptauerit maritũ ei⁹ puelle
cui⁹ curator est.nam[c] finita iã
tutela et nupta puella aliȷ̄/ve
reor ne longũ[e] sit adoptionez
mariti ei⁹ impediri[f]:q̄si propt
hoc interponatur vt ratio tu=
tele reddende cohibeat.quã
cãm prohibitionis nuptiarũ
ꝯtrahendarũ oratio diui mar
ci continet. ¶ Et si[g] q̄s cura=
tor vẽtri bonisqꝫ datus sit:ꝓ=
hibitionem eiusdem senatus=
con.inducit.Nam et hic de=
bet rationẽ reddere:neqꝫ spa
cium administrationis moue
re nos debet:q꞉ nec in tutore
nec in curatore discrimẽ ma=
ioris aut minoris temporis q̄
in huiusmodi mũere quis fue
rit habitum est.

¶ No.q̄ priuilegiũ qꝺ hꝫ pu
pillus in actiõe tutele nõ trã=
sit ad heredẽ q̄tiã ex eo descẽ
dentẽ.et ꝑ hoc reprobat glo.
in.l.ex plurib⁹.j.de admi.tu.
⁊ in.l.dam⁹.§.i.j.de priui.cre.
scðm Iaco.de are.B.

¶ Si puelle tutelã titi⁹ admi
nistrauerit:vel curator nego=
cia gesserit eaqꝫ nonduz rece
pta rõne decesserit filia hr̃de
relicta:q̄rit an eam filio suo ti
tius posset collocare in matri
moniũ.dixi posse:q꞉ rõ heredi
taria eẽt:⁊ sic simplex[h] debitũ
aliodq̄n oĩs debitor eã cui[i] obli
gatus esset ex aliqua rõne ꝓ=
hiberetur sibi filioqꝫ suo con=
iũgere[k]. ¶ Sed et is q̄ pupil
laz abstinuit bonis patris sui
rõnez eius rei prestare debet
et sic fieri potest vt si incõsul=
tus hoc fecerit/⁊ hoc nomie
condemnari debeat. Sed si
optimo consilio vsus sit auxi
lio pretorie iurisditiõis[l]:quia
non soluendo pater eius de=
cesserat:nichilominus (quia i
iudicio hoc probari oportet)
impediunt nuptie.nam q̄ be=
ne tutelam et ex fide admini=
strauit nichilomin⁹ prohibet.

¶ Si actus prohibitus cele=
bratur palam potest quis pre
textu ignorantie excusari.se=
cus si clam. Bart. Paulus.

Iure gentium incestuz
committit[m] qui ex gra
du ascendentinm vel descen=
dentium vxorẽ duxerit.Qui
vero vel ex latere venientiuz
vxorem duxerit quam veta=
tur/vel affinem quam impe=
ditur: siquidem palam fece=
rit[n] leuius: si clam hoc cõmi
miserit/grauius puniatur.cu
ius diuersitatis illa ratio est
circa mr̃imoniũ quod ex late
re contrahitur:q̄ palam deli=
quentes vt errantes maioris
pene excusantur: clam com=
mittẽtes vt ꝯtũaces plectunt

¶ De iure dotium. Ti.iij.
¶ Dos dat eo animo vt sem=
per apud maritum sit. bal.

Paulus.

Dotis cau
sa[o] perpe=
tua est: et
cum[p] vo=
to eius q̄
dat ita cõ
trahit/vt
sp[q] apud maritũ sit. Idem.
Reipublice interest mu
lieres dotes suas sal=

netur eodẽ mõ q̄ ⁊ ipe.ideoqꝫ sicut tutor ꝓhibetur:ita et
ipe,sꝫ hr̃s pupille n̄ eodẽ mõ.i.nõ cũ eoꝺ ꝓuilegio quo
ipsa pupilla.vt ⁊
.ff.ꝺ admi.tu.l.ex
plurib⁹.iõqꝫ lꝫ ꝓ
hibeatur pupille
mr̃imoniũ non tñ
hr̃dis ei⁹.Et est
hec q̄stio illis ei q̄
fit ꝺ hr̃de liberti.
q̄re nõ p̄stat reue
rẽtiã sicut libert⁹
p̄stat hr̃di ꝑroni.
Rñ.iõ q꞉ heres li
berti oĩa iura ige
nui hꝫ.vt.ff de ob
sequiȷ̄s.l.heres.
hr̃di pro ꝑroni p̄=
stat a liberto.q̄a
hr̃s ẽt extraneus
i ius ꝑroni succe=
dit.vt.C.de i ius
voc.l.ij.
l ¶ Iurisditõis.
q̄ dedit abstinen=
di facultatẽ.
m ¶ Iure.cõmit=
tit.i ascẽdẽtib⁹ ⁊
descẽdentib⁹ p̄su
mit scia.arg.ff.vñ
cog.l.octaui.⁊.C
de in integꝝ rest.
mi.l.de tutela.
n ¶ Palã fecerit.
hec sunt pro ca cũ du
bitat q̄s ꝯtrit mr̃i
moniũ sciẽs an ig
rãs.sꝫ si certũ sit
q̄ q̄ palã ꝯtrit scie
rit:puniet eq̄lr cũ
eo q̄ clã ꝯterit.az.
Itẽ no.h ar.q̄ pl⁹
ꝺliq̄t q̄ clã facit q̄
q̄ palã.vt ar.ff.de
admi.tu.l.nõ exi=
stimo.⁊.ff.de aut.
tu.l.v.§.sane si=
quidẽ.⁊.ff.de iure
fis.nõ intelligit.§.
si q̄s.⁊.C.ꝺ repu.
l.vxor.sꝫ ar.ꝯ.l.vi
bo.rap.l.ij.§.gña
lit.⁊ insti.de ob.q̄ ex
delic.§.pena.
¶ De iure dotiũ.
Dotis cã.
.i.datio
dotis ob
matrio
nium.
p ¶ Et cũ.et,p.l:
q ¶ Ut sp.vñ de
mr̃imoniũ hr̃e in
diuiduã cõsuetu

nas habere: propter quas nubere poſſint[a]

¶ Ubi nō eſt matrimoniū ibi non eſt dos ſʒ quaſi dos putatiua. bal. Sʒ an vidua dicatur habere dotem: videtur ꝙ nō: vt hic. contra. dicit bal. C. vñ vir et vxor. l. j. in fi. vbi vide.

Dotis appellatio [Ulpia.] non refertur ad ea m̄rimonia q̄ cōſiſtere nō pñt: neqʒ eñ dos ſine m̄rimonio eſſe pōt[b]. vbicunqʒ igit̄ m̄rimonij nomē nō ē: nec dos eſt:

¶ Incrementū vel acceſſio nō facit nouā dotē ſed veterē auget. h. d. facit iſta. l. ꝙ ſi ille q̄ emit vel in dotē accepit ꝓprietatē ſoluit gabellā vſufructu redeunte ad proprietatem nō tenetur ſoluere pro eo gabellā. non eñ eſt noua acquiſitio: ſed prīa res acquiſita in re ipſa augmentata abſqʒ facto hominis. Bart. Paulꝰ.

Si proprietati nude in dotē date vſufructꝰ acceſſerit: incrementū videt̄ dotis non alia dos/ quemadmodū ſi quid alluuione acceſſit.

¶ Primo ponit ſummariū: et de iſto feci magnū feſtū in l. j. ſol. matri. B. Ulpianꝰ.

Profecticia dos ē que a patre vel a parente[c] ꝓfecta eſt: de bonis vel facto[d] eius. Siue igit̄ parēs dederit dotē: ſiue procurator eius: ſiue iuſſit aliū dare: ſiue cū q̄s dediſſet eius negociū gerens parens ratum habuerit: ꝓfecticia dos eſt. Quid et ſi quis prī dōaturꝰ dotē dedit? Marcel. lib. vj. dig. ſcri. hāc q̄qʒ a patre ꝓfectā eſſe/ ⁊ eſt verū. Sed ⁊ ſi curator furioſi vel ꝓdigi vel cuiuſuis alterꝰ dotē dederit: ſilr̄ dicemus dotē ꝓfecticiā eē. Sʒ ⁊ ſi proponas pretorem vel preſidē decreuiſſe quantū ex bonis patris vel ab hoſtibꝰ capti/ aut a latronibus oppreſſi filie eiꝰ in dotē det̄: hanc q̄qʒ ꝓfecticiam eē. ¶ Si pater repudiauerit hereditatem dotis cōſtituēde cā: forte ꝙ maritꝰ aut ſubſtitutus erat: aut q̄ potuit ab inteſtato hereditatē vēdicare: dotem ꝓfecticiā non eſſe[e] Jul.[f] ait. Sed et ſi legatū in hoc repudiauerit pr̄ vt apud generū heredē remaneat dotis cōſtituende cā: iulia. ꝓbat non eē ꝓfectū id de bonis: qꝛ nichil erogauit de ſuo pr̄: ſed nō acquiſiuit. ¶ Si pater nō quaſi pr̄/ ſed alio dotē ꝓmittente fideiuſſit: et q̄ſi fideiuſſor ſoluerit. Neratiꝰ ait nō eſſe ꝓfecticiā dotem: q̄uis pr̄ ſeruare a reo id qđ ſoluit nō poſſit[g]. Sʒ ſi pr̄ dotē ꝓmiſit ⁊ fideiuſſorem vel reū ꝓ ſe dedit/ ego puto ꝓfecticiā eſſe dotē. Sufficit eñ ꝙ pr̄ ſit obligatus ſiue reo[h] ſiue fideiuſſori. ¶ Si filiuſfa. mutuatꝰ[i] creditorē delegauerit vt daret ꝓ filia ſua dotem: vel etiā ipſe accepit ⁊ dedit/ videri dotem ab auo ꝓfectā. Nera. ait hactenꝰ q̄tenus auus eſſet dotaturus neptē ſuā. id eñ in rē aui videri v̄ſum. ¶ Si q̄s certā q̄titatē patri donauerit ita vt hāc pro filia daret: non eſſe dotem profecticiā Julia. li. xvij. dig. ſcri. obſtrictꝰ eſt ei vt det: aut ſi nō dederit[k] ꝯdictiōe tenet̄. hoc et in matre iuris eſſe ait. ¶ Si forte ſub ea conditiōe vxor marito det/ vt ꝓ filia genero in dotē daret: nec videri vxorē marito dōaſſe. Rectiſſime ergo ait vt nō ſit indicta donatio iure ciuili[l]. Nō eñ ad hoc dedit vt ipſe habeat: ſʒ vt genero ꝓ filia expendat. deniqʒ ſi nō dederit ꝯdictiōe tenet̄[m]: eē igitur dotē iſtā aduēticiā Jul. ait/ et ita vtimur[n]. ¶ Si filiuſfa. dotē ꝓmiſerit[o] ⁊ ſui iuris factus dederit: ꝓfecticiā eſſe dotē. nō eñ ꝓ hereditate prīs es alienū ſoluit: ſed ſuū es alienū[p] ſuſceptū dū filiuſfa. eēt prīa. factꝰ exonerauit. ¶ Si pr̄ ꝓ filia emācipata dotē dederit: profecticiā[q] nichilominus dotē eē nemini dubiū eſt: qꝛ non ius ptātis ſʒ parētꝭ nomē dotē: ꝓfecticiā facit: ſʒ ita demū ſi vt parēs dederit. Ceterū ſi cū deberet filie volūtate eiꝰ dedit: aduēticia dos eſt.

dinem. vt inſti. de pa. po. in prin.
b Reipublice. poſſint. vt ff. ſo. ma. l. i. ac.
Dotis. eē poteſt. vt ꝫ. ti. i. l. iceſte. ⁊ ff. ō pri. cre. l. intereſt. ⁊ ff. de ꝯdi. ⁊ de. l. hoc mō legato. ⁊ C. ō dōa. añ nup. l. fin.
Profecticia. §. ſicut. parēte. i. auo pr̄ uo vel proauo. ac.
d ¶ Uel facto. vt pʒ ſtati ꝑ multa exēpla. vt arg. ff. ō vulga. ſubſti. ſʒ ⁊ ſi plēs. §. l arrogato. ⁊ C. ō col. l. vt liberis. ſʒ ꝫ. ff. e. §. ſi pater. ſol. vt ibi
e ¶ Nō eē. qꝛ et alia rōne vir ſucceſſionē habiturꝰ eſt: ⁊ iō ſi talia vir vxori donauerit: donatio vʒ cū nō fiat pauperior. vt ff. de dona. int̄ vi. ⁊ vxo. ſi ſponſus. §. ſi maritus.
f ¶ Julianꝰ. iſte iulia. ꝑitatē ſolaʒ ſimplr̄ eſt locutꝰ. fictiōe tñ legis aliud eſt. ſ. vt ſit ꝓfecticia: qꝛ prīs facto dotē cōſtitutā negari ñ pt̄. vt ꝫ. e. circa prin. hꝰ. l. q̄ eſt ꝫ. ⁊ duo videtur actꝰ ꝯueniſſe: q̄ſi prī ſit legatū ſolutū: ⁊ pr̄ dediſſe in dotē poſtea videat̄. vt ff. ō ſñ. do. ſi nuptura. §. fi. ⁊ inſti. ꝑ q̄s per ſo. no. acq. §. i. q̄ ſi miliē eſt ꝫ. vel ſʒ Jrne. forte aliō ē cum pr̄ repudiat vt h: aliud cū ipſa mulier ſiue filia. vt. d. l. ſi nuptura
g ¶ Nō poſſit. qꝛ non ſit ſoluendo.
h ¶ Reo. ſcʒ ſoluenti.
i ¶ Mutuatꝰ. in negociū. ſ. patris
vt ⁊. ꝫ. de l rē verſo. l. et ideo. §. fi.
k ¶ Dederit. qui dotē ſoluerit.
l ¶ Jur ciuili. vt ⁊ ff. de dōa. int̄ vi. ⁊ vxo. l. ſiue vxor
m ¶ Tenet̄. vt et ff. de doñ. l. ij. §. i.
n ¶ Utimur. vt ⁊ ff. e. l. cū vxor. et arg. ꝫ. ad mace. l. ſed et ſi. §. i.
o ¶ Promiſerit. pro ſua filia. Ac.
p ¶ Alienū. q̄ſi de bonis ſuis nō de bonis aui huiꝰ neptis: nā volebat eā a ſe ñ a patre ſuo eē ꝓfectā. alʼs ſecꝰ. vt ⁊. ꝫ. ō in rē ꝟ. l. ⁊ iō. §. fi.
q ¶ Profecticiam. ſʒ quero an ſine ſtipulatiōe reuertat̄ ad prēʒ cū ipſa mulier videat̄ ſtipulari cum ab extraneo dat̄. extraneus aūt dicit̄ qui eā in poteſtate non habet. vt C. de rei vx. actō. §. accedit. Rñ. ſʒ Jrne. tutius ē ad patrem debere reuerti etiā ſine ſtipulatione ſi vt parens dedit: quod pōt colligi ex hac l. et ff. de diuor. et repu. l. ſi filia. ⁊ ff. ſol. ma. l. filie. ſed iō. ꝫ p. d. l. C. ō rei vx. ac. §. accedit.

a ¶Videri. ſic ⁊ adoleſcẽti furioſo datur curator magis vt adoleſcenti ꝙ̃ vt furioſo vt ff. de tute. l. iij. § i.

Adoptiuũ. Dotẽ. i. dotis obligationẽ. accurſius.

c ¶Nũciũ. facta g̃ erãt ſponſalia.

Iure. ſẽtiret. vt ⁊ C. de bo. q̃ lib. l. ij. ⁊ facit ff. de do. cã mor. l. ſi alienã. ⁊ l. q̃ alienam.

e ¶Profectꝰ. cũ noĩe eiꝰ publicia nã hẽat. vt. ſ. de euic. l. pater filie.

f ¶Circũuentꝰ ſit. i. eſtiatiõe rex: alioq̃n vr̃ obuiare. l. C. ſi aduer. do. l. i. vbi dr̃ de ea q̃ oĩa bona ſua circũuenta dedit in dotẽ q̃ reſtituat ꝓpter etatẽ. ẽ ſi maior nõ reſtitueret. ſꝫ hic dr̃ ꝙ ſic. vel meliꝰ hoc verũ eſt cũ dolꝰ aduerſarij affuit. vel dic ſpãle in dote vt ẽt maior reſtituatur deceptꝰ re ipſa ſm̃ q̃ſdã. vt no. ff. e. l. ſi res. § i. accur.

g ¶Cũ dãno. vt ⁊ ſ. de ꝯdi. inde. l. nam natura.

Dotis. vt ⁊ ff. e. l. plerũq3. § ſi fui. i ſi. ⁊ C. e. l. ꝓ oneribꝰ. ⁊ ſ. fa. her. l. ſi maritus. ⁊ ar. C. de ac. ẽp. l. fructꝰ. ⁊ no. hic ꝙ quãq3 lucrat fructꝰ: et tñ nõ ſuſtinet onera m̃rimonij. nã ſo. ma. dotẽ i pecunia exiſtẽtẽ nõ reſtituit niſi poſt annũ. vt C. de rei vxo. ac. § exactio. quãq3 ſuſtinet onera et tñ nõ lucrat. vtputa ſi añ nubilẽ etatẽ eã nutriuerit. eſt et aliꝰ caſus. vt ſi ꝯtcto m̃rimõio ſuſtiet onera nec petit fundũ ſibi da-

¶Nota textũ mirabilẽ ꝙ q̃ſi pr̃ curator filie ꝓmittit dotẽ videtur promittere vt pr̃ non vt curator. bal.

¶Papi. lib. x. q̃õ. ait. cũ pat curator ſue filie iuris ſui effecte dotem ꝓ ea conſtituiſſet: magis eum quaſi patrem ꝙ̃ quaſi curatorem id feciſſe videri[a]. Iulianus.

Adoptiuũ q̃q3 p̃rem ſi ipſe dotẽ[b] dederit: habere eius repetitionẽ iuſt. ait.

¶Cũ q̃s dat ex ꝑſona alterius ſiquidẽ poterat euitare ne daret ipſe dare vr̃: non ille ex cuiꝰ ꝑſona dat. ſꝫ ſi vitare nõ poterat ille nõ ipſe vr̃ dare. h. d.

¶Si q̃s ꝓ aliena filia dotem ꝓmiſerit: et promiſſori pr̃ heres extiterit: Iul. diſtiguit intereſſe an añ nuptias pr̃ hr̃s extiterit ⁊ dotẽ dederit: an poſtea. ſi añ: videri dotem ab eo ꝓfectã. potuit eñ nunciũ[c] remittendo ſoluere dotem. ꝙ ſi poſt nuptias: nõ eẽ ꝓfecticiã.

¶Afflictus in vno releuãdꝰ eſt in altero: ne detur afflictio afflicto. h. d. Põpo.

Iure ſuccurſum eſt patri vt filia amiſſa ſolacij loco ſuccederet ſi redderet ei dos ab ipſo ꝓfecta: ne ⁊ filie amiſſe ⁊ pecunie dãnũ ſentiret[d]. ¶Si pr̃ alienũ fundũ bõa fide emptũ i dotẽ dedit: ab ipſo profectꝰ[e] intelligit. ¶Si i dote dãda circũuentꝰ ſit[f] alteruter etiã maiori ãnis. xxv. ſuccurrendũ eſt: q2 bono ⁊ equo nõ ꝯuenit aut lucrari aliquẽ cũ dãno[g] alteriꝰ: aut dãnũ ſentire pro alteriꝰ lucro. Vlpia.

Dotis[h] fructꝰ ad maritũ ꝑtinere debere equitas ſuggerit. cũ eñ ipſe onera matrimonij ſubeat: equũ eſt eũ etiã fructꝰ ꝑcipe. ¶Si fructꝰ cõſtãte m̃rimonio ꝑcepti ſũt dotis nõ erunt[i]. ſi vero añ nuptias ꝑcepti fuerint in dotem cõuertunt[k]: niſi forte aliud int maritũ futurũ ⁊ deſtiatã vxorẽ cõuenit: tũc eñ quaſi dõatione facta fructꝰ non reddunt[l]. ¶Si vſufruc. in dotem datus ſit: videamus vtrum fructus reddendi ſint necne. Et celſus libro. x. digeſtorũ ait inteẽ q̃d actũ ſit. ⁊ niſi appareat aliud actũ putare ſe ius ipſum i dotẽ eſſe: nõ etiã[m] fructus q̃ percipiunt. ¶Si res i dotem date ſint: puto i bonis mariti fieri: acceſſionemq3 tẽporis marito ex ꝑſona mulieris cõcedendã. Fiunt aũt res mariti ſi conſtante m̃rimonio in dotẽ dent. q̃d ergo ſi ante m̃rimoniũ? ſiq̃dẽ ſic dedit mulier vt ſtati eiꝰ fiãt/efficiunt. ei uero ſi ea ꝯditiõe dedit vt tũc efficiant cũ nupſerit[n]: ſine dubio dicem ꝯ tũc eius fieri cũ ſecute fuerint nuptie. Proinde ſi forte nuptie nõ ſequant nuncio miſſo: ſiq̃dẽ ſic dedit mulier vt ſtati viri res fiant: cõdicere eas debebit miſſo nũcio. Eniuero ſi ſic dedit vt ſecutis nuptijs incipiãt eius eſſe: nũcio remiſſo ſtatim eas vendicabit. Sed añ nũciũ miſſũ ſi vẽdicabit: exceptio poſſit nocere vendicanti aut doli: aut in factum. Doti etenim deſtinata non debebunt vendicari[o]. Call.

Sed niſi hoc euidenter actum fuerit: credendum eſt hoc agi vt ſtati res ſpõſi fiãt. et niſi nuptie ſecute fuerint reddantur[p]. Vlpia.

Si ego ſeie res dedero[q] vt ipſa ſuo noĩe in dotẽ det/efficient eius: lꝫ non in dotem ſint date. ſed ꝯdictione tenebitur[r]. ꝙ ſi ꝓ ea res ego dem ſiquidem ante nuptias: intereſt qua conditione dedi: vtrũ vt ſtatim fiant accipientis: an

ri. vt ff. ſo. ma. l. de diuiſiõe. illud aũt ĝnalr̃ eſt no. ſm̃ azo. ꝙ tria exigũt vt maritꝰ lucret fructꝰ. ſ. ꝙ ꝯtcũ ſit matrimoniũ. et tradita ſit poſſeſſio vl̃ res. ⁊ ꝙ q̃s ſuſtinuerit onera m̃rimonij. ceterũ ſi q̃õ iſtorũ triũ defuerit ꝯtrã erit: vt ex ꝑdictis legibꝰ pꝫ. ⁊ ꝓbat ff. de do. excep. l. pater. Accur.

i ¶Non erũt. vt ⁊ ſ. pri. rñ.

k ¶Cõuertunt. vt. ſ. de vſur. videamus. § añ m̃rimoniũ. ⁊ ff. e. ſi ſeruo in dotẽ. ⁊ ff. de pac. dot. l. ſi liberis. § paulus. ac.

l ¶Nõ reddũt. vꝫ eñ ante facta dõatio. vt ff. de do. int vi. ⁊ vxo. l. int.

m ¶Nõ ẽt. vt ⁊ ff. e. l. cum i fundo. in prin.

n ¶Cũ nupſerit. ſic ẽ dñiũ ſub condi. dat. vt ff. de acq. poſ. l. qui abſenti. § ſi quis.

o ¶Vendicari. q̃diu ſpes eſt ꝙ matrimoniũ fieri debeat. vt. ſ. de cõditi. ob cau. da. l. q̃õ ſeruus. ⁊ ff. e. l. ſi pater. § que debitorem. ⁊ l. ſi debitor.

Sed niſi. reddantur. vt ⁊ ff. de vſuca. ꝓ do. l. i. ⁊ ff. e. l. dotem. ⁊ no. huiꝰdi verba intelligi ſꝫ iuris effectum. ſic et ff. de condi. ⁊ demõ. l. hec conditio. et C. ſi man. ita fue. alie. l. ea quidem.

Si ego dedero. non donaturus ſcꝫ alis. alioq̃n cõtra. vt ff. de dona. l. ⁊ generaliter. Azo.

r ¶Tenebitur. vt ⁊ ff. e. lꝫ § quotiens. ⁊ ſ. de condi. ob. cau. l. ſi donaturus. Accur.

Maritꝰ vt dotꝭ fructꝰ lucret tria requiruntur.

ſecutis nuptijs. ſi ſtatim / nuncio miſſo condicā. ſi vero non ſtatim / potero vēdicare[a] quia mee res ſunt. Quare et ſi ſeq̄ nuptie non pn̄t ꝑpter matrimonij inēdictionē: ex poſteriore[b] caſu res mee remanebūt. ¶ Si res alicui[c] tradidero vt nuptijs ſecutis dotis efficiantur: et añ nuptias deceſſero: an ſecutis nuptijs dotis eē incipiant. Et vereor ne non poſſint in dñio eius effici cui date ſunt: qꝛ poſt mortē incipiat dñium diſcedere ab eo q̄ dedit: qꝛ pendet donatio in diez nuptiarū. et cū ſeqtur ꝯditio nuptiarū / iā heredis dñiū eſt: a q̄ diſcedere nō poſſe rerum dñiū inuito eo fatendū eſt. Sz benignius eſt fauore[d] dotium neceſſitatē imponi heredi cōſentire ei qđ defunctus fecit: aut ſi diſtulerit vel abſit etiā nolente eo dñium ad maritū ipſo iure transferri: ne mulier maneat idotata. ¶ Dotis āt[e] cauſa data accipere debem⁹ ea que in dotē dantur. Ceterum ſi res denꝑ in ea q̄ greci paraferna dicunt: queq̨ galli peculiū appellāt: videam⁹ an ſtatim efficianꝑ mariti: ⁊ puto ſi ſic denꝑ vt ei⁹ fiant / effici mariti: ⁊ cū diſtractum fuerit matrimoniuz vēdicari non oꝫ ſz condici[f]: nec dotis actione peti vt diuus marcus et imperator nr̄ cuz pr̄e reſcripſerūt.

Plane ſi reruz libellus marito detur: vt rome vulgo fieri videmus: nam mulier[g] res q̄s ſolet in vſu hr̄e in domo mariti: neq̨ in dotem dare in libellum ſolet conferre: eūq̨ libellum marito offerre: vt is ſubſcribat quaſi res acceperit: et velut cyrographum ei⁹ vxor retinet[h] res que in libello continētur in domum ei⁹ ſe intuliſſe. He igiꝑ res an mariti fiant videamus. ⁊ nō puto / non q̨ ei nō tradanꝑ. Quid eīm intereſt inferantur volūtate ei⁹ in domū eius: an ei tradātur[i]. ſed qꝛ[k] nō puto hoc agi inter virum et vxorē vt dñium ad eū transferatur: ſed magis vt certū ſit in domū ei⁹ illata[l]: ne ſi qñ ſeparatio fiet negetur[m]. Et qꝛ plerūq̨ cuſtodiā earuz maritus repꝛomittit[n]: niſi mulieri commiſſe[o] ſint. videam⁹ earū rerū noīe[p] ſi nō reddanꝑ: vtrū rerū amotarū / an depoſiti⁹ / an mandati[r] mulier agere poſſit. Et ſi cuſtodia marito cōmittiꝑ: depoſiti vel mādati agi poterit. ſi min⁹ / ageꝑ rerū amotarū ſi aīo amouētis maritus eas retineat: aut ad exhibendū ſi non amouere eas cōniſus ſit.

Idem.

Plerūq̨[s] inteſt viri res non eſſe eſtiatas: idcirco q̨ nec piculū rez ad eū ptineat[t]: maxīe ſi aīalia i dotē accepit: vel veſtez q̄ mulier vtiꝑ

a ¶ Uēdicare. miſſo nūcio. alꝰ nō. vt. ſ. e. l. dotis. Acc.
b ¶ Ex poſteriore. ſ. qñ ſic dederā vt demū ſecutis nuptijs fiant accipientis. vt. ſ. proxi.
c ¶ Si res alicui. marito futuro.
d ¶ Fauore dotium. vt ⁊. ff. e. l. ambiguis. ſed certe imo de iure communi ita vꝑ vbiq̨. vt. ff. ꝺ dona. l. ij. §. ſi pecunia. q̄ eſt ꝯ. vbi dñium rei donate trāſit. vt ar. C. cōmunia de leg. l. fi. §. pe. ⁊. C. ꝺ teſtā. l. ſtatuliberꝯ. So. ibi i. l. ij. ꝺ dona. eſt ſpāle in pecunia vt ⁊ alia. ſ. ſi cer. pe. l. ſingꝉaria. vel ſubaudi hic maxie i dote. nā ⁊ idez alꝰ. vel dictio h̄ fauore matrimonij vt dr. alꝰ ei pt pēitere hr̄s. ſ. ei⁹ q̄ dedit ſicut teſtator potuit. vt. ſ. de con. cā da. l. iij. §. ſz ſi tibi. ⁊. l. ſi pecuniā. l. rn̄. ⁊ §. ſi ſeruū. ſz ibi nō penituit teſtator nec hr̄s ei⁹. quare in eum trāſit dñiū: ſz hoc vꝑ falſum. qꝛ nec hic nec ibi penitere potuit cū is q̄ accepit ſua cā accepit. dic ꝙ tu vt dictā ſolutiōez defendas q̨ h̄ potuit penitere / qꝛ fuit datio ab cāni: vt ſ. e. l. adoptiuū. §. i. niſi i dote. vt hic dr. ibi fi: qꝛ fuit donatio. nec obſt. ad ꝓmum: qꝛ ibi erat res itegra. vel dic hoc i fauorē vt cōſentiat: nō aūt vt dñium trāſeat: qꝛ hoc eſt de iure cōi. Aliq̄ dicūt q̨ hoc eſt verū ſi ponas eos ſic cōueniſſe vtriuſq̨ forte grā. vt tūc mutare nō poſſit. aliꝺ eēt et ſi ſol⁹ legē dixerit ⁊ ſui grā: quā imutaꝑ ei⁹ hr̄s poſſet niſi i dote: ⁊ hoc cāu loq̄tur h̄. ⁊ facit. ff. de acq̄. poſ. l. fundi. §. fi. ſ. ſo. h̄ in dñio. ibi in poſſeſ. vel alio caſu. Item cōtra. ff. de ſol. l. fi. ſo. vt ibi.
e ¶ Dotis aūt. tria vult videre vſq̨ in finē. l. pmo ſi agitur vt iſte res pafernales fiāt viri: q̄ actiōe repetunꝑ. ſecūdo ſi fiat libell⁹ an dñium trāſferaꝑ. tertio ſi dñium nō tranſeat in virum: qua actione res repetantur. Accur.
f ¶ Sed cōdici. ſz q̄ro an iſta ꝯdictio ſit ꝑuilegiata. Rn̄. nequaq̄. Quis condictio que daꝑ ꝓ eo qđ eſt datū noīe dotis repetende ſit ꝑuilegiata: licet nō ſit dos. vt. ff. e. ſi ſponſa. ⁊. ff. de pri. cre. l. ij. §. fina.
g ¶ Nam mulier. interpoſitio eſt vſq̨ illuc he igitur.
h ¶ Retinet. i. q̄ſi ⁊ loco cyrographi retiet mulier hunc libellū. vt ſi dubitaꝑ cyrographum ꝓbet ⁊ res q̄cūq̨ ſcꝑte ſunt i eo qđ ītulerit i domū viri. ⁊ ſiꝉr retiet mulier i ſuo vſu ⁊ h⁹ ſubijcit res ⁊c. alij nō hn̄t et dicūt q̨ ille ꝑſ⁹ res q̄ ⁊c. ē forma libelli. ſcribit ei marit⁹: res ⁊c. ⁊ bn̄ ſtat. et eſt forma libelli. ⁊ cōſtrue vt ibi notaui.
i ¶ Tradanꝑ. q. d. nichil. vt. ff. ꝺ ſo. l. pecuniam. ⁊. ſ. nau. cau. ſta. l. i. ⁊ fi. ⁊. l. ij.
k ¶ Sed quia. i. ideo non transfertur quia ⁊c.
l ¶ Illata. ⁊ illꝺ iō ſubſcribit maritus ne ⁊c.
m ¶ Negeꝑ. eam intuliſſe.
n ¶ Repꝛomittit in libello ei huiuſ mōi repꝛomiſſiones contineri ſolent. azo.
o ¶ Cōmiſſe. ſi ei hui⁹ cuſtodiā nō ſuſcepit ſz mulieri ſuo arbitrio eaſ cuſtodiēdas ꝯmiſit cuſtodie renūciādo nō eēt q̄ſtio an marit⁹ teneretꝑ nā ſine dubio nō tenereꝑ. azo. vt argu. ſ. nau. cau. ſta. l. fi. §. i.
p ¶ Noīe. quando non eſt dominium tranſlatuz. vt ſuperiori proximo caſu.
q ¶ Depoſiti. agitur depoſiti cum res a marito ex cauſa depoſiti retinentur eo forte cuſtodiam promittente. nam in depoſito cuſtodia paciſci poteſt. Accur.
r ¶ Mandati. non depoſiti agitur: cum res penes mulierem ſunt et cuſtodiam marito mandat. Accur.

Plerūq̨. plerunq̨ ideo dicit: quia ſecus eſt aliquādo: puta ſi res cōmuniter vili pecunia eſtimetur quando fuit data in dotē. nūc ꝓo multo carioꝛ facta eſt.
s ¶ Pertineat. vbi non ſunt eſtimate. Accur.

euenit enim ſi eſtimata ſit et
eam mulier attriuit: vt nichi-
lominus marit⁹ eſtimationẽ[a]
eap̄ p̄ſtet. Quotiẽs igitur nõ
eſtimate res ĩ dotẽ dantur: et
meliores[b] et deteriores fiunt
mulieri. ¶ Si p̄dijs ineſtima
tis aliq̃d acceſſit hoc ad cõpẽ
diũ mulierꝫ ꝑtinet: ſi aliq̃d de
ceſſit mulierꝫ dãnũ eſt. ¶ Si
ſerui[c] ſobolẽ ediderunt: mari
ti[d] lucrũ nõ eſt: ſed fetus dota
liũ pecoꝝ ad maritũ pertinẽt:
q2 in fructib⁹ cõputãtur/ ſic tñ
vt ſuppleri proprietatẽ prius
opꝫteat: ꝛ ſummiſſis aliq̃b⁹ in
locũ demortuoꝝ capitũ ex ĩã
natis reſiduũ in fructibus ma
rit⁹ habeat[e]: q2 fruct⁹ dotꝫ ad
eũ ꝑtinẽt. ¶ Si ante mr̃imo-
niũ eſtimate res dotales ſunt
hec eſtimatio q̃ſi ſub cõditiõe
eſt. nãq; hanc hꝫ cõditionẽ ſi
mr̃imoniũ fuerit ſecutũ[f]: ſecu
tis igiꝶ nuptijs eſtimatio rerũ
ꝑficiꝶ: ꝛ fit vera[g] vẽditio. In-
de q̃ri põt: ſi ante nuptias mã
cipia eſtimata deperierint: an
mulieris dãnũ ſit: et hoc ꝯñs
eſt dicere. nã cũ ſit cõditiona
lis vẽditio pendẽte autẽ cõdi
tiõe mors ꝯtingẽs extinguat
vẽditionẽ[h]: ꝯñs eſt dicere mu
lieri res perijſſe: q2 nõdũ erat
adimpleta vẽditio/ q2 eſtima-
tio vera vẽditio eſt. ¶ Si res
in dotẽ date fuerit ꝗuis eſti-
mate: verũ conuenerit vt aut
eſtimatio/ aut res preſtẽtur: ſi
quidẽ fuerit adiectũ vtrũ mu
lier velit/ ipſa eliget vtrũ ma-
lit petere rẽ an eſtimationem.
Uerum ſi ita fuerit adiectum
vtrũ maritus[i] velit: ipſius erit
electio. at ſi nichil de electiõe
adijciaꝶ: electõez habebit ma
ritus vtꝝ malit res offerre: an
p̄ciũ eaꝝ. Nã ꝛ cũ illa aut illa
res ꝓmittiꝶ: rei electio[k] eſt vt
rẽ p̄ſtet. ſꝫ ſi nõ rẽ p̄ſtet: eſtia-
tõez oĩo marit⁹ p̄ſtabit. Pau.

Sane et deteriorẽ factã
reddere poterit.

¶ Paris ſunt aliq̃d fieri tem
pore ꝓhibito vel fieri tp̄e per-
miſſo ꝛ ꝯferri in tp̄s ꝓhibitũ.
h. d. cõcordat. l. nemo. ĩ de he
redi. inſti. Barto. Ulpia.

Si res eſtimata[l] poſt cõ
tractũ mr̃imoniũ dona
tionis cã approbetur[m]/ nulla
eſt eſtimatio: q2 nec res diſtra
hi donatõis cã põt: cum effe-
ctũ inter virũ ꝛ vxorẽ donatio
nõ habeat. res igiꝶ in dotẽ re-
manebit. Sed ſi ante mr̃imo-
nium[n]: magis eſt vt in matri-
monij tẽpus collata donatio
videaꝶ[o]: atq; ideo nõ valeat.

¶ No. iſtũ §. pro minorib⁹ le-
ſis in vẽditione rerũ ſuarũ: vt
ſi leſi ſint in eo qđ vẽdiderũt
reſtituãtur ad rẽ. ſi in p̄cio ad
precium: vt ſcias qualiter de-
bes libellum formare: q2 plu-
ries accidit. Barto.

¶ Si mulier[p] ſe dicat circun-
uẽtã minoris rẽ eſtiaſſe vtpu-
ta ſeruũ: ſiq̃dem circũuẽta eſt
ꝙ ſeruũ dedit nõ in hoc tñ ꝙ
minoris eſtiauerit[q]: ſed ẽt ĩ eo
acturã vt ſeruus ſibi reſtitua-
tur[r]. eñuero ſi in eſtimatiõis
modo circũuẽta[ſ] eſt: erit arbi-
triũ mariti vtrũ iuſtã eſtima-
tionẽ[t]/ an poti⁹ ſeruũ p̄ſtet[v].

a ¶ Eſtimationẽ. vt ꝛ. ĩ. ſolu. ma. l. eſtimate. ꝛ. C. eo. l.
cum dotẽ. ꝛ. l. quotiens. Accurſius.
b ¶ Meliores. niſi cũ res in põdere ꝯſiſtũt. vt. ĩ. e. l. res.
c ¶ Si ſerui. i. ancille ineſtimate vt mõ dixi. ſic ꝑ ma-
ſculinũ intelligitur femininũ. vt. ff. de vſur. l. eq̃s. ꝛ. ĩ. de
vſucap. ſi aliena
§. ſceuola. ꝛ. ĩ. de
fur. l. q̃ vas. §. ex
furtiuis. Accur.
d ¶ Mariti. imo
reſtituere cũ ipſa
dote dꝫ. vt. C. de
rei vxo. ac. §. cũq;.
quia part⁹ nõ eſt
in fructu. vt. ff. de
vſur. l. in pecu-
dum.
e ¶ Habeat. ha-
bet eñ oẽs fruct⁹
vt ꝛ. ĩ. e. l. cũ poſt.
§. fi. ꝛ. ff. e. l. dotꝫ.
f ¶ Secutũ. vt ꝛ
ĩ. e. l. in reb⁹. §. ſi
re. ꝛ. l. ſtipulatõꝫ.
g ¶ Uera. q̃ ad
periculuꝫ nõ quo
ad oĩa. vt. ĩ. e. l.
quotiens. que eſt
argu. contra.
h ¶ Uenditionẽ.
vt ꝛ. ff. de peri. et
cõ. rei ven. l. ꝙ ſi
pendẽte. et noua-
tionẽ. vt. ĩ. de no-
ua. l. quotiẽs.
i ¶ Utrũ mari-
tus. põt eñ poni
in cuiuſlibet ele-
ctione: vt h. ꝛ. ĩ. de
fun. do. l. ꝙ ſi fun
dum.
k ¶ Electio. no.
in alr̃natiuis rei
eẽ electionẽ. vt h
ꝛ. ĩ. de doñ. iter vi.
ꝛ vxo. l. qđ aũt. §.
ſi marit⁹. ꝛ. C. de
cõdi. inde. l. ſi q̃s.
ꝛ. ff. depoſi. l. ei. §.
ꝙ ſi de pl̃ib⁹. ꝛ. ff.
de ꝯhẽ. emp. ſi in
emptiõe. §. ſi em-
ptio. ꝛ de iureiu.
l. iuſiurãdũ. §. al-
terũ. ꝛ. ĩ. đ iur. pa.
l. adigere. §. q̃ ſti-
pulatur. Sed ar.
ꝯtra. ĩ. đ aur. ꝛ ar.
lega. l. ſi q̃s ita. et
de le. i. l. plane. §. fi. ſꝫ illa ſpãlia in vltima volũtate. Ac.
Si res eſtimata. precio viliori. Accur.
m ¶ Approbetur. i. probetur ꝙ ita ſit. Accur.
n ¶ Añ mr̃ioniũ. ſ. fuerit eſtiata res min⁹ donatõis cã.
o ¶ Uideaꝶ. nec eñ valet eſtiatio niſi ꝯtcto mr̃ionio. vt
ff. eo. l. plerũq;. §. ſi añ. ꝛ ĩõ non valet vt ſubijcit. ſic ergo
nota ꝙ nõ vꝫ negociũ cũ in eũ caſum deduciꝶ a q̃ incipe
nõ poteſt. vt ꝛ diximꝰ. ff. de vſufru. l. titio. Itẽ ſi fiat do-
natio ꝯſtante mr̃ionio ꝛ in id tp̄s ꝯficiaꝶ quo ſolutũ eſt
mr̃imoniũ/ valebit. vt. ĩ. đ dona. inter vir. ꝛ vxo. l. ſi eũ. §.
fi. ꝛ. l. q2. Accur.
p ¶ Si mulier.
ſex r̃hſa põit hic
§. q̃ ſic ponas. ꝙ
ſi qua mulier di-
cat ſe circunuen-
tã in eſtimatione
aut dolus mariti
iterceſſit: ꝛ tũc oĩ
no iuſtã eſtimati-
onẽ p̄ſtabit etiaꝫ
mortuo ſuo mio
ri vel maiori vxo-
ri. vt in fi. hui⁹. §.
aut nõ dolo mari
ti ſꝫ ipa re: ꝛ tunc
aut erat minor q̃
caſu reſtituiꝶ: vt
habeat iuſtã eſti-
mationem niſi in
duob⁹ caſib⁹. hoc
eſt ſi viuat ſuus.
Itẽ ſi ſit mortu⁹
cũ tñ emptorẽ iu
ſti p̄cij ipa iuenit
vt. ĩ. §. ideõq;. et. §.
plane. aut maior
ꝛ tũc in vnico ca-
ſu reſtituiꝶ: hoc ẽ
cũ ſuus viuit. vt
ibi eñuero ꝛ c. ſed
ꝛ ſi ſit in hoc dece
pta in eo qđ dedit
reſtituiꝶ minor vł
maior: vt ipaꝫ re-
petat ſi viuit. aut
ſi non viuit iuſtã
eſtimationẽ ſi eſt
minor. vt in p̄nci-
pio: vł factã ſi eſt
maior vt ibi/ ꝙ ſi
deceſſit ꝛ c. et q̃re
in caſib⁹. C. de iu
re dot. l. quotiẽs.
§. fina. Accur.
q ¶ Eſtiauerit. ꝛ
ſic ad iuſtam eſti
mationẽ. Accur.
r ¶ Reſtituatur
ſiue ſit maior ſi-
ue minor mulier.
ſed ĩ eo quod de
eſtimatione dixit
intelligas in mi-
nore: vt differat ab illo ꝑſiculo. idemq; et in minore.
ſ ¶ Circũuenta. re ipſa non dolo. Accur.
t ¶ Iuſtam eſtimationẽ. que al̃s dicitur verũ preciũ.
vt ꝛ. ff. de in rem verſo. l. ſi res. in p̄n.
v ¶ Preſtet. §. vbi decepta ẽ in hoc ipo ꝙ đdit electio eſt

Rei eſt electio i alterna tiuis.

mulieris vtrū agat ad rē: an ad iuſtā eſtiationē. ſi vero decepta tñ eſt ꝙ minoris eſtimauerit: eliget maritꝰ rē an iuſtā eſtiatiōꝫ p̄ſtet. Sed certe opponit: maior nō excipit niſi decipiat aduerſarū calliditate. vt. ſ. de mio. l. i cauſe. §. pe. h aūt eſt ꝫ. So. ħ fuit deceptio vltra dimidiā iuſti p̄cij. ibi non. vt ar. C. de reſci. vē. l. ij. vel dic ſpāle i dote. vt. ſ. e. iure. §. ſi. ⁊ ar. C. ſolu. ma. l. ſi circūſcp̄ta ꝑ ꝑn. itē ꝫ. ſ. de mino. l. pri. §. p̄diū. ⁊ §. itē ex diuerſo. vbi indiſticte ad arbitriuꝫ decepti p̄ciū reddit. Sol. vt ibi. Ac.

a ¶ Et hoc. ſ. qđ diximꝰ duobꝰ ſuperioribꝰ caſibꝰ.

b ¶ Marcellus ait. i pmo caſu qñ in hoc vt daret fuit decepta. nō aūt refert ad aliū. vt ꝭ. eo. §. ibi ſceuola ⁊c. Accur.

c ¶ Cōſulere. i. cōſiliū ſibi ſumere ne petat iuſtaꝫ eſtiationē. vel dic i. caute p̄meditari ꝙ fuerit eſtimatus bonū. i. bono mulierꝫ. ſ. ꝑpter eius vtilitatē. cū ſi non eſſet eſtiatꝰ nichil eſſet habitura vt ſubijcit. vt. ſ. e. plerūqꝫ. §. ſi predijs. ⁊c.

d ¶ Si ſimplr. i. nō eſtiatum. Ac.

e ¶ Et i miore. ſ. ꝗ loqtur in maiore. alioqn nō eſſet bona ſilitudo. ⁊ dic idē. ſ. vt iuſtā habeat eſtiationē. vel ad ꝑuū ſi viuit. vt i. i. ⁊. ij. rñ. ac.

f ¶ p̄ſtādā. et ſi ſit mortuus. ac.

g ¶ Ideoqꝫ. ſ. vt iuſta eſtiatio debeatur ſeruo mortuo

h ¶ Marcellus. non autem in maiore. vt. ſ. proxi. ibi ꝙ ſi deceſſerit. Accur.

i ¶ Affuit. etiā in eſtiatiōe. vt differat a p̄mo caſu. ac.

k ¶ Exiſtimo. vt ꝭ. e. ſi ſponſalibus. §. ſi mulier.

Si mulier. inefficacē. vt ⁊ ꝭ. e. diuꝰ. ⁊ ꝭ. ſol. ma. l. pe. §. ſi vxor. ⁊. ſ. de ritu nup. l. plerīqꝫ. hoc aūt eſt verū niſi extraneꝰ dotē dediſſet ꝑ muliere ⁊ ſtipulatꝰ eſt ſibi reddi. vt ꝭ. e. ſtipulationē. ⁊. l. ſe. Accur.

Si rem. dederit. i. dare conuenerit. Azo.

n ¶ Faciente. poſt nuptias. alioquin contra. vt. ſ. eo. l. plerunqꝫ. §. ſi ante. Accur.

et hoc[a] ſi ſeruus viuit. ꝙ ſi deceſſit: marcellꝰ ait[b] magis eſtimationē p̄ſtandā/ſꝫ nō iuſtaꝫ ſed eā q̄ facta eſt: qꝛ in hoc et boni viri arbitrium cōſulere[c] mulieri dꝫ qđ fuit eſtiatꝰ. Ceterū ſi ſimplr[d] dediſſet: ꝑcul dubio piclo eiꝰ moriet nō mariti. ideoqꝫ ⁊ in miore[e] circūuēta Marcel. ꝓbat. plane ſi emptorē habuerit mulier iuſti p̄cij tūc dicēdū eſt iuſtā eſtimationē p̄ſtandā[f]. ideoqꝫ[g] dūtaxat vxori miori annis p̄ſtandum marcel.[h] ſcribit. Sceuola āt in marito notat ſi dolꝰ eius af fuit[i] iuſtā eſtimationē p̄ſtādā. Et puto veriꝰ qđ ſceuola ait.

¶ Si cū marito dbitor mlier pacta ſit vt id qđ ei debeat in dotē habeat: dotis actiōe ſcꝫ eā agere poſſe exiſtimo[k]. lꝫ ei ip̄o iure priore debito liberatus nō ſit: tñ exceptionem habere poteſt. Modeſti.

Si mulier poſt diuortiū anteqꝫ ex ſtipulatu de dote agat ad eūdē virū fuerit reuerſa: cōſtātiꝰ dicet per doli exceptionē inefficacē[l] fieri ex ſtipulatu actionem: vſqꝫ dū matrimonium durat. Ulpianus.

Si rē eſtimatā mulier i dotē dderit[m]: deide ea morā faciēte[n] in traditiōe i rerū natura eē deſierit: actionē eā habere nō puto. Pompo.

Quod ſi ꝑ eā nō ſtetiſſꝫ ꝙ inde p̄ciū auffert[o] ac ſi tradidiſſet: qꝛ qđ euenit emptoris piculo[p] ē. Paſ.

Quotiens res eſtimata in dotem dat: euicta ea viruꝫ ex empto[q] cōtra vxorē agere. et qcqd eo noie fuerit cōſecutus dotis actiōe ſoluto matrimonio ei p̄ſtare oꝫ. quare et ſi duplū[r] forte ad virū peruenerit: id quoqꝫ ad mulierē rediget. que ſnīa hꝫ equitatē[s]: qꝛ non ſimplex vēditio[t] ſit ſꝫ dotis cā. nec debeat maritus lucrari ex damno mulieris: ſufficit eñ maritū indēnem p̄ſtari non etiā lucrū ſentire. Pau.

In rebus dotalibꝰ virū p̄ſtare oportet tā dolū ꝙ̄ culpā[u]: qꝛ cauſa ſua dotem accepit. ſed etiā diligentiā[x] p̄ſtabit quā i ſuis rebꝰ exhibet.

¶ Si re eſtiata data nuptie ſecute nō ſint: videndū eſt qđ repeti debeat: vtrū res an eſtimatio. ſed id agi videtur vt ita demū eſtimatio rata ſit ſi nuptie ſequantur: qꝛ nec alia cauſa cōtrahendi fuerit: res igitur repeti debet non p̄ciū.

Si mancipia Pompo. in dotē eſtimata accepiſti: et pactū cōuentū factuꝫ eſt: vt tm̄ dē eſtimata diuortio facto redderes: partū eorum apud te manere labeo ait[y]: qꝛ et mancipia tuo periculo fuerint. Ulpianus.

Etiam ſi alij iuſſu mariti dos detur[z]: nichilominꝰ maritꝰ de dote obligat[a].

¶ Origo rei nō poteſt cōferri i tēpore quo debet extigui h. d. vide in. l. titio cū moriet. ſ. de vſufr. B. Pau.

Iulia. ſcribit[b] valere ta-

Quod ſi ꝑ eā. auffert. i. accipit de iure: vel petit. ac.

p ¶ Periculo. vt ⁊ alꝭ. ſ. de peri. ⁊ cō. rei vē. l. illud.

Quotiens. ex empto. ſꝫ ſi non fuiſſet eſtiata nō agit. vt. C. e. l. i.

r ¶ Duplū forte. cū hoc fuiſſet ſtipulatus.

ſ ¶ Eqtatē. vt ꝭ. e. non ſolum.

t ¶ Venditio. ar. ꝫ. ſ. eo. plerūqꝫ. §. ſi ante. Acc.

In rebꝰ. culpā. ſ. leuē vel leuiſſimā ſi diligētiſſimus erat in ſuis. ⁊ hoc eſt qđ continuat: ſed etiā ⁊c.

x ¶ Diligētiā. cū ſi culpādꝰ erat in ſuis rebꝰ culpandus erit in dotalibus. ſi eñ minus diligēs in ſuis fuit: nō iō parcēduꝫ eſt ſibi i dotalibꝰ. vt ꝭ. ſol. ma. ſi conſtāte. §. ſi maritꝰ.

Si mācipia. Labeo ait. vt ⁊ ꝭ. ſo. ma. l. pe. §. mācipia. ſed ꝫ C. ſo. ma. l. i. vbi partū dꝫ reſtitui. Sol. ibi habebat electioneꝫ maritꝰ an res ipſas etiā dteriores reſtitueret vel eſtiatiōeꝫ. idqꝫ emolumētuꝫ partꝰ non ſpectat ad ipſuꝫ quia nec periculū deteriorationis. ſed hic ſpectabat ip̄m periculū ad maritū. qꝛ debebat reſtituere aut eſtiationem aut res non deteriores. ideoqꝫ ad ip̄m ſpectat partꝰ.

Etiā ſi alij. dcꝭ. ħ dꝫ obligarꝭ vt ꝭ. e. ſi mulier ita. iuſ. rñ.

a ¶ Obligat. hoc ip̄o ei vr accipe. vt ꝭ. de acq. poſ. l. i. §. ſi iuſſeri. ⁊ ꝭ. de fun. do. l. ſi nuptura. in prin. Accur.

Iulia. ſcribit. et valet pactū. vt ꝭ ti. i. l. ſi. in fine.

a ¶ Ea viua. ſcʒ muliere.
b ¶ Excipiatur. i. accipiatur vel petatur.
c ¶ Accepi. cū i pͦmo caſu dos nō potuerit ſeruire oneribus matrionij. in ſcđo potuit niſi fuiſſet pactū. ideoqʒ pͦmo caſu nō vʒ. ſcđo ſic. vt. J. e. ſi pr̄ mulieris. i ſcđo autē peteẽ poſt mortē mulieris ſi pactū fuit de lucrando. ⁊ ſic eſt huic. l. arg. ū. J. ff. de condi. inde. l. ſufficit. ac.
d ¶ Exactionez. vt fuit i ſecundo caſu. ac.
e ¶ Non ſit. vt in pͦmo: q̄ caſu nō vʒ vt dixi. ac.

Stipulatione. ſi nuptie vt ⁊. ff. e. l. in reb⁹. §. ſi re. ⁊. J. e. l. nō enim.

g ¶ Uidet. vt ⁊. J. e. ſi ſponſalibus. in prin.

Quod ait do tis. q̄ dixit vir certū a te accepi nō exp̄mēdo ex cauſa dotiſ. hoc tn̄ agebatur.

i ¶ In dōatiōe. ꝓpt nuptias. que h⁹ tpe dicebat añ nuptias. ⁊ not. ħ ar. ꝙ lʒ non dicat capitulū eligim⁹ te in epʒ. ſʒ ita eligim⁹ illū: ꝙ valeat electio. ſic. J. e. l. promittēdo. ſic ⁊ C. de li. pre. l. iiij. ⁊. J. de here. iſti. l. i. ⁊. J. e. l. tali. in fi.

Si filiafa. ei⁹ ee. i. cū ad hūc eādē adminiſtratione habere peculij.

l ¶ Debitore. a q̄ recte ſoluit huic pſone. vt ⁊. J. đ nouā. l. ſi. ⁊. ff. đ pac. ſi vnus. in princi.

Si ei. ſolui poſſe. vt ⁊. ff de coſti. pec. l. i. §. an poteſt.

n ¶ Dotis. vt ⁊. J. l. pri. ⁊. J. đ pac. dotali. l. ſi mulier dotſ. ſi ḡ conſtāte mr̄imonio cū res iā eſt dotalis fieri poteſt, ergo multomagis cū res nō eſt dotalis. vt hic argumentatur.

lem ſtipulationē/cū morieris dotis noīe tot dari: q̄ ⁊ paciſci ſoleat ne ea viua[a] excipiat[b] qđ non eē ſi ſic accepi[c]. aliđ eſt eñ differre exactionez[d]: aliud ab initio in id tp̄s ſtipulari q̄ mr̄imoniū futurū nō ſit[e]. idqʒ et ariſtoni et neratio et pomponio placet.

¶ Stipulatio de dote hʒ i ſe tacitā conditionē. ſ. ſi matrimoniū ſequatur. Ulpia.

Stipulationē q̄ ꝓpt cāʒ dotis fit cōſtat hr̄e in ſe cōditionē hāc/ſi nuptie[f] fuerint ſecute: ⁊ ita demū agi poſſe: q̄uis nō ſit exp̄ſſa cōditio ſi nuptie extant. quare ſi nunci⁹ remittatur/defeciſſe cōditio ſtipulationis videtur[g].

¶ Nota ꝙ ſermo ſimpliciter prolatus intelligitur de pria vice. h. d. var. Pau.

Et licet poſtea eidem nupſerit nō ꝯualeſcit ſtipl̄atō

¶ Nō. l. facit ad q̄ōnem. dicit ſtatutū ꝙ mulier dotata non ſuccedat pr̄i ꝙ ſi pr̄ reliq̄t ſibi in teſtō certū: lʒ nō dixerit pro dote ꝙ intelligitur pro dote. quod no. B. Ulpia.

Quod aūt in ſtipulatiōe non eſt neceſſaria dotis[h] adiectio: etiam i donatione[i] tantū idem dicimus. Pōpo.

Si filiafa. nuptura ex peculio cui⁹ adminiſtrationē habʒ dotē viro dedit: deinde cū in eadē cā peculiū ei⁹ eēt diuortiū fecerit dos ei recte ſoluitur: quaſi a quolibet peculiari debitore[l]. Paulus.

Si ei nuptura mulier q̄ ſtichū debebat ita cuʒ eo pacta eſt: ꝑ ſticho quē michi debes decē tibi doti erūt ſcđm id qđ placuit rē ꝑre ſol

ui poſſe[m] et liberatio cōtigit: et decē in dotem erunt: quia ⁊ permutatio dotium[n] conuentione fieri poteſt. Modeſti.

Ita ꝯſtante mr̄imonio ꝑmutari poſſe dotē dicim⁹: ſi hoc mulieri vtile[o] ſit: vt ex pecunia i rem aut ex re i pecuniā[p]: idqʒ ꝓbatū ē. Ulp.

Quod ſi fuerit factū fundus vel res dotalis efficitur. Paulus.

Poſt nuptias pr̄ nō poteſt deteriorē cām filie facere q̄ nec reddi ei dos inuita[q] filia poteſt. Ulpianus.

Cum pr̄ dotem pro filia promittit ⁊ dotē legat: ſi q̄dē marito legauit: vidēdū eſt an legatum valeat. ⁊ nō puto valere. Nā cū creditori debitor legauit id qđ dʒ: nullum legatū[r] eſt. Mʒ ſi filie legauit valʒ legatū. dos eñ ex ꝓmiſſione marito debet: et legatū filie. ⁊ ſi quidē hoc aīo teſtatorē eē filia oſtenderit vt duplicaret ei legatū: habebit vtrūqʒ. dotem quā marit⁹ cōſecut⁹ fuerit: et legatū ex cā legati[s]. Mʒ ſi alterutrū[t] voluit[v] habere: ſi mulier legatū petat oppoſita doli exceptiōe non aliͬ cogeẽ ei heres legatuʒ ſoluere: q̄ ſi cauerit indēnem hoc noīe heredē futurū aduerſus maritū ex ꝓmiſſione agentē. Sed ſi marit⁹ agat[x] nichil de indēnitate cauere eū oportebit[y]: verū mulier poſt eum agens exceptione repelletur: q̄ ſemel dos preſtita[z] eſt. Paulus.

Dotem[a] que in pri⁹ matrimoniū data eſt: non aliter conuerti in poſteri⁹ matrimonium dicendum eſt: q̄[b] cū hoc agit dū hoc agi ſemꝑ

Ita cōſtante. vtile. vel nō dānoſum: nō aliͤ vt ħ. et J. de pac. dota. l. ſi mulier dotſ. ⁊. l. cū marit⁹. i. rñ.

p ¶ In pecuniā. fiat permutatio. ac.

Poſt nuptias. inuita filia. vt. J. de pac. do. l. cū dos. ⁊ J. ſol. ma. l. q̄tiēs. niſi filia leuis ſit ⁊ nimia circa maritū imerentē. vt J. ſo. ma. ſi cū dotem. § eo tpe. acc.

Cum pr̄. nulliū le. vt. J. de le. iij. ſi deportato. § ſi q̄s creditori.

ſ ¶ Ex cā legati. vt ⁊. J. de leg. i. plane. i. § ij. ac.
t ¶ Alterutrū. vt legatū tm̄ vel dotem tm̄. ac.
v ¶ Uoluit hr̄e. ſ. pr̄ filiam. ac.
x ¶ Agat. q̄d añt ſi q̄libʒ eoꝝ agere volet. Rñ. neuter admittat niſi concordēt. vt. J. đ leg. i. hmōi. § cum pr̄.
y ¶ Oportebit. q̄re ḡ hec diuerſa. rñ. hoc caſu ꝯſeq̄t debitū ⁊ oneroſum per ſe. vt. J. de ac. ⁊ ob. l. ex ꝓmiſſiōe. vñ pl⁹ onerari nō pōt. ſʒ ſupiori caſu de lucro tm̄ cōtendit vñ onerat. vt. J. de le. i. plane. ij. § ij. acc.
z ¶ preſtita. q̄d ſi dubiū eſt de voluntate. vr̄ ꝙ filia ꝓbet. vt. J. de le. i. plane. ⁊ de leg. ij. ſemproni⁹. arg. J ꝙ hr̄s. ff. đ ꝓba. l. q̄nq̄gita. Sol. ē ex lege. J. đ ānu. le. l. libertis. in pͥn. ⁊ đ le. i. hmōi. § cū pr̄ ⁊ facit. C. de leg. filia.

Dotē. datā a mulier. idē ſi a pr̄e. vt. C. de rei vxo. ac. aut. ſʒ q̄uis. ac.

b ¶ q̄ cū. vt hic agitur. an idē ſi alı⁹ ꝓ muliere dotēʒ dederit ⁊ mr̄imonio p⁹ea ꝯſētiat. rñ. ita. ⁊ ħ caſ⁹ ē. J. đ pac. do. l. cū ma

rit⁹.§.t'ti⁹.ſecus ſi nõ cõſentiat. vt ff.e. ſtipulatio.et.ſ.
a ¶ Interp̃temur.vt ff.e.diu⁹.ꝛ ꝟ.e.ſtipulatoꝫ.ꝛ.l.lꝫ.
ar.ſ.e.ſꝫ niſi.ꝛ ex duab⁹ legib⁹ colligit.C.q̃ teſ.fa.poſ.
S l.ij.ꝛ.C.de bo.eoꝝ.l.fi.in fine.Accur.
Si ex lapidicinis.fruct⁹ nõ eẽnt.ſꝫ ſi fruct⁹ eẽnt nõ
reſtituerent. vt.ſ.e.l.dot.ſunt ei la pides in fructu.ſ. ſi talis ſit fund⁹ i q̃ lapis renaſcat. idẽ in argẽtifodi nis ꝛ cretifodis. vt ff.ſol. ma.l.di uortio.§.ſi vir i fũ do.ꝛ.§.ſi fund⁹.

pientis.vt ff.de reg.iu.l.non videntur data.
n ¶ Actio.ex empto.cũ ſit eſtimatũ datũ.vt.ſ.de act.
emp.l.creditor.§.prediũ.ita tamen ſi non ſciuit rẽ alie=
nam ſicut in emptiõe dicitur.vt.C.de euic.l.ſi fundũ.
ſi autẽ fuerit ineſtimatus aut dos cepit a promiſſione:ꝛ
tũc agitur quaſi nec datum fuerit aut a datione:et tunc q̃ dedit igno rans non tenetur qui ſciẽs tenetur d dolo ſi fuerit ex traneus.ipſa au tem mulier tene= tur actione in fa= ctum. vt.C.e.l.i. Accurſius.

Si extrane⁹. nõ conuene rit. cũ potuit.vt ꝛ.ff.d pac.do.l.ob res.§.fi.et ff.ſolu. ma.meuia.i.rñ.ſꝫ ꝯ.ff.ſo.ma.ſi ſocer §.i.ſo.nõ d̃z ibi i= putari ſꝫ exigit vir vt mlieri reddat.
d ¶ Marie. cur d̃t marie cũ olno ad eũ ſpectet p̃icu lũ ſi ex neceſſita= te ꝓmiſit ei debi= toꝛ mulieris:ſi ex liberalitate neq̃ꝫ ꝓ rñ.vtrobiqꝫ ſen= tit p̃iculũ q꞉ mlie rẽ hꝫ idotatã ꝛ iõ d̃t marie.ſꝫ i p̃io caſu ſentit p̃iculũ reddẽde dot:i a= lio nõ vt ſubiicit.
e ¶ Q̃d facẽ poſ ſet.vr q̃ h bñficiũ aduerſus eũ cui delegat⁹ ẽ hẽre nõ d̃beat.vt ff.e.l.pe. ꝛ.ff.d re iud.l.ne= ſenni⁹ apol.que ſunt ꝯ.ſol.ibi pro miſſor iã erat fa= ct⁹ debitoꝛ mulie ris.ꝛ iõ ibi iputat viro ſi nõ exigat. h nõ.ar ff.e.l.vir ab eo.ꝛ.l.cũ vir. vr dic vt i dicta.l. neſennius.
f ¶ Cõdẽnaret. i.ꝯdẽnari feciſſet
g ¶ Cõdẽnãdoſ. vt ꝛ.ff.d re iud.l.i ter eos.§.is qui.

interpretemur^a:niſi probetur aliud ꝯueniſſe. Pap.

Quod ſi nõ diuortiũ ſꝫ iurgiũ fuit:dos eiuſdẽ mr̃imonij manebit. Pompo.

Si ex lapidicinis dotalis fundi lapides vel arbores q̃ fructus nõ eſſent^b ſiue ſupficiẽ edificij dotalis mulieris voluntate vẽdiderit:nũmi ex ea vẽditiõe recepti ſunt dot.

¶ Nõ iputat marito cur vxorem vel ei⁹ p̃rem dotẽ p vxore ꝓmittentẽ nõ cõuenit vel extraneũ dotẽ ex cauſa donationis ꝓmittẽtẽ:ſec⁹ ſi ꝓmiſit tanq̃ꝫ debitoꝛ mulieris. h.d. ſ no.l.Bal.

Ulpia.

Si extrane⁹ ſit qui dotem ꝓmiſit:iſq̃ꝫ defect⁹ ſit facultatibus anteq̃ꝫ dotem daret:imputabit marito cur eũ nõ conuenerit^c marie^d ſi ex neceſſitate nõ ex voluntate dotem ꝓmiſerit.nam ſi donauit vtiq̃ꝫ parcendũ eſt marito q̃ eũ nõ precipitauit ad ſolutionem q̃ donauerat:quẽq̃ꝫ in id q̃d facere poſſet^e ſi cõueniſſet cõdẽnaret^f.hoc eñ diuus pius reſcri.eos q̃ ex liberalitate conueniuntur in id q̃d facere poſſunt condemnandos^g. Sed ſi vel pater/vel ipſa promiſerint:Julian⁹ quidẽ libro xvj.di. ſcribit etiã ſi pater ꝓmiſerit periculũ reſpicere ad maritũ:quod ferendũ nõ eſt. debebit ergo mulieris eẽ periculũ:nec eñ quiſq̃ꝫ iudex ex proprijs auribus^h audiet mulierẽ dicentẽ/cur p̃rem qui de ſuo dotem promiſit non vrſerit^i ad exolutionẽ:multomin⁹ cur ipſam nõ conuenerit. Recte itaq̃ꝫ Sabin⁹ depoſuit vt diceret q̃d p̃r vel ipſa mulier ꝓmiſit id viri p̃iculo non eſſe: q̃d debitoꝛ id viri eſſe p̃iculo: q̃d alius.ſ.donatur⁹ ei⁹ p̃iculo eſſe cui acq̃ritur.acq̃ri autẽ mulieri accipiemus ad quam rei commodum reſpicit.

¶ Pater p filia nõ põt in dote dare rẽ vxoris ſue ſine ipſi⁹ conſenſu.h.d.

Idem.

Mater cũ filie aurũ dediſſet vtendũ p̃r puelle id aurum in dotẽ viro appẽdit:dei de mortua eſt mr̃:ſi inſcia inuita ve vxore^k vir^l id aurũ in dotem dediſſet:manet id aurũ heredis mr̃is:vendicariq̃ꝫ poteſt:ꝛ om̃ino rem in dotẽ viro datam non eſſe placuit^m.ꝛ q꞉ res euicta ẽ:marito ꝯpetit aduerſus ſocerũ actio^n. Idẽ.

Dotem a p̃re vel a quouis alio^o promiſſam ſi vir nouãdi cauſa ſtipuletur^p: cepit viri eſſe periculũ:cũ ante mulieris fuiſſet. Idem.

Debitoꝛ mulieris iuſſu eius pecuniam viro^q expromiſit:deinde vir acceptam eam iuſſu mulieris fecit:res mulieri^r perit.hoc quomodo accipimus. vtrum dotis nomine:an ꝛ ſi alia ex cauſa.Et videtur de eo debitore^s dictum qui dotis noĩe ꝓmiſit.Illud adhuc ſubeſt vtrũ añ nuptias id factũ ſit.multũ ei intẽẽ vr̃.nã ſi ſecutꝫ nuptijs id factũ ẽ dote iã ꝯſtituta marit⁹ accepto ferẽdo p̃dit dotẽ^t ſi autẽ anq̃ꝫ nupta^v eſt:nichil videtur ꝯſtitutũ eẽ^x. Pau.

o ¶ Otem.alio. donare vo= lente.
p ¶ Stipulet.ab alio.ſ.extraneo q̃ non habet priuile gium patris vel donatoris.alio= quin ſi animo do nandi promitte= ret pater vel ali⁹ non eſſet pericu= lum viri.vt.ſ.e.l. ſi extraneus.
q ¶ Debitoꝛ. vi= ro.cã dotis vt ff.dicitur.
r ¶ Mulieri.ſive ro ſine iuſſu peri= culum ẽ mariti. vt ff.ſol. ma.l.pe. §.ſi vir.ꝛ ff.e.l.vir ab eo.
s ¶ Debitore.vt et.ſ.e.l. quod au tem. Idem tamẽ in alio vt.ſ.man. l.idemq̃ꝫ ff.ſi cui.
t ¶ Perdit do= tem.quantũ ad ipm debitorẽ.nõ vt eius periculũ ſit:cum non do= nandi animo fa= ciat ſed gratia ex equendi manda= tũ.vt ff.e.l.ſane. ꝛ.C.ſi dos cõſtã. ma.l.ij.
v ¶ Nupta.q̃d fieri non poſſe vi= det.vt ff.e.l.ſi de= bitoꝛ.Accur.

h ¶ Aurib⁹.aurib⁹ audio:oꝛe loquoꝛ.ſic oꝛe locuta eſt.
i ¶ Non vrſerit.ꝯ.ff.ſo.ma.ſi ſocer.§.i.So.nõ d̃z ibi iputari.ſed exigit vir et mulieri reddit:vel actionem cedit.
k ¶ Mater.vxore.eademq̃ꝫ matre.
l ¶ Uir.idemq̃ꝫ pater.Accur.
m ¶ Placuit.q꞉ nõ videtur datũ quod non fecit acci

x ¶ Conſtitutum eſſe.ſ.in dotem contracto poſtea matrimonio.ſi eñ cõtractum non eſſet matrimoniũ:acceptilatio non valeret:vtputa tacita conditione que inerat in promiſſione ꝛ acceptilatione deficiente.vt.ſ.e.l. ſtipulationem.ꝛ ff.e.promittẽdo.in prin.ꝛ ſic mulieri debitoꝛ remanet obligat⁹.ꝛ ita continuatur nõ eñ ꝛc.ac.

Non enim.quod dicitur.ſ.e.l.debitor. que res pig. obligari poſſ.l.ſi.⁊.C.de fideiuſ.l.cū iure.

Sane.de dote. deſtinatione nō re ipſa.vt ⁊ dr̄ de deſtinatiōe.ſ.depo.l.lucius titius.Accur.

m ¶ Cōſtituitur.vt ⁊ ſ.eo.l.licet.

n ¶ Si a debitore.q̄ debebat pure.vel forte ſub cōditione ſimiliter.Ac.

Non eni[a] alſs perit mulieri actio q̄ ſi nuptie ſecute fuerint. nā ſi ſecute nō ſunt: debitor mulieri obligatus eſt. Ulpianus.

Sane videndū eſt an marito mulier q̄ iuſſit accepto ferre obligetur:et putē obligari mādati actiōe:⁊ hoc ipm in dotē cōuerti qđ mulier mādati iudicio obligata ē.Et qđ dr̄ rem mulieri perire:cōſequens eſt. Nā ſi ceperit velle de dote[b] agere:ipſa ſecū debebit cōpenſare iuſſum ſuum.

¶ *Nota q̄ dos data i primo mrīmonio inualido tacite videtur repetita ſi poſtea validetur.h.d.Barto.* Idem.

Si ſerua ſeruo q̄ſi dotē dederit:deinde cōſtante cōiunctiōe ad libertatē ambo puenerint peculio eis non adēpto[c]/⁊ in eadē cōiunctiōe permāſerit : ita res moderet: vt ſi que ex reb[9] corporalib[9] velut in dotē tpe ſeruitutꝫ datis extiterit: videant ea tacite in dotē conuerſa:vt earū eſtimatio[d] mulieri debeatur.

¶ *Mai[9] eſt ipedimētū naturale q̄ accidētale. ad h[9] alle.*

¶ Si ſpadoni[e] nupſerit mulier:diſtinguendū arbitror caſtrat[9] fuerit necne:vt in caſtrato dicas dotē non eſſe:in eo q̄ caſtratus[f] nō eſt q: eſt mrīmoniū:⁊ dos ⁊ dotis actio eſt.

¶ *Dos data in primo matrimonio intelligitur in ſcđo repetita.h.d.Bar.* Idem.

Diu[9] ſeue.reſcripſit pōtio luciano i hec v̄ba. ſi mulier q̄ dotē dederat poſt diuortiū rurſus in mrīmoniū redit non reuocatꝫ inſtrīs[g]:nō dubitabit is apud quē res agetur ſm voluntatē mulieris que vtiq̄ nō indotata redire in matrimoniū voluit partib[9] ſuis fungi/q̄ſi renouata dote.

Promittendo Paul. dotē oēs obligātur:cuiuſcūq̄ ſexus[h] conditioniſq̄[i] ſit. Sed ſi nuptie ſecute non fuerint ex ſtipulatu agi nō poteſt[k]:magis eni res q̄ v̄ba intuēda ſunt[l]. ¶ Acceptilatiōe q̄ dos cōſtituitur[m] cū debitori marito acceptū ferat dotꝫ cōſtituēde cā. ¶ Si a debitore[n] mulieris ſub cōditiōe dos p̄mittat:⁊ poſtea anteq̄ marit[9] petere poſſet debitor ſoluendo eſſe deſierit: magis periculū ad mulierē ptinere plꝫ. nec eni pderit maritū nomē cōſecutum eo tpe quo exigere nō poterit[o]. q̄ ſi iam tūc debitor cum ſub cōditione pmitteret ſoluēdo nō fuerit:periculū viri eſſe q̄ sciēs tale nomē cōſecutus videret:q̄le in obligatione fuerit. ¶ Si debitor mulieris dotē pmiſerit ⁊ mulierē herēdē reliquerit:labeo pinde habendū ait/ac ſi mulier ipſa dotē pmiſiſſet[p]. cuius ſniam Iul. q̄ pbat.nec eni equū eē ait vt ei[q] dānet[r] eius pecunie noīe quā ipſa debeat: et ſatis eſſe acceptilatiōe eā liberari[ſ]

¶ *In his que i genere ſuo recipiūt functionē videt actum vt non idē ſed tantūdē reddatur.h.d.Bar.* Galus.

Res in dotē date q̄ pondere nūero mēſura ve cōſtāt/mariti periculo ſunt:q:[t] in hoc dant vt eas marit[9] ad arbitriū ſuū diſtrahat:⁊ q̄nq̄ ſoluto mrīonio eiuſdē generꝫ ⁊ q̄litatꝫ[v] alias reſtituat:vl ipſe vel heres eius. Ulpi.

Licet ſoleat[x] dos p acceptilationē cōſtitui: ſi tn̄ ante mrīmoniū acceptilatio fuerit iterpoſita nec nuptie ſecute: Sceuola ait mrīonij cā acceptilationē intpoſitā nō ſecutꝫ nuptijs nullā[y] eē:atq̄ iđ ſuo loco manere obligatōez[z]:q̄ ſnia

Si ſua. non adēpto . ſecus aūt eſſet adēpto peculio. vt.ſ. eo.l.pecul[9].⁊.ſ.de dot.ple.l.ij.§.per ſtriū.ſed ſ.C.an ſer.ex ſuo fctō.l. q̄uis.⁊.l.creditorib[9].et.l.pmiſſe. Sol.hic ſpāle: vt ex his q̄ cōtraxit dum ſeruus eſſet teneatur.Azo.

d ¶ Eſtimatio.q̄ fuit ab initio facta.

e ¶ Si ſpadoni. ſpadonū alij caſtrati.alij non caſtrati.vt h colligitur.Accur.

f ¶ Qui caſtratus.i.caſte nat[9]. ſꝫ ſpado dr̄ hic q̄ gnare pōt:q: vnū ſaltem de teſticulis habet. aliōqn cōtra.ſ.de libe.et poſthu.l.ſꝫ eſt q̄ſitū.§.ſpadoni.et ſ.d edil.edi.l.ſin aūt q̄s ita ſpado. quidā tn̄ dicūt in ſpadone mrīmoniū eſſe etiam ſi generare nō poſſit:q: viciū ē accidētale nō natale vt i caſtrato.Ac.

Diu[9]. iſtrīs. q̄ hēbat marit[9].p p̄dijs datiſ in dotem.Accur.

Promittēdo ſex[9]. vt.C. ad velle.l.ſi.

i ¶ Cōditiōiſq̄ ſiue laici ſiue clerici.ſiue in ptāte: ſiue ſui iuris cōſtituti dum tn̄ legitime etatꝫ.vt.C. ad velle.l.gnālit.

k ¶ Agi nō pōt. vt ⁊.ſ.e.nō ei.ac.

l ¶ Intuenda ſunt.vt.ſ.de re iudi.l.in ſumma.et ſ.de heredi.inſti. l.i.§.ſi aūt.et.ſ.de adimē. lega.l.iij. §.conditio,⁊.C.

o ¶ Non poterit. propter cōditionē que non extiterat.Accur.

p ¶ Dotē pmiſiſſet. Nota h cuꝫ quis in alterius locū ſuccedit ⁊ aliquid ex eius pſona debet : pinde habendū ē ac ſi ex perſona ſua debeat.arg.cōtra ſ.de vſur.l.cum quidam.§.fiſcus in fi.§.Azo.

q ¶ Ei. ſcꝫ mulieri.Accur.

r ¶ Dānetur.ſ. vir.Accur.

ſ ¶ Liberari. idē et ſi mulier deceſſiſſet ⁊ debitorem heredē inſtituiſſet:qui dotē ex pſona mulieris petere pōt. vt.ſ.ſol. ma. l.nupta.§.q̄tiens.⁊ hoc intellige quando poſt diuortiuꝫ agit de dote.Accur.

Res in dotē. quia. bōs ratio.vt.ſ.eo.l.plerunq̄.

v ¶ Et qualitatis.vt et.ſ.ſi cer. pet.l.cū quid. ac.

Licet ſoleat. vt et.ſ.eo.l. promittendo.§.i.

y ¶ Nullam. q: ſub cōditione tacita ſit acceptilatio . vt.ſ.eo. plerūq̄.§.ſi āte. ſub expreſſa enim fieri nō poteſt. vt.ſ. de reg.iur.l.act[9].

z ¶ Obligationem.immo videtur cōdici ipſa pecunia. vt.ſ.de cōdi.ob cāz.l.ſi mulier.que eſt cōtra. So.ibi fuerat pura obligatio: hic conditionalis.vl ibi pure : hic ſub tacita conditiōe.

vera est. ¶ Quotiēs aūt extraneus accepto fert debitori[a] dotis ꝯstituēde causa: siquidem nuptie insecute non fuerint: liberatio nō sequetur[b]: nisi forte sic accepto tulit: vt velit mulieri in totū donatū. tūc enim credēdū est breui[c] manu acceptum a muliere ꝛ marito datum[d]. Ceterum[e] mulieri ꝑ liberā ꝑsonam ꝯdictio acq̄ri nō potest. Plane secutis nuptijs mulier soluto matrimonio dotis exactionē habebit: nisi forte sic accepto tulit extraneus: vt ipſe quoquo mō solutū fuerit matrimoniū ꝯdictionē[f] habeat: tūc enim nō habebit mulier actionē. ſm que[g] cōstituta dote ꝑ acceptilationē ꝛ secutis nuptijs: is effectus erit dotis exactioni: vt siq̄dē pura sit obligatio q̄ acceptolata ē: nō ipa[h] iā restituēda[i] erit: sꝫ soluēda dos ſm sua[k] tēpora. ¶ Si ṽo obligatio in diē fuerit: nec ante solutū matrimoniū dies obligatōis p̄terierit: restaurāda[l] erit in diē pristinū obligatio. Et si debitū cū satisdatiōe fuerit: satisdatio renouāda ē. Similiqꝫ mō ꝛ si cōditionalis fuerit obligatio q̄ in dotē cōuersa est: et pēdēte obligatiōe diuortiū fuerit secutū: verius est obligatiōem sub eadē ꝯditiōe restitui debere[m]. Sꝫ si ꝯditio extiterit cōstāte mrīmonio: ex die diuortij tēpora exactiōis numerantur. ¶ ali.

Si pater filie noīe dotē ꝓmisisset: ꝛ eam ante nuptias emācipasset: nō resoluit promissio. Nā ꝛ cuꝫ ante nuptias pr̄ moreret: nichilominus heredes eius ex ꝓmissiōe obligati manebūt[n]. ¶ Que debitorē filiūfa. habꝫ si pr̄i eius[o] ita dotez ꝓmiserit: qd̄ michi debes: vel qd̄ michi filius tuus[p] debet doti tibi erit: non obligatur[q]: sꝫ efficitur vt id qd̄ actione de peculio seruari a pr̄e poterat/in dotez sit[r]. Marcellus ait: siue igit cū filio post hoc[s]: siue cū patre agere istituerit[t] exceptiōe pacti cōuenti summouebitur[v]: actiōe aūt de dote si expiat: ꝯseq̄t qd̄ i peculio fuisse appuerit eo tp̄e q̄ dos ꝓmittebat: vtiqꝫ si post secutas nuptias. si ṽo aū nuptias promissa est: eius[x] tēporis periculum estimari[y] debet quo nuptie fierent. ¶ Tripho.

Quod si nuptura debitori suo filiofamilias actionem dūtaxat de peculio promisit[z]:

a ¶ Debitori. futuro marito.
b ¶ Non sequetur. vt.§.eo.si ego.i.rn̄.
c ¶ Breui. no. breui manu acceptū a muliere viro datum. vt.j.de dona. inter vir. ꝛ vxo.l.iij.§.fi. et aliter dicitur longa. vt.j.de solu.l.si pecuniam.
d ¶ Datuꝫ. ꝛ ita tres act[us] intelligūtur interuenire. qꝛ debitor.s. vir fingitur soluere creditori. creditor donare vxori. vxor marito futuro.
e ¶ Ceterꝫ.i. alio qn̄ nisi mulier fingeret donasse sed ali[us] nomie ei[us] sibi nō q̄reret actio ꝑ liberam ꝑsonā. vt C. per quas ꝑso. no. acqui.l.i.
f ¶ Cōdictiōeꝫ. ob cāꝫ q̄ ei dabat hoc casu mrīmonio nō secuto.
g ¶ Scd̄m q̄. scꝫ pri. dicta. Accur.
h ¶ Non ipsa.s. obligatio.
i ¶ Restituēda. ei q̄ accepto tulit. Accur.
k ¶ Sua tp̄a. scꝫ ānua bima trima die. Accur.
l ¶ Restauranda. hoc expone vt .j. verbuꝫ restitui. et siue mulieri siue dāti ex postfacto sit restituēda.
m ¶ Restitui debere. qd̄ gn̄ale est in oīb[us] obligatio nib[us] q̄ amisse restituunt vt tales q̄les fuerūt restituātur. vt.§.de mino. l.fi. ꝛ.j.q̄ i frau. cre.l. ait p̄tor.§.si cū mulier. ꝛ.§.si ꝯditionalis. ꝛ ar. C.mā.l.si ꝑ ea. ꝛ.j.de cri. expil. here.l.pe. et.j. de ap. reci.l.fi. Sꝫ quō restituet cū amissa nō sit anq̄ꝫ existat ꝯditio. dixerit aliq̄s imo fuit amissa: qꝛ p[ost] diuortiū anq̄ꝫ mulier expiret extitit ꝯditio. sꝫ ſm hoc dānificaret creditor q̄ accepto tulit. cū ꝯditio que extitit post forsan nūq̄ꝫ existet alia vice. sic ḡ exaudiat obligatiōeꝫ restitui: vt pēdēte adhuc ꝯditiōe iterꝫ sub eadē debeat repromittere. vt lꝫ prima tollat ꝑ acceptilatiōnē cū existet cōditio: scd̄a tamen efficaciter poterit intendi. Accur.
n Si pr̄. manebunt. equi[us] tn̄ est de sua pte filiā dotare insolidū. vt.j.de col. do.l.i.§.pe. et no. hic cōparari patrē mori ꝛ filiā emācipari. vt. C. de isti. ꝛ sub.l.si pr̄. al's mr̄.
o ¶ Patri eius. cui nubebat.
p ¶ Fili[us] tu[us]. sꝫ cur pr̄ iste i id totū qd̄ dēbat fili[us] nō obligat ad ipꝫ restituēdū solu. ma. sicut ille cui nomē p[ro]aug in dotē datuꝫ est. vt.§.e.l. ꝓmittēdo.§.si a debitore. et.j. eo.l. vir ab eo. cū ꝛ pr̄ filij noīe ꝯstituēdo qd̄ fili[us] dꝫ teneatur insolidū. vt.§.de ꝯsti. pecu.l.i.§.vl. Rn̄. aliud est i eo q̄ nomē accepit in dotē: qꝛ ei cedit actio. ꝛ cessa ei actōe ꝛ ꝯtcto postea mrīmonio liberat debitor a muliere. vt.§.e.l.nō em̄. quare cū mulier ꝯtra aliuꝫ actiōem amittit: ꝛ mariti culpa i exigēdo debitorē reperiat: merito mulier marito hanc culpā iputabit. et aliō est in pr̄e cui nulla ꝯ filium pōt cedi actio. vt insti. de inu. stipu.§. iteꝫ inutilis. ꝛ.§.de iudi.l. lis nulla. sicut nec filio ꝯ patrē. vt.j.ō ac. ꝛ ob.l. actōes q̄re restat vt ipsa filiuꝫ hēat obligatū: lꝫ exceptiōe remoueat si cōstāte mrīmonio agat. id aūt ꝓmittere videt pat qd̄ mulieri cū effectu debet. nec in pl[us] intelligitur habere actionem mulier. vt.§.de dolo.l.nā is.
q ¶ Non obligatur. ciuilit. vel nō obligatur vllo modo vt pecuniā aliquā soluat obligatur tn̄ naturaliter nō petere. ꝛ sic dicit Jo. in oī pacto facto de nō petendo. vt eniꝫ ciuilis et naturalis esset obligatio si se q̄d nō facturū ꝓmitteret: ita naturalis est tantum si nudum interueniat pactum.
r ¶ In dotē sit. q̄ten[us] in peculio fuit. qꝛ illud videt accepisse et i dotē dedisse. de residuo vero ꝯ filiū agere pōt. sꝫ certe linovr̄ q̄ totū qd̄ fili[us] dꝫ. vt.j.e.l. nuptura. in fi. q̄ est ꝯ. Sol. hic alternatiue ꝓmisit.s. qd̄ pr̄ vl' fili[us] debebat. ꝛ sic miorē sūmā vr̄ ꝯstituisse ad istar ꝓmittēti sub disiūctōe. ibi simplr̄ ꝓmisit qd̄ fili[us] dēbat. vl' ibi filio nubebat
s ¶ Post hoc.s. mulier. Accur.
t ¶ Instituerit.i. postq̄ꝫ mulier dedit dotem constante matrimonio.
v ¶ Summouebitur. vt et.§.e.l. dotis. in fi.
x ¶ Eius. stricte ante nuptias. Accur.
y ¶ Estimari. si tamē plus erat: nō si minus. p̄sumitur enim dolo eius iminutum. vt.§.de pecu. sed ꝛ si ipſe.
Quod si nuptura. promisit.i. promisit tm̄ hoc esse in dotem qd̄ de peculio ei debetur.

a Nuptiaꝝ. ꝫ. ſ. eo. nuptura. §. ſinali. Sol. tpe ꝓmiſſiōis iſpicit cū eo tpe āpli⁹ erat i peculio: ⁊ i eo caſu loqt l. illa. hic tp̄s nuptiaꝝ iſpicit cū tpe ſtipl'onis min⁹ i peculio erat. vel dic vt ibi.
nōdū ratū habuerit. alioqn nō. vt. ſ. e. l. ſi pr. §. q̄ dbitorē
m Poteſt ea. ſ. mulier.
n Exceptiōe. ꝓprie ponit exceptio. nā ⁊ ipſo iure liberat. cū duo ſub'alternatiōe deberet ⁊ alteꝝ ſoluit. vt. ſ. eo. l. pleruqȝ. §. ſi. Accur.

b Quo dos. ſi ꝓmiſſa ē poſt nuptias. ſ̄t eñ cē vt iuberet ꝓmittere añ ⁊ ꝓmiſit poſt. ſiue ei ꝓmittat futuro marito filiofa. vt i ꝑn. hui⁹. l. ſiue filiofamil. iubeat ꝓmittere aliꝗ vt h. idē dico ⁊ diſtigue vt. ſ. l. ꝓxi. dr̄. vt tpe nuptiarum iſpiciatur qđ plus eſt.
c Eſtimaret. q̄tū erat in peculio tpe ꝓmiſſiōis.
Quemadmoduȝ. acqrit. vt. ſ. de acq. re. do. l. etiā inuitus.
e Patiat. iō dicit patiat. q: et ſi nō ſtipulet ex nudo tñ pacto actio dat. vt. C. d do. ꝓmiſ. l. ad exactiōeȝ.
f Promiſerit. ſeruo. Accur.
g Neqȝ culpā. niſi poſtea dominus habeat ratū. vt ſtatim ſeqtur.
h Facta. nomine pr̄is vel dñi. in ꝑſona eñ ſui non poſſet ꝯſtitui: qđ h videt dicere. Ac.
i Neqȝ culpā. ſȝ dolum p̄ſtat. vt ſ. de pecu. l. i bōe ſi.
k Repetiturā. repetitur hic dos ꝯſtāte mr̄imonio: ſȝ nō actōe de dote. ſȝ hoc iō mulieri ꝯcedit: q: ſi pat vel dñs ratū non hēret quē mulier conuenirēt: fili⁹ vl' ſu⁹ nō hȝ peculiū. vl' ſi hȝ peculium auferet a patre. vel dño ſine dolo malo. ne ergo pi̇clitet mulier: hoc ꝯcedi tur ei. Accur.
l Liberetur. ſi

id qđ ex ea cauſa ſibi deberetur nuptiarum[a] tēpore inſpicitur. Si vero alij nuptura iuſſit filiūfamil. debitorē de peculio dotem ꝓmittere: tēpus inſpicitur quo dos[b] ꝓmiſſa eſt: vt tātū in peculio eſſe eſtimaretur[c]. Iulianus.

Quemadmodum inuito domino ſeruus ſtipulatus acquirit[d]: ita ſi dotē domini nomine ſibi promitti patiatur[e] obligatio domino acquiritur. Sȝ neqȝ periculū domin⁹ ꝑſtare dȝ ſi forte debitor mulieris dotē ꝓmiſerit[f]: neqȝ culpā[g]. Traditiōe q̄qȝ rei dotalis in ꝑſona ſerui vel filijfamil. facta[h] dos ꝯſtituitur: ita vt neqȝ piculū neqȝ culpam[i] dominus aut pater preſtet. Igitur hāc dotem periculo mulieris eſſe dico q̄diu domin⁹ vel pater ratam ꝓmiſſionem vel traditionem habuerit. Ideoqȝ etiā manente matrimonio res quas tradiderit ꝯdictione repetituram[k]. hoc idē incerti cōdictiōe conſecuturam/ vt ꝓmiſſiōe liberetur[l]. Si debitori ſuo mulier nuptura ita dotem ꝓmiſiſſet: quod michi debes aut fundus ſempronian⁹ doti tibi erit: vtruȝ mulier vellet id in dotem erit. ⁊ ſiqdē debitum maluiſſet dotis nomie apud virum remanere: poteſt ea[m] exceptiōe[n] ſe tueri aduerſus petentē fundum. q̄ ſi fundū dediſſet: pecuniā a marito cōdicet[o]. Pater etiā ſi falſo exiſtimans ſe filie ſue debitorē eſſe dotē ꝓmiſiſſet[p]: obligabitur. Idem.

Si ſeruo i dotē ante nuptias dato donatū aliqđ vel legatum ante nuptias fuiſſet ampliatur dos: ſicut ex fructib⁹ fundi[r] q̄ ante nuptias traditus eſt. Idem.

Tali facta ſtipulatione: decē in āno ꝓximo dotis nomine dare ſpōdes: queſitū eſt annus ex quo tēpore eſſet numerādus: vtrū ex die ſtipulatiōis facte: an ex eo die quo dos eſſe potuiſſet. i. nuptiarū ⁊ reſpōſum eſt ex die nuptiarum annū eſſe numerāduȝ: ne ſi aliter obſeruaremus (ſi itra ānū nuptie facte nō ſint) videri poſſit dos ex ea obligatiōe nō deberi[q]. Socer genero ſuo ſic legauerat: lucio ticio ſi lie mee noie centū heres me⁹ dānas eſto dare: hāc pecuniā generuȝ petere debere ⁊ exactam acceptā legatis referri[t]: ſȝ diuortio facto de dote actionē mulieri reddēdam[v] proculus reſpōdit: et nichilominus dotis eſſe factā Julian⁹ notat immo nec filie ſi voluerit denegandā eſt huiuſmodi actio[x].

Iſtā. l. intellige qñ vir liberauit ꝓmiſſorem dotis abſqȝ iuſſiōe mulieris. als ſecus. vt l. debitor. cū. l. ſeq. ſ. eo. Bal.

Vir ab eo qui vxori eius dotē facere volebat[y]/ certā pecuniā eo nomine ſtipulatus eſt: deinde acceptā eaȝ fecit: qrebatur eſſet ne ea pecunia in doteȝ: Rñ. ſi acceptā nō feciſſet ⁊ ꝓmiſſor ſoluēdo eſſe deſijſſet: qremus an culpa mariti ea pecunia in dotē exacta nō eſſet. cuȝ vero acceptā fecit oino ad eū piculū ptinebit: pinde eniȝ eſt acſi accepit pecuniā[z] ⁊ eādē ꝓmiſſori donauerit. Idē.

Africa.

Que fūdū in dotē habebat diuortio facto cuȝ in matrimoniuȝ rediret pacta eſt cum viro vt i. x. in dotē acciperet: ⁊ fūdū ſibi reſtitueret[a]: ac datis decē p̄iuſq̄ fund⁹ ei reſtitueret in matrimonio deceſſit: illud ex bona fide eſt: et

o Cōdicet. prima actione.
p Promiſiſſet. ei⁹ marito.
Si ſuo. ante nuptias. idē ⁊ p⁹ diuortiuȝ. vt. ſ. ſo. ma. ſi marito. §. ſi. idē ⁊ ſi conſtāte: ſi tñ donās noluerit ad maritū ptinere. vt. ſ. e. ſi legato. Accur.
r Fūdi. vt. ſ. e. l. dotꝭ fruct⁹. §. ſi. Accur.
Tali facta. nō deberi. ſemꝑ eñ tacita ineſt cōditio. vt. ſ. eo. pleruqȝ. §. ſi ante.
t Referri. i. aſſimilari. q: vt de ceteris legatꝭ detrahitur falcidia: ita ⁊ de iſto. Accur.
v Reddēdam. q̄uis non fuit facta mentio dotis. nec ei fuit neceſſe. vt. ſ. e. qđ ait. ſic ⁊ ꝫ. de cōdi. ⁊ demō. l. ticio. §. ſi. ſed ꝫ. ſ. de leg. i. ſuo legato. §. ū. ſolu. vt ibi. Accur.
x Actio. ex teſtamēto ꝯ hr̄des. vt. ſ. de lega. iij. ſideicō. §. interduȝ. ⁊ caue tibi: q: hoc caſu dos ꝓmiſſa nō fuit. vt. ſ. eo. cū pater. Accur.
Vir. volebat. promittendo futuro marito. Accur.
z Pecuniam. a ꝓmiſſore. Accur.
Que funduȝ. reſtitueret. qđ pactū nō valet conſtante matrimonio. vt. ſ. eo. l. ita conſtante.

negocio cōtracto cōuenit[a]: vt fund⁹ quaſi ſine cauſa penes maritū eē ceperit cōdicatur[b]: ⁊ hoc euidētius circa actionē pignoraticiā apparebit: etenī ſi cū fundū cornelianū pignoris cā tibi tradidiſſem: poſtea ex cōuentiōe fundū ticianū in hoc tibi tradiderim vt cornelianū michi reſtitueres: minime puto dubitandū quin ſtatim recte pignoraticia[c] ad recipiendum cornelianum agere poſſim. Ulpia.

Si res quas filie emācipate pater donauit ex volūtate eius poſtea ꝓ ea in dotē date ſunt: a filia dotē nō a pr̄e videri datam fuiſſe. Marcia.

Non ſolum ſi eſtimat⁹ fundus/ſed etiā ſi non eſtimatus in dotē datus eſt: ⁊ alās cū neceſſe[d] nō habeat mulier duplū ꝓmittere ꝓmiſit[e]: quia ipſe fundus eſt in dotez: quodcūqȝ ꝓpter eum cōſecutus fuerit a muliere maritus quādoqȝ reſtituet mulieri de dote agenti[f]. Nera.

Cum vir[g] vxori donare vellet debitor mulieris q̄ ſoluēdo nō erat dotem ei ꝓmiſit ad id[h] dūtaxat ad qḋ ſoluendo fuit[i] viri ꝑiculo ea res eſt. Et ſi qd debitori ad ſoluendū facultatis acceſſerit: ꝑiculum ad eam ſummā que acceſſerit creſcit. ꝑmanebitqȝ etiā ſi rurſus paupior[k] factus erit: quia[l] neqȝ tūc cū dos ꝓmitteret̄ donatio facta eſt: niſi ei⁹ pecunie donatio que a debitore ſeruari nō poterat. neqȝ[m] cū ſoluendo[n] eſſe cepit: donatiōis cauſa ꝑmaneat[o]. cum eo loco res ſit quo eſſet ſi tūc quoqȝ cum promitteretur dos locuples fuiſſet[p]. Paulus.

Res que ex dotali pecunia ſunt cōparate[q]/ dotales eſſe vidētur. Idem.

Cum dotis cauſa aliq̄d expromittit̄: fideiuſſor eo noīe datus[r] tenetur. Idē.

Si is qui ſtichū mulieri dȝ in dotē delegat⁹ ſit ⁊ anteqȝ ſolueret debitor ſtich⁹ deceſſerit: cū neqȝ per debitorē ſtetiſſet quomin⁹ ſolueret: neqȝ maritus in agēdo morā fecisset: periculo mulieris ſtichus morit̄. quāqȝ etiā ſi morā maritus fecerit in exigēdo ſi tamē etiā apud maritū moriturus ſtichus fuerit: actione dotis maritus non teneatur[s].

Ibi dos eſſe debet vbi mr̄imonij onera[t] ſunt. Poſt mortē pr̄is ſtatim onera matrimonij filium ſequuntur: ſicut liberi: ſicut vxor. Qḋ dicit̄[u] neceſſarias ipenſas ipſo iure dotē minuere/non eo ꝑtinet: vt ſi forte fundus in dotez ſit deſinat aliq̄ ex parte dotalis eſſe[x]. ſed niſi impenſa reddatur: aut pars fundi/aut totus retineatur[y]. Sed ſi tātū in fundū dotalem impenſum ſit per partes[z] q̄ntum fundus eſt: deſinere[a] eum dotalē eſſe ſceuola noſter dicebat[b]: niſi mulier ſponte marito intra annū impēſas obtulerit. Si pecunie ⁊ fūdus in dotē ſint: et neceſſarie impēſe in fundo facte ſint: nerua ait dotē pecuniaruȝ minui q̄d ſi mulier[c] impēſas marito ſoluerit: vtruȝ creſcat dos[d] an ex integro data videbitur[e].

a Conuenit. i. conueniens eſt.
b Condicatur. de dote autē actio durante matrimonio non habet locum.
c pignoraticia. hec enī cōpetit q̄ciēs pign⁹ liberatū eſt. vt. ſ. q. mo. pig. vl̄ hypo. ſol. l. ſoluit̄. §. ſi cōuenit. Ac.
d Non ſolū neceſſe: veluti cum ſatiſdatione. vel nō erat conſuetudo in regione vt de dupla ꝓmitteret. Accur.
e promiſit. nā ob quālibet cāȝ ꝓmitti pt̄ de dupla. vt. ſ. de euicti. ſciēdum.
f Agenti. vt et ſ. eo. quotiēs. Ac.
Cum vir. volens donare accepit debitorez in ducēta ꝓ ducētis cum nō poſſet ſoluere niſi cētuȝ.
h Ad id. nunc rn̄det. Accur.
i Soluendo fuit. ſ. debitor.
k pauperior. ⁊ cl̄pa marito obij ci pt̄. alās nō. vt. ſ. eo. ſi vir ab eo. ⁊. ff. de fun. do. ſi fūdū.
l Quia. rō primi caſus.
m Neqȝ. rō ſecundi caſus. Ac.
n Soluendo. ſ. debitor. et q: cum ſoluēdo eſſe cepit donatiōis cā non permanet. Jo.
o permaneat. q: marit⁹ iſte pōt exigere tm̄ q̄ntum ſolutur⁹ eſt vxori.
p fuiſſet. ſ. debitor.
Res q. cōparate ſūt. ex volūtate mulierȝ cū mulieri vtile ſit. vt. ſ. e. ita ꝯſtāte. ⁊. l. ſi ex lapidicinis. ⁊. ff. ri. ſ. ſi mulier. et arg. C. de ſer. pig. da. ma. l. fi. ⁊. ff. de dona. int̄ vir. ⁊ vxo. l. vxor marito. alioquin ſi ſine voluntate mulieris nō erit empta res dotalis. vt. C. e. l. ex pecunia dotali. q̄ eſt contra. ⁊. ff. de fur. qui vas. §. fi.
Cum dotis. datus. ab eo q̄ marito dotē ꝓmittit. ſed ecōtra nō valet. vt. C. de fideiuſ. ⁊ mā. l. i. q̄ eſt ꝯ. ſoln. hic
Si vir accepit: qḋ pōt. in. l. ꝯtra. vxor: qḋ nō poteſt.
Si is q. nō teneat̄. ꝯ mevī qḋ h̄ de mora dr̄. ſȝ nō eſt. q: nō i reddēdo ſiue dādo ſȝ cl̄pa fuit i exigēdo ſm̄ Jo.
t Onera. vt et. ſ. ſa. her. l. ſi marit⁹. ⁊. l. ſi filia. §. i. ⁊. ſ. ꝑ ſo. actiōe. §. fi. q̄ aūt ſint onera illa dr̄. ff. ſo. ma. l. ſi cū dotē. §. ſin autez in ſeuiſſimo.
v Qḋ dr̄. vt ⁊. ff. de impē. l. qḋ dr̄. ⁊ ſ. de ri. nup. l. dotem. ⁊. ff. ti. i. ꝯueni re. ⁊. C. de rei vxo. ac. §. ſȝ nec ob ipēſas. ⁊. ſ. de euic. l. ſi ꝓ re. §. ſi ꝑeuictiōe. ⁊ iſti. de act. §. penul.
x Dotalis eē. q: es alienū fundū non ſequit̄: nec diminuit. vt. ff. ad trebel. l. i. §. ſi heres. ⁊. l. cogi. §. iū. vel ſm̄ Jo. q: nemo iuit⁹ cogit̄ ad cōiōnē. vt. ſ. de cōdi. inde. ſi nō fortem. §. ſi centum.
y Retineat̄. in cāȝ pignorȝ. Azo.
z per ptes. ꝑ ptes iō dicit: quia nō frequent̄ ꝯtingit vt tm̄ ipēdat̄ vna vice q̄ntū ē fūdus: ſȝ ſi hoc euenit idē erit ſȝ Jo.
a Deſinere. ſ. perpetuo vt bona ſit exceptio.
b Dicebat. hic refert opinionem ſceuole. quā. ff. e. §. corrigit ſm̄ q̄ſdaȝ vel qḋ legit̄. ff. determinat̄ per illḋ verbuȝ niſi/ qḋ ſtatim ſequitur.
c Si mulier. qn̄ ſol⁹ ager in dotē dat⁹ eſt. Accur.
d Creſcat dos. ſcȝ ꝑma vt nō itelligatur noua data: ſed vetus creuiſſe videatur.
e Uidebitur. vtrūqȝ enī videtur abſurdū. ⁊ eſt verū ſi ponas fundū tm̄ in dotē datū: ⁊ minus ipēſum q̄ valeat fund⁹. ſȝ ſi ponas pecuniā ⁊ fūdū tūc decreſcit pecunia quidē ꝓpter impenſas fundi.

a ¶ Cui⁹. ſi dicas ſtati decreſcere dotẽ pp̃ nec̃as ip̃ẽſas
b ¶ In fũdo. i. pecũia nulla eſt iniq̃tas ſi creſcat cũ ꝛ decreſcat. vt. ĩ. de ip̃ẽ. l. qđ dr̃. dic ꝙ mãifeſtioꝛ. i. mãifeſta.
c ¶ Sceuole. qui dixit deſinere dotalem ſi expenſe fiant q̃ti valet fundus. vt. ſ. e. l. Accurſius

nisi cum fundus fuerit penes virum. vt. ĩ. de fun. do. ſi nuptura. §. ſi fundũ alienum. ꝛ facit ĩ eo. titu. l. ſi marito. ꝛ. ſ. e. ſi res. §. fi. Accurſius.
n ¶ Periculo. marit⁹ eñ licet teneatur in ſpecie aliena ei⁹ tñ interitu liberat̃. vt. ĩ. de ſolu. ſi michi alienum.

d ¶ Deſinit. ſ. ſtatim q̃n tãta eſt impenſa q̃ti eſt fundus ꝑut ſceuola dicebat: qđ põt eẽ vxore nõ ſoluente ĩfra ãnũ. vt. ſ. e. l.
e ¶ Et magis. nunc ſoluit.
f ¶ Reuertat̃. q̃a lꝫ deſijt eſſe dotalis: mãſit tñ quaſi dotalis. ꝛ iõ alienatio impedit̃: ſicut ꝛ al's. vt. ĩ. de fun. do. fundus. ꝛ ſ. de cõdi. ob cau. qđ ſeruus. Ac.
g Nuptura. eſti mare. ſcꝫ iudex. al's eſtimari. Azo.
h ¶ Eo tp̃e. quo nubit. vt. ſ. eo. l. ſi pr̃. §. que debitoꝛẽ in fi. ꝛ. l. ſe. vel dic vt ibi. i. l. quod ſi.
i ¶ Cõtrariũ. ſꝫ nõne eſt ei ꝯ quod dr̃: in obſcuris qđ minimũ eſt ſequimur. vt. ĩ. de re iudi. l. inter pares. ĩ fi. ſed hoc dotꝫ eſt priuilegiuꝫ: vnde aliud eſt. vt. ĩ. eo. l. in ambiguis. Itẽ ꝯtra. ſ. eo. ſi pater §. que debitoꝛẽ. ĩ prin. §. ſol. vt ibi. Item no. hic ſtari preſumptioni donec probetur ꝯ. vt ĩ. de fideicõ. lib. l. gñaliter. §. ſi periculũ. ꝛ. ſ. quod me. cau. l. non eſt. ꝛ. C. de pig. ac. l. fi. ꝛ. ĩ. de leg. iij. l. vxori. §. fi. Accur.

Preſũptiõi ſtãdum eſt niſi ꝯ ꝓbetur.

Si ſponſalibus. nollet. non tamen repudium miſit: alioquin euaneſceret. vt. ſ. eo. ſtipulationem. ꝛ. l. ꝛ licet. vel hic non erant ſponſalia.

cuius[a] rei manifeſtioꝛ iniq̃tas in fũdo[b] eſt ſ̃m ſnĩam ſceuole[c] nr̃i. Nã ſi deſinit[d] dotalis eſſe poterit alienari. Rurſus quẽadmodũ poterit fieri dotalis data pecũia: an iã pecũia ĩ dotẽ eſſe videbit̃: ꝛ magis[e] eſt vt ager in cãꝫ dotis reuertat̃[f]: ſꝫ interi alienatio fundi ĩhibeat̃.

Nuptura filioſa. Labo. Si ſocero dotẽ ita ꝓmiſerit: qđ fili⁹ tu⁹ michi dꝫ id doti tibi erit: intereſſe puto vtruꝫ filij obligatio: an p̃ris perſecutioꝛ in rẽuerſum ꝓmiſſione cõtineat̃. Naꝫ ſi id qđ filiũ dare opꝫ ſignificatũ eſt: tota pecunia in quã fili⁹ obligat⁹ eſt ꝓmiſſione dotis cõtinebit̃. Sin autẽ id qđ p̃rem de peculio vł de in rẽ v̈ſo preſtare opꝫ: eſtiare[g] debit q̃tuꝫ ſit eo tp̃e id qđ ꝓmittit̃: vt ea ſumma dotꝫ eẽ videat̃: qua p̃rem eo tp̃e[h] filij noĩe ꝯdemnari opꝫ. Ꝙ ſi non euidẽter appuerit de cui⁹ mulier obligatiõe ſenſerit: p̃ſumptionẽ ad filij debitũ ſpectari veriſimile eſt: niſi euidẽtiſſime cõtrariũ[i] approbet̃. Celſus.

Si ſpõſalib⁹ nondũ factis ticio dotẽ ſeie noie ꝓmiſeris: cũ ea nubere ei nollet[k]. tñ ſi poſtea nupſerit dotẽ debebis: niſi alie nuptie medie[l] interueniſſent. ¶ Si mulier ancillã pãphilã a ticio ſtipulata: deinde ei nuptura qđ is ſibi debebat doti hr̃e ꝓmiſerit: ẽt ſi nõ erit viri pamphila: ipſa tñ pãphila in dotẽ[m] et mulierꝫ p̃iclo[n] erit. an ꝛ qđ ea[o] peperit reddi mulieri debebit quia[p] ſi in ſua cauſa prioꝛ ſtipulatio manſiſſet[q]: non reddet[r]: niſi forte referat an habuerit rem quam debebat vir quo tẽpoꝛe dos cõſtituebatur. Nã ita poterit videri res ipſa ad eum perueniſſe[s]: an nõ habuerit. nam ſi nõ habuerit magis eſt vt liberatio[t] obligatiõis potius q̃ꝫ res ipſa ad eum iam ꝑueniſſe videat̃: ideoq̃ꝫ partus eius non debetur.

¶ Adiectus q̃s videtur ad ſolutionẽ nõ ad obligatiõeꝫ que ex ſolutione reſultat. Barto.

Si mulier Marcian⁹. Si ita dotẽ promiſerit: decẽ tibi aut ticio doti erũt. hoc caſu dici poteſt vel ticio[v] dari poſſe: ſed de dote virũ teneri quemadmodum ſi ticio iuſſiſſet[x] dari. nec mirum cum etiã promiſſura viro dotem poſſit delegante eo alteri promittere. et ſi[y] dici ſolet alij[z] q̃ꝫ marito dotis nomine mulierem nõ poſſe obligari: his enim caſibus viro[a] dos queritur. Non enim eſtimauimus illam ita ꝓmiſiſſe vt vel de ticij nuptijs cogitaret.

¶ Per delegatõeꝫ nõ liberat̃ debitoꝛ niſi delegato querat̃. Itẽ reſtõ fideicõmiſſi ex trebellianica delegari nõ p̃t. bar.

¶ Ex aſſe heres inſtitut⁹ rogatuſq̃ꝫ mulieri dodrãtem hereditatis reſtituere iuſſu ei⁹[b] qđ debet[c] doti promiſit marito: vereoꝛ ne nõ ſit obligatus. Naꝫ mulieri in hoc tenetur vt hereditatẽ reſtituẽdo tranſferat actiões ꝛ quas habet ꝛ q̃bus eſt obſtrict⁹: quas trãſferre ad aliuꝫ q̃ꝫ cui debet fideicommiſſum heres non poteſt Aliq̃s dixerit icerti cuꝫ eo agi

o ¶ Ea. ſcilicet pamphila.
p ¶ Quia. videt̃ ꝙ nõ. q2 ꝛc.
q ¶ Manſiſſet. i. ſi non ꝑmanſiſſet cã dotis haberi.
r ¶ Redderetur q2 in ſtipulatione nõ venit partus ꝛ fructus niſi lit. cõteſt. vt. ſ. de vſur. l. vidam⁹. §. ſi actione. ꝛ. l. ſi ſtipulat⁹
s ¶ Perueniſſe. breui manu. vt. ſ. ſi cer. pe. l. ſingularia.
t ¶ Liberatio. no. non res ſꝫ liberatio peruenit ad maritũ. ar. ꝓ ſententia noſtra. vt h̃ et. ĩ. de fun. dota. ſi funduꝫ. Accur.

Si mulier. vł ticio: vł ꝑ ẽt ſ. vt trãſeat dñiuꝫ ſine poſſeſſione.
x ¶ Iuſſiſſet. vir ſiue delegauerit: vt differat a ſequẽti. cũ dos ñ ſit viri
y ¶ Etſi. ꝑ etiaꝫ id eſt q̃uis.
z ¶ Alij. quaſi illi alij ſit nuptura
a ¶ Uiro. non ticio. cuius perſona adijcitur ad ſolutionem tantum vt iſti. de inuti. ſtipu. §. ſi q̃s alij. vel differat a ſequẽti cum nõ ſit mr̃imonium. Accur.
b ¶ Iuſſu ei⁹. ſ. mulieris.
c ¶ Debet. vnde nec ad hr̃dẽ trãſit vt. ĩ. de leg. i. cũ filio. ſed vr̃ ad aliũ trãſire poſſe. vt. ĩ. ad trebel. l. apud iul. §. ſꝫ verũ. q̃ eſt ꝯ. ſol. ibi loquitur

l ¶ Medie. vt. ĩ. eo. dotis.
m ¶ In dotem. quod. ĩ. eo. corrigitur. nam non eſt dos

de eo ꝓcuratore per quem michi reſtitutio videt̃ fieri. h̃ de eo q̃ alo nouãdi eſt in rẽ ſuã adhibit⁹: ꝛ ꝑ eũ michi nõ querit̃ aliq̃d: nec mirũ. nã filius ꝓcuratorẽ ꝯſtituit: non

tamẽ nouat. vt. ſ. de ꝓcur. l. ſeruū. ⁊ .ĩ. de noua. filius. ſed
arg. ↄtra. ſ. de mino. q̃d ſi minoꝛ. in pͥn. vbi in cã in iteg.
reſti. fit ali⁹ ꝓcuratoꝛ i rẽ ſuã. ⁊ facit. ĩ. de doñ. l. vt michi.
Itẽ nota hereditatẽ p delegatõem nõ poſſe acq̃ri. nã nec
p ꝓcuratoꝛez põt adiri. vt. ĩ. de acq̃. here. l. paulus rñ.

ſe. in pͥn. ſʒ contra dicitur. ſ. de mino. ſi ex cã. §. in dotis.
Sol. ſiue curatoꝛ ſiue adulta ꝓmittat in dotem vltra q̃
valeat pͣtrimoniū vel vltra q̃ valeãt facultates: ipõ iure
nulla eſt ꝓmiſſio: vt hic. vt ſi hʒ cẽtū ⁊ ꝓmittat ducẽta. ni
ſi vbi curatoꝛ promittat animo donãdi vel decipiendi.

poſſe vt fideicõmiſſi pͣſtet eſti
matiõem[a]. huic ğ cõſentire nõ
poſſum. Nam obligari mulie-
ris debitoꝛẽ ita equū eſt: ſi ac-
cipe idipm q̃d ei debetur vir[b]
poteſt. Sed ne indotata mu-
lier eſſe videaꝛ: dicẽdū eſt ipſi
mulieri ex trebel. reſtituẽdam
eſſe partẽ hereditatis q̃ ei reli
cta eſt: vt ea ſuo marito ꝓ do-
te eam ſoluat. quia et ad eã fi-
deicõmiſſum ⁊ onera eius ꝑti
nẽt: delegatiõe ꝓpter nimiam
ſubtilitatem[c] et caſus neceſſi-
tatẽ minime obtinẽte. ¶ Ei⁹
nomie q̃ libera videbaꝛ decez
in dotẽ dediſti: eo caſu habe-
bis cõditionẽ quo habere po-
tuiſſes ſi mulieris libere noĩe
dediſſes[d] nec nuptie ſecute eſ
ſent. Si autẽ manumiſſa nu-
pſerit/ita demū dos[e] erit ſi ea
mente dediſti: vt quandocūq̃
ſecutis nuptijs dos eſſet: igi-
tur ſi mulieri donaturus dedi
ſti dominus cõdicet[f]. quẽad-
modum ſi eum qui ſibi[g] dona-
turus eſſet mulier ipſi dona-
re iuſſiſſet.

¶ No. iſtū caſum qui eſt adeo
verus vt ſi aliquis ꝓmittit do
tem arbitrio boni viri ꝙ tũc in
telligitur certa q̃titas relicta
quã boni⁹ arbiter arbitrari dʒ:
etiã ſi nunq̃ arbitrat⁹ fuiſſet.
vt. l. j. ĩ. de leg. ij. Et eſt arg. ad
ſtatuta italie que dicũt mulie-
rem eſſe dotãdã. Bar. ¶ el.

Quero q̃te pecunie do-
tẽ ꝓmittẽti adulte mu
lieri curatoꝛ ↄſenſum accõmo
dare debeat. Rñ. mod⁹ ex fa-
cultatibus et dignitate[h] mu-
lieris maritiq̃[i] ſtatuendus eſt
quouſq̃ ratio patiꝛ. ¶ erẽ.

Siue generalis curatoꝛ:
ſiue dotis dãde cauſa[k]
cõſtitutus ſit: et amplius doti
ꝓmiſſuz[l] eſt q̃ facultates mu
lieris valẽt: ipõ iure promiſſio
nõ valet[m]: quia lege rata non
habetur auctoꝛitas dolo ma-
lo[n] facta. Querẽdū eſt tamen
vtrū tota obligatio: an q̃d am
plius ꝓmiſſum eſt q̃ promitti
opoꝛtuit infirmetur: ⁊ vtili⁹ eſt
dicere id q̃d ſuperfluū eſt tan
tūmodo infirmari[o]. Iſte autẽ
curatoꝛ res dotis noĩe trade-
re debet: nõ etiã vt vẽdat cuili
bet: et preciū eius in dotẽ det.
¶ Dubitari autez põt an hoc
veꝝ ſit. quid eñ ſi aliter hone
ſte nubere nõ poſſit q̃ vt pecu
niam[p] in dotẽ det: idq̃ ei ma-
gis expediat: atquin poſſunt
res in dotẽ date plerūq̃ alie-
nari ⁊ pecunia in dotẽ ↄuerti.
Sed vt expediaꝛ q̃ſtio: ſiq̃dez
res in dotẽ marit⁹ accipe ma-
luerit nichil ampli⁹ q̃rẽdū eſt.
ſin autẽ nõ aliter ↄtrahere ma
trimoniū vir patitur niſi pecu
nijs in dotẽ datis: tunc officiū
curatoꝛis eſt apud eūdẽ intra
re iudicem q̃ eum cõſtituit: vt
iterū ei cã cognita etiam viro
abſente ꝓmittat reꝝ vẽditiõe
celebrata dotẽ conſtituere.

¶ Reſtituto mioꝛe nõ reſtitut
tur aduerſari⁹ ei⁹ aduerſus rẽ
iã in aliū p maioꝛẽ redactã: ſʒ
ad ei⁹ eſtiatiõez. h. d. ¶ Mode.

Ticia cuz eẽt mioꝛ. xxv.
an. quartã hereditatis
mr̃is ſue cõem ſibi cū fratrib⁹
ꝑmutauit: ⁊ accepit ꝓ ea par-
te fundū q̃ſi emptiõe iter ſe fa
cta: hūc fundū cum alijs reb⁹
doti dedit[q]: q̃ro ſi in integrum

a ¶ Eſtimatiõez.
marito. Accur.
b ¶ Uir. vir autẽ
nõ põt cū nõ ſit fi-
deicõmiſſarius: ſi
cut nec ſeruitutez
põt querere q̃ fun-
dū nõ hʒ. vt. ſ. de
ac. emp. teneꝛ. §. ſi
tibi. Accur.
c ¶ Subtilitatẽ.
no. nimia ſubtili-
tas et iuris ipoſſi
bilitas. Jo. ſ. fuit
ſubtilitas. ſed ca-
ſus. ſ. iſtius neceſ
ſitas. nam al's ſe-
cus. vt. ſ. eo. ſi ex-
traneus.
d ¶ Dediſſes. i.
ſi non donaturus
mulieri ꝓmiſiſti.
e ¶ Dos. pu⁹ eñ
nõ erat dos: quia
nec matrimoniū.
vt. C. depoſi. l. lu-
cius ticius cū ha
beret.
f ¶ Condicet. q̃
domino hmõi pe-
cunia q̃ſita ẽ quẽ-
admodum ⁊c.
g ¶ Sibi. ſ. dño.
Quero q̃te. di
gnitate. naz
⁊ magiſtris ꝓ di-
gnitate natalium
mercedes pͣſtanꝛ.
vt. ĩ. de admi. tu. l.
cuz plures. §. cum
tutoꝛ.
i ¶ Maritiq̃. vt
ar. C. de admini.
tu. ſi curatores. et
ĩ. eo. cū poſt. §. ge
ner. et. §. nuptijs.
Accur.
Siue genera
lis. cauſa. vl'
agẽde vel minuẽ-
de. vt. ĩ. d admini.
tuto. ⁊ cura. l. non
tãtū. poteſt eñ ſic
conſtitui. vt. C. de
iure do. l. mulier i
minoꝛe.

tũc eñ tenet i pͥiu-
diciū curatoꝛis. ſi
vero adulta ꝓmit
tat i dotẽ vltra vi-
res pͣtrimonij: vt ſi
hʒ cẽtum ꝓmittat
lxxx. cū debeat cre
ditoꝛibus. xl. vl' ſi
totū patrimoniuz
nominando dedit
non detracto ere
alieno: tenet pro-
miſſio ſʒ reſtitue-
tur: vt ibi. ſi ꝓo cu
ratoꝛ ꝓmittat bo
na fide vltra vires
teneꝛ: ſʒ de eq̃tate
gaudet exceptiõe.
vt. ĩ. d admi. tu. cū
poſt. §. i. Aliȷ di-
cũt q̃ iõ non valet
hoc ipõ iure: quia
vir ꝑticipauit do-
luz. alioq̃n. i. ſi vir
nõ ꝑticipauit do-
lum: ſi ſciẽs cura-
toꝛ fuit teneꝛ cum
donaſſe videaꝛ. ſi
ꝓo bona fide: ſuc-
curriꝛ ei curatori
aduerſus mulie-
rẽ. vel ipſa mulier
promittat viro de
ſolido ſoluendo ſi
ad meliorẽ fortu-
nã ꝑuenerit: et cu-
ratori datur exce-
ptio de ſupfluo. ĩ.
de admi. tu. l. cum
poſt. vl' h ipſa ꝓmi
ſit: ibi i. l. ſi ex cã. ꝓ
curatoꝛ. ſm yr. tu
dic vt primo dixi.
n ¶ Malo. a ſiti.
nec hic quaſi do-
lo pͣſumpto ꝓcu-
ratoꝛ ꝓmiſit ſm
yr. tu dic vt primo
dixi i. l. ſi ex cã. ac.
o ¶ Infirmari. ſi
vitiaꝛ vtile p inuti
le. vt. ſ. de vſur. l.
placuit. ⁊ .ĩ. d ſtip.
ſer. l. ſʒ ſi ſibi. ⁊ .ſ.
cõia pͣdio. l. ꝓpuz.
p ¶ Pecuniã. ſic

l ¶ Promiſſum. ab adulta cū auctoꝛitate curatoꝛis: ſʒ
ſi curatoꝛ ꝓmiſiſſet aliq̃d: diſtingue vt ſtatim dices.
m ¶ Nõ valet. ğ nõ põt reſtitui. vt. ſ. de mino. l. in cau-

reb⁹ alienatꝭ pecunia ſcʒ ex reb⁹ accepta pt ↄuerti i dotẽ
vt dictū eſt. ſ. l. ita ↄſtãte. ⁊ .ĩ. e. l. cū poſt. §. pe. ⁊ l. ſi.
q ¶ Ticia cum eſſet. dedit. cum erat maioꝛ ſm Jo.

a ¶ Reſtituat.ſ.ꝫ ꝑmutationē. ſed nōne ipſo iure nulla fuit ꝑmutatio cū nō fuerit es alienū. nec de decreto hic aliqd dr.vt.C.de pre.mi.l.ob es.et.l.ꝑdia.ꝛ.l.ſi prediū. Rñ.in q̄rta hereditatis nō erāt ꝑdia. ſꝫ hodie ſec⁹: quia etiā alia nō pñt alienari.vt.C.de admi.tu.l.lex q̄.in fi. Itē quō in dotem dedit fundū etiaꝫ cū decreto eadem rōne:qꝛ non eſt es alienū. Rñ.dedit quādo erat maior ne ꝯdicāt dicte leges:ꝛ ſic nō referē ad ꝓrie dicta: ſcꝫ cū eſſet minor ſm Io.vl dic ſm azo. ad ꝓrime dicta referri.vt.ꝭ.de lega.iij.l.ſi ples.in fi.ꝛ erit ſpeciale i dote ꝛ donatōe ꝓpt nuptias.vt etiā ſi nō ſit ꝓpt es alienuꝫ fieri poſſit cū decreto tamen.vt.C.de admini.tuto.l.lex que.circa prin.et C.ſi minor fac.ma.l.fi.§.fi.

b ¶ Reddat fundū.volūtate mariti.alˀs eni cuꝫ nec poſſideat:nec dominiū habeat reſtituere nō pōt:ſꝫ tenet ipe marit⁹ i ſubſidiū.vt.ꝭ.de mino.l.in cauſe.i.§.fi.

c ¶ Condēnādi.frib⁹ mulierꝫ.Ac.

Stipulatio. ab ex̄neo.q̄ dotē dedit.

e ¶ Cōmittit.ꝓpter ſolutionē matrimonij.

f ¶ Intercidit.vt.ꝭ.ſo.ma.l.inſulā.ꝛ.ꝭ.locati.l.itē querit.§.pe.et.ꝭ.de pac.l.fi.

g ¶ Conſtituēda.vt.ꝭ.de pac.do.l.cū marit⁹.§.ticius.ꝛ hoc ſi vult.nā nō cogitur.vt no.ꝭ.co.l.dotem.

h ¶ Tunc enim.ſi ab ipſa profecta ſit.Accur.

i ¶ Conſenſus.ſ.ſtipulantis nomie mulieris.Accur.

Poſt diuortiū.ſi d dote.ſi.i.ꝯuis.ꝛ ſubaudi marie.ꝛ ſic idē dices ꝛ ſi cauerit.vl dic qñ alij non nupſit mulier vtrobiqꝫ.i.ſiue ei cauerit marit⁹ ſiue nō:reitegrato mr̄imonio dotē reitegrari dices.ſi ꝟo alij nupſit tunc reintegrari dices:cū marit⁹ ei nō cauit.vt.ꝭ.e.diuus ſeuerus.et.ꝭ.ſo.ma.l.ſi mulier.ꝛ.l.pe.§.vxor.Io.et alij vt Or.indiſtincte dicūt ſecus ſi cauiſſet:tunc eni ſoluiſſe videtur.vt.C.ad.l.fal.l.fi.Accur.

reſtituatur[a]:ꝛ partē ſuam accipiat q̄rtā et reddat fundū[b]:qd debeat marit⁹ facere.an ꝯtēt⁹ eē debeat alijs reb⁹ in dotē datis. Itē quero ſi hec deceſſerit:ꝛ heredes ei⁹ in integrū reſtitutionē ex ꝑſona eius petierint:et ipi petāt quartā partē: ꝛ illi fundū an marit⁹ cogat reſtituere fundū ꝯtēt⁹ in retētione lucri dotis ceterꝫ reb⁹. Modeſtinus rñ.nichil ꝓponi cur marito dos auferēda ſit: ſꝫ in merā eſtimatiōem predij mulier vel eius heredes ꝯdēnandi[c] ſunt:in hoc tēpus referendam quo in dotē datus eſt.

¶ Actionē alteri q̄ſitā ex facto meo ſibi auferre non poſſum ſine volūtate ſua niſi meo nomine ꝛ ad meā vtilitatē q̄ſita ſit.h.d. Idem.

Stipulatio de dote reddēda ab extraneo[d] interpoſita facto diuortio ſtatiꝫ cōmittitur[e]:nec reintegrato matrimonio actio ex ſtipulatu q̄ſita itercidit[f]. Denuo igit conſentiēte ſtipulatore dos cōſtituenda[g] eſt:ne ſequēti mr̄imonio mulier indotata ſit: ſi modo ea dos non ab ipſa ꝓfecta ſit quā alius ꝑmiſſu ei⁹ ſtipulat⁹ eſt.tūc enim[h] cōſenſus[i] ei⁹ non eſt neceſſarius. Iabo.

Poſt diuortiū mulieri ſi de dote[k] marit⁹ nichil cauit:ꝛ cū alij nupſiſſet poſtea ad priorem virum redijt:tacite dos ei reintegratur. Pōpo.

Si legato aut hereditate aliquid ſeruo dotali obuenit quod teſtator voluerit[l] ad maritū pertinere:id ſoluto matrimonio reddendum eſt mulieri. Idem.

Si vſufruc.fundi cuius ꝓpetatē mulier nō hēbat[m] dotis noie michi a dño ꝓpetatis det:difficultas erit poſt diuortiū circa reddēdū ius mulieri: qm̄ diximꝰ vſūfruc.a fructuario cedi nō poſſe niſi dño proprietatis.et ſi extraneo cedatur.i.ei q̄ ꝓprietatē nō habebat:nichil ad eū[n] trāſire:ſꝫ ad dñm proprietatis reuerſuruꝫ vſumfructum[o].quidā ergo remedij loco recte putauerūt introducēdū eē vt vl locet[p] hūc vſūfruc.mulieri maritus[q]:vel vendat nūmo vno:vt ipm quidē ius remaneat penes maritū:ꝑceptio ꝟo fructuū ad mulierē ꝑtineat. Proculus.

Proculus nepoti ſuo ſalutē. Ancilla q̄ nupſit dotiſqꝫ noie pecuniā viro tradidit: ſiue ſciat ancillā ſe eē ſiue ignoret nō poterit eā pecuniā viri facere:eaqꝫ nichilominus mā ſit eius cui⁹ fuerat anteqꝫ eo noie viro traderet:niſi forte vſucapta[r] eſt:nec poſtea

Si legato.voluerit.idē dico ꝛ ſi ſimplr relict.vt.ꝭ.d fun.do.l.fund⁹.ꝛ.ꝭ.de acq.here.l.aditio.ſi ꝟo intuitu mariti apd maritū reſidebit.vt.ꝭ.de pecul.l.hinc q̄ritur.§.pōt.ꝛ hoc poſt nuptias.ante ꝟo ſine diſtictōe q̄rit mulieri.vt tm̄ q̄ſitū ſit in cā dotꝫ.vt.ꝭ.e.l.ſi ſuo.ꝛ adde qd not.ꝭ.ſolu.ma.l.ſu⁹ dotalis.Ac.

Si vſufruct⁹.nō hēbat.ſ.nec etiā vſumfru.

n ¶ Ad euꝫ.imo videt ꝙ ſic.vt.ꝭ.d vſufru.l.arborib⁹ §.vſufruc.Solu.aliō ēcedere vt h.aliō ꝯcedere vl donare:vt ibi.ſ.ꝑceptionē fructuum. Cur ꝗ fructuari⁹ iſte nō donat.Rñ.qꝛ tenet reddere.naꝫ i neceſſitatib⁹ nemo liberalis exiſtit.vt.ꝭ.de adimē. Libera leg.l.rē legatā. et lis i ne.ꝭ.de reg.iur.l.donari.fit ꝗ remediū ceſſitate locovni⁹ nūmi tm̄ nēo exiſtit. locatio q̄ alˀs nulla eſſet:marie ꝓ re digna mag merce de.vt.ꝭ.d acq.poſ.l.ſi qs autē.§.fi.ꝛ ꝭ.loca.l.ſi qs nūmo.que ſunt ꝯ.ſic ꝗ ſpāle eſt hic:vel dic vt ibi.Accur.

o ¶ Vſūfructuꝫ.ſꝫ ꝯ iſti.d vſufruc.§.itē finit.vbi dicit ꝙ nichil agit.Sol.nichil agit q̄ ad ꝑſonam extranei.agit tn̄ aliqd:qꝛ amiſſ⁹ ad dñm redit ſm Io. Iteꝫ ꝯ.ꝭ.d vſufruc.arboribus.§.vſufructuarius.Sol.vt ibi.Accur.

p ¶ Vel locet.ſed cur marit⁹ iſte nō dat in ſolutuꝫ ꝑceptionē fructuū:nō ius ipm qd nec pōt ſicut alˀs aliud ꝓ alio dat.vt.ꝭ.ſo.ma.l.vſufruc.in ꝑn.nā ibi formalis dat ꝛ cauſalis reſtituit:vel ecōtra. Rñ.illa ſm iſtā intelligitur:vt patiatur vti ſit locatio vſufruct⁹ vel venditio:vt hic dicit:vel vt ibi no.

q ¶ Maritus.per locationē.vt.ꝭ.de vſufruc.l.arboribus.§.vſufructuarius.

Procul⁹.vſucapta.q̄ caſu lucrifecit.vt.ꝭ.e.l.§.ꝙ ſi vir.ꝛ hoc ſi ab ignorāte muliere ſe eſſe ancillā viro det.vt.C.qd cū eo.l.ſi liberā.Sed q̄ titulo.Rñ.vt.ꝭ.ꝓ dote.l.i.in fi. Itē ꝯ.ꝭ.ſo.ma.ſi alienā.Solu.pecunia iſta nō fuit in dotē:qꝛ anteqꝫ fuiſſet mr̄imoniū maritus iſte

ꝙ apud eũdẽ virũ libera facta eſt eius pecunie cãm mutare[a] poterit. itaq̃ʒ nec facto q̃dẽ diuortio aut dotis iure aut ꝑ cõdictiõem repetere recte põt[b]. ſʒ is cui⁹ pecunia eſt recte vẽdicat[c] eã. Qʒ ſi vir eã pecuniã ꝓ ſuo poſſidẽdo vſucepit: ſcʒ quia eſtimauit mulierẽ liberã eſſe: ꝓpri⁹ eſt vt eſtimẽ eũ lucrũ feciſſe[d]. vtiq̃ʒ ſi anteq̃ʒ matrimoniuʒ eſſe cepit vſucepit et in eadẽ opinione[e] ſum/ſi q̃d ex pecunia cõparauit anteq̃ʒ ea dos fieret: ita vt nec poſſideat eã[f] nec dolo fecerit quominus eam poſſideret[g].

¶ Sermo ſimplr̃ plat⁹ itelligit ꝑ pria vice. Bar. Papi.

Dotis ꝓmiſſio[h] nõ ideo minus valebit ꝙ ignorãte in initio patre nuptie[i] fuerint: ſi poſtea ꝯſenſerit: cũ oĩs dotis ꝓmiſſio futuri matrimonij tacitã cõditionẽ accipiat[k]. Nam et ſi minor annis. xij. vt maior deducta ſit: tũc primuʒ peteẽ cũ maior annis apd̃ eũdẽ eſſe cepit. Qd̃ enim[l] vulgatũ[m] eſt dotis ꝓmiſſionẽ in primis dũtaxat nuptijs deſtinare: neq̃ʒ durare obligatiõem ſi poſt alterius mr̃imoniũ ei nubat cui dotem ꝓmiſerat: tunc locum habeat cum interceſſerint alie nuptie[n].

Idem.

Cum poſt diuortium[o] viro ſciẽte mulier in poſſeſſionẽ p̃dioꝝ q̃ in dotẽ ꝓmiſit[p] longo[q] tẽpore fuerit/ cõueniſſe tacite[r] videẽ ne dos que ꝓmiſſa fuerat petaẽ: ⁊ ſi peteẽ eã cepit pacti exceptõe a muliere repelliẽ. ¶ Mulier ſi pecuniã ſibi debitã a ſeio cũ vſuris futuri tẽporis in dote promittẽda demõſtrauit: eas q̃ʒ dotis portiõeʒ eſſe quaꝝ dies poſt nuptias ceſſit[s] /rõnis eſt. ¶ Uſuras[t] dotꝭ ĩ ſtipulatũ cũ dote poſt diuortiuʒ deductas ex die ſcd̃i matrimonij[v] nõ eſſe p̃ſtãdas placuit: quia nec ſortis exactio locũ hr̃e cepit[x]: medij aũt tẽporis debebũtur.

¶ Uir qui non ſuſtinuit onera matrimonij pro illo tẽpore nõ poteſt petere vſuras. h. d.

¶ In domum abſentis vxore deducta: nullis in eaʒ interea ex bonis viri ſumptibus factis: ad exhibitionẽ vxoris ꝓmiſſas vſuras[y] reuerſus vir improbe petit[z]. ¶ Gener a ſocero dotem arbitratu ſoceri certo die dari non demonſtrata re vel q̃titate ſtipulatus fuerat: arbitrio quoq̃ʒ detracto

condictione tenebatur eã dño ancille reſtituere. at ibi in dotẽ fuit ab initio: ideo iuſte mulieri redditur. Jo.

a ¶ Mutare. ſ. mulier. ſʒ marit⁹ poſſet ꝑ vſucapionẽ: ſʒ tunc tenereẽ eã reſtituere mulieri ſoluto mr̃imonio: quia dos fuit ac ſi vſucepiſſet ante mr̃imoniũ. i. anteq̃ʒ eẽt libera lucrifaceret: vt hic dicitur. nec reſtitueret: qꝛ nec dos fuit.

b ¶ Recte poteſt. ſcʒ mulier.

c ¶ Uẽdicat. ſed cur nõ reſtituiẽ huic ãcille pecunia q̃ʒ ꝯſtãte iũs mr̃imoniũ nõ ſit: ſicut miori. xij. an. vt. ff. eo. ſi ſponſa. Rñ. miori reſtituiẽ: qꝛ ei⁹ data eſt pecunia. itẽ qꝛ etate ꝑmittẽte nubere põt. in ãcilla ſecus eſt.

d ¶ Feciſſe. ſed cur ei reddere nõ debʒ cũ ab ea habuit cãʒ. ſic̃ et alꝭ ꝯtigit. vt. ſ. de cõdi. inde. l. indebiti. §. ſʒ ⁊ ſi. ⁊. ff. d do na. cauſa mor. l. ſi alienã. q̃ ſunt contra. Rñ. qꝛ añ acq̃ſitionẽ dñij ꝑ vſucapionẽ ſibi cõditio acq̃ri non potuit: qꝛ erat ancilla: ſed ibi potuit.

e ¶ Opinione. i. vt mulieri non teneatur. Accur.

f ¶ Eam. ſcʒ pecuniam.

g ¶ Poſſideret. ſec⁹ ſi rẽ meã redegit in pecuniaʒ in quo caſu cõueniẽ de p̃cio iudicio nego. geſt. in defectũ. ſʒ quare nõ hic? Rñ. idẽ eſt forſan de eq̃tate: vel qd̃ melius eſt: id dictũ exiſtimo in pecunia: qꝛ aſſidua ꝑmutatõe ꝯſumiẽ: ⁊ id data eſt vt erogeẽ. vel melius: qꝛ iſte qualiſqualis marit⁹ nõ hʒ lucratiuã cãm. ⁊ ideo nõ approbo opi. Jo. qui ſcribit hic agi neg. geſt. in ſubſidiũ in tali notula: in eadẽ opi. ⁊c. ſ. vt dño nõ teneatur: ſʒ lucrifecerit. ſ. p̃ciũ: ⁊ hoc re extãte ⁊ nõdum vſucapta. alioq̃n ratũ habẽdo dñs aget nego. geſt. Jo.

h Dotis ꝓmiſſio. facta etiã anteq̃ʒ de facto ꝯhat. Ac.

i ¶ Nuptie. ſ. de facto. Accur.

k ¶ Accipiat. traditio rerũ ineſtimatarũ non fit: ſed reſoluitur ſub cõditione. vt. ſ. e. l. ſed niſi. aliud forſan eſt in reb⁹ eſtimatis. vt. ſ. e. plerũq̃ʒ. §. ſi ãte. ⁊. ff. de vſucapi. pro dote. l. ſi eſtimata res. Accur.

l ¶ Quod enim. bene dico ſi conſenſerit.

m ¶ Uulgatum. vt. ff. de ver. ſig. l. boues. §. hoc ſermone, et. ff. qui ⁊ a qui. l. matrimonij. et. ff. de pac. do. l. inter ſocerum. §. fi. ⁊. ff. de leg. iij. l. fideicõmiſ. §. ſic. et. ſ. ꝓ ſocio. l. ſi ſocius ꝓ filia. §. qd̃ ſi ſalua. ſʒ ar. ꝯtra. ff. de ꝯdi. ⁊ demõ. l. hec cõditio. in fi. i. rñ. ⁊. ff. rem ra. ha. l. quo enim. §. i.

n ¶ Nuptie. cum alio facte. ſed nec he dicentur alie ſed eedem: cum et retro dicantur valide ſecuta tñ ratihabitione. Accur.

o Cum poſt diuortium. diuertat vxor a marito culpa ſua: cuĩ cẽtũ in dotẽ ꝓmiſerat ⁊ fundũ tradiderat. meruerat autẽ dotẽ amittere quia culpa ſua diuerterat: ſed tamẽ quia maritus videtur ſua taciturnitate renunciaſſe retẽtioni dotis: ideoq̃ʒ non petit fundũ nec pecuniam ꝓmiſſam: vel dic ĩ tradẽdis tñ ⁊ nõ traditis.

p ¶ Promiſit. et tradidit. ⁊ ideo videbatur ꝙ maritus poſſet intẽdere rei ven. ſed contrarium eſt.

q ¶ Longo. viro ſciẽte ⁊ paciſcẽte. Accur.

r ¶ Tacite. vt. ſ. de probatio. l. procula.

ſ ¶ Ceſſit. ſi vir eam non exhiberit: ſed ipſa ſe ⁊ familiam ſuã exhibeat: quare vſure veniunt. alꝭ ſecus. vt. ff. eo. ſi mulier.

t ¶ Uſuras. aliter ſi debitori nupſiſſet. vt. ff. eo. ſi mulier. Accur.

v ¶ Matrimonij. vxor mea a me diuertit: promiſi ei dotẽ cum inſtaret repetendo eam: ⁊ cõgruo tẽpore me ſoluturũ poſt quinquẽnium cum vſuris ſemiſſib⁹: recõciliata eſt poſtea mecũ in matrimonio in ſecundo anno poſt ſtipulationẽ: fuitq̃ʒ in matrimonio expleto quadriẽnio ſcd̃o diuertit ⁊ petit vſuras a tẽpore interpoſite ſtipulationis: qd̃ nõ poteſt: qꝛ ſors ⁊ vſura cepit non deberi contracto matrimonio: ideoq̃ʒ petit vſuras a die ſtipulationis vſq̃ʒ ad ſcd̃m matrimonium currentes.

x ¶ Cepit. i. cepit non habere.

y ¶ Uſuras. pecunie promiſſe in dotem et non ſolute ab vxore.

z ¶ Petit. vt. ſ. mã. l. antepe. ⁊. ff. ſolu. ma. l. in inſulã. §. vſuras. ⁊. ff. de doli excepti. l. ſi. in prin. Accur.

ſtipulationem valere placuit[a] nec videri ſimile ꝙ fundo non demonſtrato nullū eſſe legatū[b] vel ſtipulationē fundi conſtaret[c]: cum inter modū cōſtituende dotis ⁊ corpus ignotum[d] differentia magna ſit: dotis etei[e] ꝗtitas ꝓ mō facultatū ⁊ dignitate[f] natalium viri recte ꝑ tutorē cōſtitui pt. ¶ Nuptijs ex voluntate pris puelle cū filio tutoꝛ iure ꝯctis: dos ꝓ mō facultatū ⁊ dignitate natalīuꝫ recte ꝑ tutorē[g] ꝯſtitui pōt ¶ Pſona[h] dotem ꝓ liberta ſuꝫ ꝓmiſſaꝫ[i] ꝙ extiterit igrata nō retiebit[k]. ¶ Cū res ī dotē eſti matas ſoluto mr̄imonio reddi placuit: ſumma declaratur non venditio ꝯtrahitur: ideoqꝫ rebꝰ euictis ſi mulier bona fide eas dederit: nulla[l] eſt actio viro[m]: alioquin de dolo[n] tenet. ¶ In dotē rebus eſtimatis ⁊ traditis ꝗuis eas mulier ꝟſu habeat: viri dominium[o] factuꝫ videtur. ¶ Partus dotalium ancillarum dotis[p] eſſe portionem conuenit: ideoqꝫ fruſtra paciſci virū vt inter vxorem ⁊ ſe partus cōis ſit[q]. Paulus.

In ambiguis ꝓ dotibus rñdere meliꝰ eſt[r]. Idē.

Cum dotē mulieris nomine extraneus ꝓmiſit mulieris periculum[s] eſt. ſed ſi maritus nomen ſecutꝰ vſuras exegerit: periculum eius futurum reſpondetur[t]. Idem.

Mulier bona ſua[u] omnia in dotem dedit: quero an maritus quaſi heres omnibus oneribus hereditarijs reſpondere cogatur. paulus reſpon. eū quidē qui tota ex promiſſione dotis bona mulieris retinuit: a creditoribus eiꝰ conueniri nō poſſe[x]. ſꝫ nō plꝰ eē in ꝓmiſſiōe bonoꝝ: ꝗ qd ſupeſt deducto ere alieno[y]. Paulus

In rebus[z] dotalibus ēt patrem[a] mariti doluꝫ ⁊

a ¶ Placuit. Imo videt ꝙ nō. vt. C. de do. ꝓmiſ. l. i. Sol. hoc in pr̄e dotante filiā cuiꝰ eſt offiñ dotare eaꝫ. aliud in alio. vel ibi nulla cōuentio vel ꝓmiſſio interceſſerat: licꝫ eſſet ſcriptū ꝓmiſſam fuiſſe dotē cū ꝓbaret in ꝯtrium. vꝭ ibi ꝓmiſſio interuenit nuda. ſ. dotis dande. ſꝫ tñ ꝗtitas vꝭ ſpecies nō erat declarata. ideoqꝫ non dat actio. nec eñ ſpālia duo cōcurrere poſſunt: ⁊ ꝙ ex nudo pacto detur actio: ⁊ ad ī certam dotē. h autē vnum ſpāle tm̄ fuit. ſ. dotis icerte cum ſtipulatio interceſſit.

b ¶ Legatū. ar. ꝯ. ꝟ. de adi. leg. ſi cui. Accurſius.

c ¶ Cōſtaret. cuꝫ ille q̄ legat vel ꝓmittit nulluꝫ fundum habebat ſed habere credebat: imo idē et ſi haberet: ſecus eſt in domo. vt. ꝟ. de leg. i. l. ſi domus. que eſt ꝯ. et ideo aliud eſt in fundo: q̄a ſola deſtinatiōe pr̄iſſa. conſtituit. vt. ꝟ. de leg. i. qd in rerꝫ. ꝗ. qd ſi poſt. cuiꝰ ſtipulatio facta ī genere vel legatum ideo non valet: qꝛ heres adeo minimū fundū dādo ſe liberare poſſet vt in eo nec etiam palmā: nec etiā digitum ꝓpter bonitatem ipſius fundi extendere poſſet. domus aūt legatū non ita facile cōſtitui pōt deniſoriū: cuꝫ domꝰ pariete demū interiecto diuidat ī duas. vt. ꝟ. cō. predi. ſi q̄s duas. ꝗ. ſi q̄s ptē ſꝫ Jo. vel h cum agebat vt certus fundus demōſtraret. vt. ꝟ. de ver. ob. l. ita ſtipulatꝰ. ⁊. l. triticū. lꝫ legatū valeat ſi de certa re ſenſerit teſtatoꝛ: ⁊ nō expreſſit. vt. ꝟ. de leg. i. legato. ꝗ. i. Itē ꝯ ad id qd hic de legato dicit. ꝟ. de ali. leg. l. ſi cui. ſed ibi ſpāle fauore alimentoꝝ. Iteꝫ ad idē ꝯ. ꝟ. de leg. iij. ſtichus. ſꝫ ⁊ ibi dꝫ doceri artificium ſimiliter fauore alimētorū vt ex eo ſe debeat alere. vt ibi dicit.

d ¶ Ignotū. legatum vel ꝓmiſſuꝫ: ſed q̄d ſi dixit dabo fundum in dotem. Rñ. videtur valere etiaꝫ magis ꝗ hic ⁊ dabit fundus conueniens.

e ¶ Etenim. a ſimili ergo a patre. Accur.

f ¶ Et dignitate. vt. ꝟ. eo. quero. Accur.

g ¶ Per tutorē. vel curatorē vel ꝓcuratorē cū heres tm̄ gener erat ſpe ⁊ deſtinatione. ſꝫ qualiter hic tutoꝛ poteſt in re ſua auctoꝛ fieri. vt inſti. de auc. tu. ꝗ. vl. ⁊. ꝟ. ad treb. l. i. ꝗ. fuit q̄ſitum. ipſe eñ tenet ad dotē reddēdam vel de peculio vꝭ de in rem verſo: vel qd iuſſu. Rñderi pōt ꝙ principaliter res illa ſpectat ad filium. vt ar. ꝟ. de auc. tu. l. i. ſed ⁊ in re ſua cuꝫ notū ſit pupillū nō dānificari auctoꝛ erit. vt. ꝟ. de ꝯtrahen. emp. fiſtulas. ꝗ. funduꝫ. Ac.

h ¶ Patrona. pſona ꝓmiſit dotē ꝓ liberta ſua. Ac.

i ¶ Promiſſam. marito futuro.

k ¶ Nō retinebit. hoc plane legit ita. ſ. niſi eā in ſeruitutē reuocauerit. pt eñ cū ammō mr̄imoniū ſed non poſſit nec dos petet. q̄d ſi poſt ꝯtū mr̄imoniū extitit ingrata: et eſt reuocata in ſeruitutē. Rñ. vt C. eo. l. ſi dotem.

l ¶ Nulla. ſi non ꝓceſſit ꝓmiſſio vel pollicitatio. hodie tñ ex ſtipulatu agit. vt. C. de rei vxo. act. l. i. ī prin. vel dic vt ibi.

m ¶ Viro. ſꝫ q̄d ſi pereāt. dic vt no. C. ſolu. ma. l. i.

n ¶ De dolo. i. in factū nōie doli. vt C. eo. l. i.

o ¶ Dominiū. et ꝑiculuꝫ. vt ⁊. ꝟ. ſol. ma. l. eſtimate.

p ¶ Dotis. nec videtur dos reſtitui niſi ⁊ partꝰ ſit reſtitutꝰ. vt. ꝟ. ſol. ma. ſi marito. ꝗ. fi. ⁊. ꝟ. e. l. pleruqꝫ. ꝗ. ſi ſerui. Accur.

q ¶ Communis ſit. hoc ideo qꝛ donatio inter virum et vxoreꝫ nulla eſt.

r In ambiguis melius eſt. vt C. de do. ꝓmiſſio. l. fi. ⁊. l. cum pater. ⁊. l. ij. ⁊ eſt ambiguum pactuꝫ in dote conſtituenda: ⁊ pro ea reſpondet. ꝟ. eo cum poſt. ꝗ. gener ſic eſt ⁊ in dote repetenda: vt cū inutilis interceſſit ſtipulatio. vt. C. de rei vxo. ac. in princi. Item quia prefertur alijs creditoribus. ⁊ facit. ꝟ. eo. ſi ego. ꝗ. ſi res. ⁊. l. dotem que. ⁊. ꝟ. de reg. iur. l. in ambiguis.

s Cum dotem. ꝑiculū eſt. niſi vir in exigēdo moraꝫ fecit. vt. ꝟ. e. ſi extraneus. et dic vt ibi. Accur.

t ¶ Reſpondet. ſi deſinit debitoꝛ eſſe ſoluēdo. ⁊ facit. ꝟ. eo. ſi extraneus. Accur.

u Mulier bona ſua. qd nulla lege prohibetur. vt. C. e. l. nulla. et hoc ſemper facere videtur quando viro conuenit matrimoniū: vt in topycis Ariſtotelis. ſed lex non dicit.

x ¶ Non poſſe. vt. C. de dona. l. cum res. ſed contra. C. ad. l. iul. de vi pu. l. ij. ſed ibi ideo tenetur fiſcus: quia videtur quaſi ſucceſſoꝛ cū delinquens amittat. hic autem mulier non amittit. Accur.

y ¶ Alieno. quia bona itelliguntur q̄ ſupſunt deducto ere alieno. vt. ꝟ. de col. bo. l. ij. ꝗ. illud. ⁊. C. de bo. que lib. l. fi. ꝗ. vbi autem. Accurſius.

z In rebus. als. ꝗ. paulꝰ. ⁊ als lex in rebus. Ac.

a ¶ Patrem. non ſolum maritum. Jo. ſed et patrem dotē accipiētē. alioquin de dolo ſolo tenet. vt. ꝟ. de pecu. l. in bonefi. ⁊. ꝟ. e. l. queādmodum. ꝗ. i.

SI mulier.a͛ſ.§.paulus. ⁊ a͛ſ.l.ſi mulier.Ac.
b ¶Stipularet.ei⁹ mādato vt mādati teneatur vt.ſ.man.l.idēq̄ʒ in fundo.§.ſi cui.vl'neg.geſt.ſi ſine mā dato.vt.ſ.de neg.geſt.l.pe.⁊ fa.ī.ti.i.cū marit⁹.§.fi.
c ¶Inſtrm.vt ſic ſtipulet̄ ſibi dotē reddi.⁊ ſicvt nō ma tri:ſʒ ſibi reddat̄.

Jo.lʒ quo ad q̄dā mulier dn̄a videat̄.vt.ī.ſo.ma.diuor tio.§.ſi fundus.⁊.l.ſi ꝯſtante.§.ſi marit⁹.⁊ in.l.in his re bus.Itē io/q꞉ ī his reb⁹ aliter.vt.C.e.l.ī reb⁹. ſicut fili⁹ pn̄ap.vt.ī.de lib.⁊ poſthu.l.in ſuis.⁊.C.qui po.in pig.
o ¶Cautū habuit.ſ.mulier.

culpā preſtare debere. Idem.

SI mulier[a] de ſuo dotem dedit:⁊ adhibuit m̄r̄eʒ q̄ ſtipularet̄[b]: potuiſſe eā poſt ea inſtrumētū[c] dotale mutare

MUtus/ſurdus/ Idem. ⁊ cecus/ dotis[d] nomie obligant̄:q꞉ et nuptias[e] ꝯhe re pn̄t. ¶Manēte m̄r̄imonio non ꝑditure vxori ob has cau ſas[f] dos reddi[g] poteſt: vt ſeſe ſuoſq̄ʒ alat:vt fundum idoneū emat[h]:vt in exiliū vel in inſu lam relegato parenti p̄ſtet ali moniā:aut vt egentē virū f̄r̄eʒ ſororēve ſuſtineat[i]. Hermo.

SI ſponſa dotē dederit nec nupſerit: vel minor xij.ānis.vt vxor[k] habeatur:ex emplo dotis ꝯdictiōi[l] fauoris rōne puilegiūʒ qꝺ inter[m] per ſonales actiones vertitur/tri bui placet.

¶Dos dr̄ ī bonis viri quo ad dn̄ium rerū dotalium:ſed quo ad iuſt꞉ ſuſtētationē vxoris di cit eē ꝓ̄p̄ius vxor̄.Bal. Trip.

QUāuis in bonis mariti dos ſit[n]:mulieris tn̄ eſt et merito placuit vt ſi in dotē fundū ieſtimatū dedit cui⁹ no mine duple ſtipulatiōe cautū habuit[o]:iſq̄ʒ[p] marito euictus[q] ſit:ſtatim eam ex ſtipulatione agere poſſe[r]. Porro cuius in tereſt non eſſe euictū qꝺ in do tem fuit/ qꝺq̄ʒ ip̄a euictiōe pa ti creditur:ob id qꝺ eū in dote habere deſijt: huius etiā con ſtante matrimonio:q̄uis apꝺ maritum dominiū ſit emolu menti p̄tāteʒ eſſe credit̄ : cui⁹[s] etiam matrimonij onera ma ritus ſuſtinet. Idem.

SI pater mulieris mor tis ſue[t] cauſa dotē ꝓmi ſerit/ valet ꝓmiſſio. naʒ ⁊ ſi in tēpus quo ipſe moreret̄ ꝓmi ſiſſet[v] obligaret̄: ſed ſi conua luerit cur ei non remittat̄ obli gatio ꝑ cōdictionē[x] atq̄ʒ[y] ſi ſti pulanti q̄uis alius ꝓmiſiſſet[z] aut dotem[a] alicuius[b] noie. Nā vt corpoꝝ vel pecūie trāſlate[c] ita obligationis cōſtitute mor tis cā cōditio eſt.non idē dicē dum eſt in perſona mulieris ſi mulier mortis ſue cauſa doteʒ ꝓmiſerit:q꞉ niſi m̄r̄imonij one ribus ſeruiat[d]/dos nulla eſt[e].

¶Quādo obligatio vſuraria trāſfertur ī cām dotis deſinūt vſure currere.h.d.Bal. Idē.

SI mulier debitori ſuo q̄ ſub vſuris dēbat nuptu ra dotē ꝓmiſiſſet:qꝺ is ſibi de bebat poſt ꝯtractas nuptias ſecuti tēporis vſuras non eſſe dotales[f] : q꞉ illa obligatio to ta tolletur:perinde ac ſi ſolu tum debitū mulieri in dotem ab ea datum[g] eſſet. Idem.

CUm in fundo mariti ha bēs mulier vſūfru. dotꝭ cā marito eū ꝺdit q̄uis ab ea vſufructus diſceſſerit: marit⁹ tn̄ nō vſumfructū[h] hʒ ſʒ ſuo fū do quaſi[i] dn̄s[k] vtitur: ꝯſecut⁹ ꝑ dotē plenā fundi ꝓprietatē nō ſeparatā ab vſufructu: nec eſt qꝺ non vtendo marit⁹ amit tat. Diuortio aūt facto conſti tuet ī eodē fundo vſumfructū mulieri[l]. q̄ ſi ī matrimonio de ceſſerit vxor: nichil emolumē ti ob dotē h̄r̄evī marit⁹:q꞉ ⁊ ſi

MUtus.dotis ſi dotem ac ceperint.Jo.
e ¶Nuptias.vt ī.de vulg.et pu. ſub.l.ex facto.
f ¶Cauſas.alio quin dōare videt̄. vt.C.ſi dos ꝯſtā. m̄r̄i.l.ſi dos.Jo.
g ¶Reddi.ſʒ vir ſuit⁹ nō cogit̄:niſi cū ad inopiā ꝑgit. vt.ī.ſo.ma.l.ſi cō ſtāte.Jo.⁊ in alio caſu.vt.ſ.e.l.quē admodū.⁊.ī.e.l.fi.
h ¶Emat:qui ī dotē ſit.vt.ſ.eo.l. ita conſtante.
i ¶Suſtineat.vt habes hec.ī.ſolu. ma.l.q̄uis.⁊.l.ſʒ ideo.⁊.ſ.de relig. l.ſic ꝑ rata.§.ma rit⁹.⁊.ī.de do.iter vi.⁊ vxo.l.ſi q̄s ꝑ vxore.§.ſi vxor.

SI ſponſa. vxor. tanq̄ʒ maior.
l ¶Condictioni ob cām vel ſine cā q̄ generalior eſt.
m ¶Qꝺ inter ꝑ ſonales.qꝺ priui legiūʒ hʒ mulier: enā hodie ī hypo thecis.vt.C.qui po.in pig.ha.l.fi. nā reipublice iter eſt ⁊c.vt.ī.ſo.ma.l. i.eadē rō eſt ī hac maiore ſpōſa vel minore.vt.ī.de pui. cre.l.i.§.fi.⁊.l.iter eſt.q̄re idē dʒ eſſe iuris:vt et idē hēat puilegiū inter hy pothecarias ſm Joh.Jriū tn̄ ſumi p̄t ar.ex illa.l.aſſi duis.ibi q̄s ei ⁊c.

(ha.l.aſſiduis.
p ¶Iſq̄ʒ.ſ.fund⁹
q ¶Euict⁹.ꝑ hy thecariā.
r ¶Poſſe.vt.ſ. de euic.l.ſi ꝑ re pu pilli.§.ſi ꝑ euictōe
ſ ¶Cui⁹.non ſo lū hʒ dn̄iūʒ dotis marit⁹: ſʒ etiā hʒ onera m̄r̄imonij.

SI pater.ſue ſcʒ patris.
v ¶Promiſiſſet ſ.nō cā mortis.
x ¶Per ꝯditiōeʒ certe imo remittit̄ vt.ī.de don̄.cau. mor.l.ſenatus.§. donatio.in fi.Ac.
y ¶Atq̄ʒ.i.ſicut.
z ¶Promiſiſſet aliquid nō cauſa dotis: ſed cā mor tis tantum.
a ¶Dotē.cā mor tis filius vel ali⁹.
b ¶Alicui⁹.non filie.Ac.
c ¶Trāſlate.eſt conditio.
d ¶Seruiat.i.ſer uire poſſit.Jo.vt ī.de ſtatuli.labeo
e ¶Nulla eſt.vt ſ.eo.iul.vel dic vt ibi.et eſt hic arg. ſ.de vſufruc.l.ti cio.⁊.ī.ꝺ vſufr.le. l.v.§.fina.Ac.

SI mulier.do tales.immo contra.vt.ſ.eo.cū poſt.§.mulier.ſo. ibi ipſa ſe alebat: vel ibi aliū:nō debi tori nupſit.
g ¶Datū.iuris fictiōe duo actus interuenire credū tur.vt.ī.de do.iter vi.⁊ vxo.l.iij.in fi.

CUm in fun do.vſumfru ctū.q̄ptū ad formā

QUāuis.dos ſit.olmō.vt iſti.de re.diui.§.ꝑ traditio nē.⁊.ī.ſo.ma.l.ſi ꝯſtāte.§.ſi marit⁹.vn̄ p̄t ſuū dota lē manumittere.vt.ī.de ma.ſeruū dotalē.qꝺ nō poſſet ſi eēt alteri⁹.vt.C.de his q̄ a nō do.l.ſi nō ꝓprietatē. Iteʒ iubere adire h̄r̄ditatē.vt.ī.ſol.ma.l.ſuus dotalis.⁊ h̄ ſʒ

vt.ſ.de ſerui.vt.p̄.l.in re.hʒ tn̄ q̄ptū ad cauſam.
i ¶Quaſi.veritatis expreſſiuum.
k ¶Dominus.ſ.in vſufructu.Accurſius.
l ¶Mulieri.vt.ī.ſolu.ma.l.vſufru.et.ī.de fun.do.l.ſi maritus.§.fina.

vxorem eā nō duxiſſet: tñ fructuarie morte finitꝰ vſufructꝰ ad ꝓprietatē rediret: ideoꝗꝫ nec in funus ꝯferet mulieris[a]. ¶ Plane ſi pr̄ filie noīe q[b] in fundo ſuū vſumfructū hēbat dotis conſtituende grā eū dederit: et ī matrimonio mortua fuerit/ habebit ex ſua perſona vſufru. petitionē. ¶ Et ſi mulier in ſuo fundo marito vſumfru. dotis cauſa ꝯſtituerit: tūc ex mariti perſona erit vſufru. proprie: qui et non vtendo ipſi pereat[c]. qđ ſi acciderit[d]: videamus an etiam nunc dotata ſit mulier. ⁊ ſiquidē dn̄ium apđ mulierem eſt fundi[e] ad quem reuerſus eſt vſufru. nichil iam in dotem habet qđ actiōe dotis cōſequatur ab eo cui ꝙ nō vtendo amiſit vſumfru. imputari non pōt: ex quo ipa lucrū[f] hꝫ/ ideoꝗꝫ īdotata erit. ¶ Et ſi vxor alienauerit ꝓprietatē que ſine vllo mulieris emolumēto[g] plenior facta eſt: adhuc dotata eſt: quia dotis actione teneri debet maritus qui quādo licuit vſufruc. vti amiſit eū non vtendo[h]. nā ſi habere perſeuerasſet vſumfru. vſꝗꝫ ad diuortium cōmodo mulieris cederet eius reſtitutio: quia ſi nō protinus[i] ad ipſam ꝓprietatē tranſiret: tamen vel precio[k] vl' beneficio[l] ſine incōmodo mulieris ad proprietatē reuerteretur. Si aūt vſumfruc. maritus[m] non amiſerit: morte mulieris nō finitur vſufruc. apud maritū. Diuortio aūt fctō primo videamus ⁊ in hac[n] ⁊ ī ſuperiore[o] ſpecie: an ꝓ rata tp̄is eius āni diuidant[p] fructꝰ: qđ ꝓbādū[q] eſt. Ipſiꝰ aūt reſtitutio ita fiet vt habēti mulieri fūdū vſufru. cedat: ⁊ ita cū ꝓprietate ꝯſolidet. Sꝫ ⁊ ſi nō ſit fundi dn̄a/ nichilominus competit dotꝫ actio: vt dimittat a ſe maritꝰ vſufr[r]. nā vl' ex ēpto actiōe adhuc[s] vt vſufru. p̄ſtet mulier tenet: aut preciū eiꝰ cōſeq̄ ſpat aut cuiꝰ magis grā ꝫ p̄ſtare ꝗ̄ relinq̄re apđ inimicū ius ad ſe tranſlatum licere ei ciuile[t] eſt. ¶ Uxorꝰ viro vſūfr. dotis noīe dedit: manēte mr̄imonio eidē fundū vēdidit: q̄ſitū eſt diuortio facto qđ dotis iudicio recipere dēat: dixi referre ꝗ̄ti fundus veniſſet: nā ſi nude ꝓpetatis eſtimatio facta fuiſſet: mulier dotis iudicio p̄ciū vſufr. recipere dꝫ. Quid ģ eſt ſi vir añ litē conteſtatā[x] mortuꝰ fuiſſet hr̄des eiꝰ nichil p̄ſtaturos[y]. nā ⁊ ſi qlibet aliꝰ emptor ꝓpetatꝫ extitiſſet: hr̄s viri nichil mulieri p̄ſtaret. ſ. vſufr. reuerſo ad ꝓprietatē[z]. ceterū ſi fūdus totꝰ veniſſꝫ ꝗ̄ti dꝫ venire nō detracto vſufru. itelligi mulierē dotē mr̄imōio manēte recepiſſe[a]. ¶ Si fundus cōis[b] ī dotē datus erit/ ⁊ ſocius egerit cū marito communi diui. adiudicatuſꝗꝫ fundus ſocio fuerit: ī dotē erit ꝗ̄titas qua ſociꝰ marito dānatꝰ fuerit: aut ſi omiſſa[c] licitatiōe extraneo addictꝰ fundꝰ fuerit: p̄ciꝫ[d] portio q̄ diſtracta eſt[e]: ſꝫ ita vt nō vice corpis habeat: nec diuortio ſecuto p̄iti die qđ ī nūero eſt reſtituat[f]. ſꝫ

a ¶ Mulieris. alioqn ſi de dote aliqđ lucraret: cōferre cogeret. vt. ſ. de relig. l. in eū.
b ¶ Qui. ſ. pater.
c ¶ Pereat. hoc eīm neceſſe eſt vt dicas dotem reſtitui etiam liberis exiſtentibus. nam periniquū eſſet vt vſꝗꝫ in vitam filioꝝ duraret vſufructus.
d ¶ Acciderit. ſ. vt non vtendo ſit amiſſus.
e ¶ Fundi. p̄t ei eē ꝙ alienauit mulier fundum ⁊ pōt eſſe ꝙ nō. Ac.
f ¶ Ex quo ipſa lucrū. h no. ꝙ non poſſꝫ alicui obijcere culpā: cū ex culpa lucrū ſenſerim. ſed ſi ita ſimpliciter dicat: apertiſſime falſū eſt. nā fallit in oī vſucapiōe ⁊ p̄ſcriptione. ⁊ maxie in vſucapiōe ꝓ donato: ſꝫ certe hec q̄ culpā obijciebat agebat nō poſſidebat litē agēdo ⁊ culpā obijciēdo petebat idipm qđ hēbat: vñ merito repellitur: q̄ſi non poſſit obijcere culpā: ex qua ipa lucrū ſenſit qđ et ipa habet. — Culpā nō pōt imputare q ex culpa lucrū ſenſit.
g ¶ Emolumento. nā ad eā mulierē redire nō pōt.
h ¶ Utēdo. vt. ſ. eo. ſi extraneus.
i ¶ Protinꝰ. ſoluto mr̄imonio.
k ¶ Precio. dato mulieri a proprietario. Ac.
l ¶ Bñficio. collato ipi mulieri a proprietario vt ipſa ſibi cedi faciat vſumfru.
m ¶ Maritus. cōſtituꝰ. azo. ſꝫ morte ipſiꝰ mariti: vl' eo nō vtēte. vt. ſ. e. l. §. ꝙ ſi mulier.
n ¶ In hac. i. vbi maritus nō amiſit vſumfructum.
o ¶ In ſuperiore. i. vbi amiſit ⁊ apud mulierē fundi dn̄ium remāſit.
p ¶ Diuidant. inter maritū ⁊ vxorē. Accur.
q ¶ Probādū. vt. ī. ſol. ma. l. fructus. ⁊. C. de rei vxo. ac. §. cūꝗꝫ ex ſtipulatu.
r ¶ Uſumfructū. quē ī ſuo fundo mulier dedit ī dotē.

ſ ¶ Adhuc. cū mulier priꝰ vēdidit ꝓꝓetatē nudā ⁊ accepit p̄ciū vt faceret cedi vſūfructū ēptori ſoluto mr̄imōio
t ¶ Ciuile. imo vl' inciuile: q ſic īdulget malicie. ⁊ ſic eſt ar. ſ. ſ. de rei vē. l. fundo. ⁊. ſ. de euic. l. in creditore. ac.
v ¶ Uxor. ꝯteſtatā. ⁊ poſt diuortiū. qđ ſi poſt litē ꝯteſtatā ⁊ diuortiū. arg. ꝙ idē. vt. ſ. ad exhiben. l. tigni. §. fi. ſed cōtra. ſ. de noxa. ſi alienus.
x ¶ Cōteſtatā. ꝓ precio vſufru. recuperando.
y ¶ P̄ſtaturos hoc iō: q h vſufr. ſic cōſtituꝰ ex perſona mariti periit vt. ſ. e. l. §. ꝙ ſi mulier in ſuo fundo. Accurſius.
z ¶ Proprietatē mortuo marito.
a ¶ Recepiſſe. tūc ſi locupletior fctā eēt mulier ſoluto mr̄imonio remouet exceptione alioqn nō. vt. C. ſi dos cōſtante matri. l. i.
b ¶ Si fūdꝰ. cōi di. ſ. qđ fieri p̄t. vt ſ. cōi diui. l. cōi di. §. ſi debitor. lꝫ ipſe ꝓuocare nō poſſit vt. C. đ fū. do. l. ſi.
c ¶ Omiſſa. alr̄ omiſſa ⁊ alr̄ amiſſa. ⁊ ſꝫ has duas lr̄as dic. ſ. a ſocio. ſꝫ ab extraneo vt ſubijcit. alr̄ dicit admiſſa. i. đducta re ī licitatiōe. ſꝫ alter ſocioꝝ nō poterat licitari: quare extraneus fuit admiſſus vt dicit: qđ quandoꝗꝫ fit. vt C. cōmuni diui. l. ad officium. et ſic no. alienationem ī fundo dotali admiſſam neceſſariam. vt. ī. đ fun. do. l. i. et argu. C. de litig. l. fina. ⁊. C. man. l. per diuerſas. §. exceptis.
d ¶ Preciꝫ. i. preciꝫ rei que diſtracta eſt: vel preciꝫ portio i. precium portionis. Joh.
e ¶ Diſtracta eſt. erit in dotem. Jo.
f ¶ Reſtituatur. qđ in corpore mobili et immobili deſideratur. vt. C. de rei vxo. ac. §. exactio.

a ¶ Statuto tp̄e. poſt ānū hodie. vt ꝑdicto. §. exactio.
b ¶ Reſtōnē. i. rei vł ꝑtis dotał. Jo.
c ¶ Portio. q̄ dotalis nō eſt. Jo. vt ȷ̄. de ac. ēp. l. iul. §. idē celſus. ꝛ. ȷ̄. cō. diui. l. cōi diui. §. ſi debitor. ꝛ. ȷ̄. ꝓrori. rū. Accur.
d ¶ Soluere. vt ȷ̄. de do. exce. pure. §. pe. ꝛ facit. ȷ̄. de condi. cau. da. l. ſi donaturus.
Auus. moriť. Auus. Jo.
f ¶ Reuerti. ex tacita ſtiplōne: ſꝫ ad mulieris hr̄des.
g ¶ Habuiſſet. pr̄. aliō eſt ſi noie filij dedit. tūc ei tale eſt ac ſi ip̄e filꝰ dediſſet. vn̄ ad ipſum reuertiť. vt. ȷ̄. de col. bo. l. dotem que eſt ȷ̄. vł ibi de equitate. Accur.
h ¶ Turpitudine. que adeſt cum abeſt dignitas. vt ȷ̄. de ꝟ. ſi. l. nepos
Si dbitor. pecuniaꝫ. ſine volūtate mariti vł ſpōſi. alioqn ɔ̄ eſt vt. ȷ̄. e. l. debitor. ꝛ l. non eſt. Ac.
k ¶ Eſſet. vt. ȷ̄. e. ſi debitor. ꝛ. ȷ̄. de ɔdi. cauſa data. l. quod ſeruius.
Pater. receperat. a ſuo debitore. Jo.
m ¶ Cōſumptis recōciliat ergo dotem conſumptio. vt hic. Item vſucapio. vt. ȷ̄. eo. l. ꝓculus.

Uſuca. ꝛ ɔſum ptione dos re: cōciliat.

Cum vxor. ſibi. ſ. mulieri
p ¶ Deberet. vir
q ¶ Liberatum facit. ȷ̄. e. l. v. §. fi. ꝛ ȷ̄. de acqui. poſ. l. i. §. hoc quidem. ꝛ §. per ꝓcuratorē.
Si debitor. in ea. vt. ȷ̄. ꝓri. l. ſi debitor. Ac.

ſtatuto tp̄e[a] ſolui debeat. Et ſi marito fūdus fuerit adiudicatus: pars vtiqꝫ data in dotē dotalis manebit. Diuortio autē facto ſeq̄tur reſtitutionē[b] ꝓpter quā ad maritū ꝑuenit ēt altera portio[c]. ſ. vt recipiat tm̄ precij noie a muliere q̄ntū dedit ex ɔdēnatōe ſocio. Nec audiri dēbit alterutˀ eā eq̄tatē recuſans aut mulier ī ſuſcipiēda ꝑte altera q̄qꝫ: aut vir ī reſtituenda. Sꝫ an ɔſtāte mr̄imonio non ſola pars dotalis ſit q̄ data fuit ī dotē: ſꝫ ēt altera pars videamꝰ. Jul. de parte tm̄ dotali loquiť: ꝛ ego dixi ī auditorio illā ſolā dotalē eſſe. ¶ Si marito dotis noie ſtipulāti ꝓmiſit ꝑ errorē is q̄ exceptione tutus erat nec ſoluat: cogetur ei ſoluere[d]: ꝛ hēbit ɔdictioneꝫ aduerſus mulierē aut patrem vter eorū delegauit: ob id q̄ indebitū marito promiſit aut ſoluit. Iabeo.

Auus neptis noie ex filio nate genero dotē dedit/ et moriť[e]: negat ſeruius dotē ad patrē reuerti[f]. ꝛ ego cū ſeruio ſentio: q2 nō pōt videri ab eo ꝑfecta: q̄a nichil ex his ſui habuiſſet[g]. ¶ Pr̄ filie noie cētū doti ita ꝓmiſit/ cū cōmodiſſimū eſſet: atteius ſcripſit ſuiū rn̄diſſe cū primū ſine turpitudine[h] ꝛ īfamia dari poſſit dēri

Si debitor mulieris dotē ſpōſo ꝓmiſit: poſſe mulierē an̄ nuptias eā pecuniā[i] petere: neqꝫ eo nomine poſtea viro debitorem obligatū futurū ait labeo: qꝺ falſum eſt. q2 ea promiſſio in pendenti eſſet[k] donec obligatio in ea cauſa eſt. Iabo. Papinia.

Pater filie nomine nūmos alienos quos mutuos acceperat / aut in cauſaꝫ crediti receperat[l] ī dotē dedit conſumptis[m] his dos profecticia efficitur. Procu.

Cum vxor virū ſuū pecuniā quam ſibi[n] debe ret[o] ī dotē filie cōis dare iuſſerat: et id feciſſe dicať: puto animaduertendū eē vtrū eam dotē ſuo/ an vxoris noie dedit: ſi ſuo nichilominus vxori eū debere eam pecuniā. ſi vxoris nomine dederit/ ipſum ab vxore liberatum[q] eſſe. Iabolenus.

Si debitor mulieris dotem ſponſo promiſerit non poſſe mulierē an̄ nuptias a debitore eam pecuniā petere: quia ea promiſſio in pendenti eſſet donec obligatio in ea[r] cauſa eſt.

¶ Nota iſtum caſum ſingularem ꝓ eo q̄ ab initio ꝓmiſit qꝺ dare nō poterat. Bar. Iab.

Si de dote ꝓmiſſa agatur: non oportet inquātum facere poteſt condēnari eum qui promiſit. Paulus. immo qꝺ ad extraneum attinet[s] ſemper hoc verum eſt. ceterū ſi manēte affinitate doteꝫ promiſſam gener a ſocero petit: vtiqꝫ inquātum facere pōt ſocer ɔdēnabiť. Si dirupto matrimonio petiť[t] ex cā[v] ꝛ ꝑſona id tribuendum puto. quid eñ ſi ſocer ſpe future dotis induxerit generum: ꝛ cum ſciret ſe preſtare dotem non poſſe[x] id egerit vt genero īſidiaretur[y].

¶ Sicut maritus non poteſt alienare fundū dotalē: ita nec vxor conſentire marito alienāti: niſi propter mulieris vtilitatem. h. d. Bar. Sceuola.

Fundū filie nomine pater in dotem dederat: huius[a] heredi filie ex aſſe creditoribus vrgētibus p̄ris vtilius videtur potius fundum qui dotalis eſt diſtrahere q̄[a] minus fructuoſus ſit: et alios hereditarios vberiores redditus retinere maritus conſenſit/ ſi nulla in ea re[b] captio ſit futura[c]. Quero an ea pars[d] dotis que ī hoc fundo eſt mulieri manente matrimonio recte ſoluatur. Rn̄. ſi preciū creditori[e] ſoluatur/ recte ſolutuꝫ[f].

Si de dote. attinet. niſi aliud cōuenit. ſ. vt extraneus ɔdēneť ī quātū facere pōt. vt. ȷ̄. ꝺ pac. l. ſi q̄s crediderit. Joh.
t ¶ Petiť. ab eo q̄ promiſit dotem.
v ¶ Ex cā. ex qua tribuiť hoc bn̄ficiū: vt ſi ex cā dotiſ agať. Itē ſi agať ex cā dotis: tamē q̄ñqꝫ non dať hoc bn̄ficiuꝫ: vt ſi is q̄ cōueniť doloſe verſatꝰ eſt. Itē rōe ꝑſone tribuiť: quia ex̄neo promittēti dotē non p̄ſtatur.
x ¶ Nō poſſe. vt ȷ̄. de admi. tu. l. cū poſt. §. i.
y ¶ Inſidiareť. merito ꝙ inſolidū teneť. idē ꝛ de marito ꝛ de ſocio dicetur. ſ. vbi doluꝫ cōmiſerint vt inſolidū cōdēnenť. vt ȷ̄. ſo. ma. l. ēt. ꝛ. l. ſi cōſtante. ꝛ. ȷ̄. de re iudi. l. ſꝫ hoc ita. q̄ videtur contra.

Fundū. huiꝰ ſcꝫ p̄ris. ac.
a ¶ Quod. id eſt quia.
b ¶ In ea re. i. ꝓ miſſionē.
c ¶ Futura. mariti. nec enim facit hoc aīo donandi.
d ¶ An ea pars. hic ei fundus erat pars huiꝰ dotis: quia et alia erant in dotem.
e ¶ Creditori. tūc ei n̄ ē ꝑditura qꝺ exigiť. vt. ȷ̄. e. l. muť. §. manēte. et vt de ēptore rei eccleſiaſtice dr̄. C. ꝺ ſacroſan. ec. auť. hoc ius. ꝛ ī auť. de ec. ti. §. olbꝰ. col. ix.
f ¶ Solutū. ꝛ ſic no. fundū dotaleꝫ alienari hoc caſu: quia eſt vtile: et q̄ñqꝫ magis videtur ꝑ mutatio. vt. ȷ̄. e. l. ita conſtante.

Dotaliſ fundus aliena ť.

❡ De pactis dotalibꝰ. Ti.iiij.

Iabolenꝰ Aciſci pꝰ nuptias[a]/ ēt ſi nichil ante cōuenerit:licet. ❡ Pacta que de reddēda dote fiūt iter oēs fieri opꝫ[b] q̄ repetere dotē pñt ⁊ a qbꝰ repeti pōt:ne ei[c] q̄ nō interfuit apud arbitrū cognoſcentē pactū non ꝓſit[d].

❡ Pactū factū vt ſoluto mr̄imonio liberis exiſtētibꝰ dos remaneat penes virū intelligit̄ ſi morte mulieris mr̄imoniū diſſolvat̄:non ſi morte viri. Bal.

Ulp. SI cōuenerit vt quoq̄ mō diſſolutū ſit mr̄imoniū liberis iteruenietibꝰ dos apd virū remaneret[e]: Papi. iuliano pretori rn̄dit morte mariti finito mr̄imōio/neq; cōueniſſe videri dotē remanere ⁊ ſi cōueniſſet nō eē ſuadū pactum[f] ſ3 dotē cū mariti mortalitas iteruenit[g].

Pau. PActa cōuēta q̄ in diuortij tēpꝰ collata ſunt:non facto diuortio[h] locū non habent.

❡ Pactū ꝙ maritꝰ non lucretur fructꝰ dotis ſ3 reſtituat̄ nō valet niſi ꝓpter ipſum ſit maiorē dotem cōſecutꝰ. vl' mulier ſeipſam alat.h.d.

Ulpia. SI cōuenerit[i] vt fructꝰ in dotē cōuerterent̄: an valeat cōuētio:⁊ Marcel.ait lib. viij.dige.cōuētionē nō valere. ꝓpe em̄ idotatā mulierē[k] hoc pacto fieri. S3 ita diſtinguit̄[l] vt ſiq̄dē fundū i dotē dederit mulier:ita vt maritꝰ fructꝰ redderet:ñ eē ratū pactū[m]. idēq; eē ⁊ ſi vſūfru.i dotē hoc pacto dedit. ❡ At ſi cōueniſſet de fructibꝰ reddēdis:hoc eſt vt i dote fructus[n] eſſent quos ꝑcepiſſet:⁊ fundus vel vſufruc.in hoc traditꝰ eſt nō vt fundꝰ vel fructus fieret dotalis:ſ3 vt fructus ꝑcipet dotis futuros:cogēdū de dote actōe fructꝰ reddere[o]. Erūt igit̄ in dote fructꝰ ⁊ fruct̄ iſte vſuris q̄ ex fructibus collectis ⁊ i ſortē redactis ꝑcipi poſſūt. ego vtrobiq;[p] arbitror itereſſe qua cōtēplatiōe dos ſit data:vt ſi ob hoc ei maiorē dotē mulier dedit/q2 fructꝰ volebat eē dotis cōtēto marito ea pecunia q̄ ex vſuris redituū colligit̄ poſſe dici cōuentionē valere. Nec em̄ videt̄ ſterilis eē dos. Finge.cccc.ānua eſſe redditꝰ apud eū q̄ nō acciperet in dotē niſi hoc cōueniſſet plus trecētis vti oneri matrimonij cōſuleret[q]:tā vberem dotē cōſecutus eſt. Et quid dicemꝰ ſi tale pactū interuenit vt maritꝰ fructꝰ in dotē cōuerteret:⁊ mulier ſe ſuoſq; aleret tueretur ve:et vniuerſa onera ſua expediret:quare non dicā conuētionem valere[r]?

❡ Pactū quod eſt contra ius vel per quod quis inuitatur ad delinquendum non valet. hoc dicit Bal.

Pau. COnuenire non poteſt[s] nec illa quidē pacta ſeruāda ſunt:ne ob res donatas vel amotas agat̄:q2 altero pacto ad furandū mulieres inuitant̄:altero ius ciuile ipugnatur. ⁊ ſi cōuenerit ne ob ipēſas neceſſarias ageret̄ tale pactū[t] nō eſt ſeruādū:q2 tales ipenſe

---

❡ De pactis dotalibꝰ. Q2 ſup dote de q̄ dictū eſt fiūt q̄dā pacta q̄ valēt:q̄dam q̄ nō:ideo de oībꝰ dicit. Aciſci poſt nuptias. puta de dote reddenda: de culpa preſtāda:⁊ de ſimilibus:dūm tñ donationis aīo nō fiat.vt.J.e.l.cū maritus.i.rñ.

b ❡ Oportet. vt oībus ꝓſint ⁊ noceant.

c ❡ Ne ei.ſc3 filie. puta cū pr̄ pactus eſt reddi ſibi pignoribꝰ ⁊ fideiuſſoribꝰ acceptis: quoꝝ obligatio filie nō q̄rit̄: quia ſicut patri ꝑ filiā: ita filie ꝑ patrem queri receptū eſt: niſi pr̄i heres exiſtat. vt.J.e.l. cum dos.

d ❡ Nō ꝓſit.vel nō noceat. Accur.

SI conuenerit.remaneret. vt.J.ſolu.ma. l.ſi cum dotē.Ac.

f ❡ Pactū.vt ſi incōtinenti ſit factū.aduerſat̄ enī vtilitati publice. vt.J.ſo.ma.l.i.⁊.S. de iure do.l.ij.

g ❡ Interuenit. vbi aūt mulier in mr̄imonio deceſſit:ſiue interueniāt liberi ſiue nō:poterit maritꝰ ex pacto lucrari dotē. ſi vero vir decedit:ſiue interueniāt:ſiue nō:nūq̄ ſeruatur. ſed ſi diuortiū interuenit liberis extātibꝰ valet:alꝰ nō. vt ꝓbatur.J.de dote p̄leg.l.i.i pñ. Accur.

PActa. diuortio. vt ſi alter moriatur.

SI conuenerit.cōtra.C. de iur do.l.res q̄rum.Accur.

k ❡ Indotatam mulierē.quia niſi matrimonij oneribus ſeruiat dos nulla eſt.vt.S.ti.i. l.ſi pater.et.J.eo.liberis.§.paulus.Accur.

l ❡ Diſtinguitur. huiꝰ legis diſtinctio talis eſt: quia aut fundus vl' vſufructꝰ eſt dotalis:et conuenit vt fructus redderet:⁊ tunc nō valet pactum. aut nec fundus nec vſufructꝰ dotalis eſt:ſ3 paſſa eſt mulier maritū fructus ꝑcipere:ita vt eos redderet.i.eorum eſtimationē:⁊ ipſe habet tantūmodo vſuras:⁊ tunc valet pactū. hac tamen ſumpta ſubdiſtinctiōe: vt ſiquidē maritus ideo ꝙ pactū interpoſuit de fructibus reddendis maiorem dotem eſt cōſecutus pactū valeat:alioquin contra. Accur.

m ❡ Pactū.vt.S. de iure do.l.dotis fructus.

n ❡ Fructꝰ. non aūtē fundus.

o ❡ Reddere.i. eſtimationem eorum.Accur.

p ❡ Utrobiq;.i. quando vſufructꝰ vel fundus. Itē quando fructꝰ totus datur in dotē ⁊ conuenit vt non lucret̄ eos vir.

q ❡ Conſuleret. alꝰ boni viri conſuleret:et alꝰ boni viri cōſilio tam vberē ⁊c.et ſic exponitur.i.cōſiliū ſumere boni vel caute premeditari. et ſic ponitur S. de iure dot.l.ſi res. et.J.de decurio.l.generaliter. et Ouidius. Que quandoq; miſiſſe putet:quia parua videri. Tu tamen hoc queſo conſule miſſa boni.alꝰ vti oneri conſuleret tam vberē ⁊c. Ouidiꝰ.

r ❡ Ualere. interrogatiue. et dico certe valere.vt.J.de dona.inter vir.et vxo.l.ſi q̄s ꝓ vxore.§.ſi vxor.Ac.

COnuēire nō poteſt.ſ.conſtante matrimonio:ſed poſt ſic.vt J.eo.l.ob res.⁊.S. de pac.ſi vnus.§. pactus. hodie aūtē de modicis impenſis non agitur.vt.J.de impē.l.omnino.ſed ibi loquitur de maximis impenſis.Accur.

t ❡ Pactum.ſ.de impenſis ipſis non repetendis.

dotem ipſo iure[e] minuunt.

¶ Non valet pactū ꝙ marit⁹ non teneatur de culpa ſed de caſu ſic.h.d. Ulpia.

POmponius ait maritū nō poſſe paciſci vt dolū ſolūmodo ī dotē[b] preſtet: videlicet ꝑpter vtilitatē nubētiū: ꝗuis paciſci poſſit ne ſit ꝑiculo ei⁹ nomen debitoris qui ei dotē ꝓmiſit. nam vt ſit dos[c] pericu lo mulieris paciſci eū poſſe ꝓbat: et per contrariū vt ea dos que periculo mulieris[d] eſt: ſit periculo mariti[e].

¶ Iſta lex hꝫ duas ꝑtes. prima pars loquiꝛ qñ pactum interponitur a patre. ſecūda qñ interponiꝛ a filia. ſecūda ibi/ ſi vero ſic pacta ſit filia. Bal.

CUm dos filie Pōpo. nomine datur[f] optimū eſt pactū cōuentū[g] cū vtroqꝫ generū facere: quāꝗ in initio dotis dande legē[h] quā velit[i] etiam citra perſonā mulieris is qui dat dicere poſſit[k]. Si vero poſt datam paciſci velit: vtriuſqꝫ perſona in paciſcendo neceſſaria eſt: qm̄ iam acquiſita mulieri dos eſſet: quo caſu ſi ſolus pater pactus eēt ſine filia: ſiue ſolus agat[l] ſiue adiuncta[m] filie perſona/ei ſoli nocebit: et proderit pactū cōuentum. nec ſi ſola filia[n] egerit neqꝫ proderit[o] neqꝫ nocebit ei. ſi vero filia ſola pacta fuerit: quo pacto ꝯditio melior pr̄is fieret: ꝓderit etiā patri: qm̄ ꝑ filiā patri acquiri poteſt: ꝑ patrem filie[p] non poteſt. Si ꝟo ſic pacta ſit filia vt noceat/ipſi quādoqꝫ filie agenti nocebit[q] pactū: patri vero nullo modo nocebit: niſi adiecta quoqꝫ filie ꝑſona expiaꝛ[r]. dicēdū eſt ei paciſcēdo filiā cōditionē pr̄is deteriorē facere non poſſe: eo caſu q̄ mortua ea ī m̄rimonio dos ad patrē reuerſura eſt.

¶ Qui ꝑ ſe eſt habilis ad matrimoniū: eſt per ſe habilis ad pacta dotalia. h.d. Paulus.

QUotiēs p̄re furente vel ab hoſtib⁹ capto filiuſfa. ducit vxorē filiaqꝫ familias nubit: neceſſario etiā pactio cū ipſis[s] dūtaxat dotis nomine fieri potuit. Pōponius.

SI ita cōueniat vt ſi viuo ſocero[t] mortua ſit filia ipſi ſocero: ſi mortuo eo filio quoqꝫ eius defuncto[v] totū ſuo hr̄di reddaꝛ/benigna interp̄tatione pōt defendi vtilē ſtipulationē[x] eē. Idē.

AUus pact⁹ eſt cū dotē pro nepote ſuſcepiſſet ne a ſe neve a filio dos peteretur[y]: ab alio vero ꝗ̄ filio hr̄de vt dos peteretur: exceptiōe ꝯuētiōis

a ¶ Ipſo iure. ſi in pecunia ꝛ ſpēbus dos cōſiſtat. vt.ſ. titu.i. ſi is qui.§.vlti. Accur.

POmponius. in dotē. aliꝛ in cōmodato. vt.ſ. ꝯmo.l. ſi vt certo.§.iterdū. ꝛ ī locato. vt.ſ. ad legē aq̄l. ſi ſeruus ſer.§.ſi calicē.

c ¶ Ut ſit dos. data eſtimata.

d ¶ Mulieris. vt ineſtimata.

e ¶ Mariti. quedam ergo valent ſub quodā tacito que nō valent expreſſe: vt hic.ꝛ.ſ. de pac.l. ſi vn⁹.§. illud.

CUm dos. datur.i. data ē et ſic poniꝛ p̄ñs ꝓ preterito: ſicuti et qñqꝫ p̄ñs ꝓ futuro. vt.j. de cōdi. et demō.l. q̄bus diebus.§. quidā. ꝛ in patre nō extraneo loquitur hec lex.

g ¶ Conuētū.i. ſtipulatio: puta vt ſoli patri ꝓmittat nā ſolū pactū nō mutat actionē ꝓfecticie dotis cū ſimplici pacto nouatio ñ fiat ēt vtroqꝫ volēte. vt.C. de iure do.l. auia. ſꝫ in extraneo ſufficit nudum: vt.j. ſubijcit.

h ¶ Legē. ſtipulatione vallatam.

i ¶ Uelit. imo nō oēm puta ſi eſt aduerſa publice vtilitati. vt.C.eo.l. ꝗuis.

k ¶ Poſſit. vt.j. e.l. ob res.§.i. non ſic poſt. vt ſubijcit vt ꝛ.C. de do. que ſub mō.l. ꝑfecta. et.C. de iur. do.l. cū a ſocero. ꝛ.j. ſol. ma.l. non ſolū. ꝛ.l. quotiēs. ꝛ.ſ.e.l.i.§. pacta. et de iure do.l. poſt nuptias.

l ¶ Agat. filia mortua vl' ea viua: cū recōciliauerit m̄rimoniū īuito p̄re: vl' leuis ſit circa īmerētē maritū. vt ꝛ.C de nup.l. ſi vt ꝓponis. ꝛ.j. ſo.ma.l. ſi cū dotē.§. eo tp̄e.

m ¶ Adiūcta. vt.j.e.l.§. niſi adiecta ꝛc. ꝛ contrarium q̇d ibi eſt etiam hic dici poteſt.

n ¶ Filia. ſui iuris ꝯſtituta ꝑ mortē vl' emācipationē.

o ¶ Neqꝫ ꝓderit. abūdat ꝑmū neqꝫ. vt in auꝛ. de here. ꝛ fal.§. i ordinatū. col.i. ꝛ pone exēplū qñ nō nocet filie niſi cōſentiat. vt.j.e. aliud. hꝫ tñ p̄rem nō rōne ſui: ſꝫ filie noīe puto agere poſſe: vt ī tutore. vt.C. ð bo. q̄ lib.l.fi. ꝛ ð bo. ma.l.i. vel aliter pone exēplū: q: vn⁹ ſine altero iuſſit alij ꝓmitti: vt.j. ſo.ma.l.ij.§.i. vl' eē nō ꝓdeſt ſi citeriori die preſtari ꝯuēit ꝯmodū ei⁹ tp̄is eēt pr̄is. vl' ſi ī litio ꝯuenit de nō petēda dote: ꝛ poſt ꝯuenit de petēda ſol⁹ ip̄e ageret

p ¶ Filie. iure directo. Jo. vt.ſ. ð pac. ſi tibi.§. ſi pact⁹. ſꝫ cur nō cū nepotib⁹ q̄rat auus vtilē actionē. vt.j. ſol. ma. gaius. ꝛ.C. de pac. cō.l. pꝛ. Rñ. ibi nō erat in p̄tāte q: ex filia: h ſic. Itē ꝯ.j. de ꝟ. ob.l. q̇dcūqꝫ.§.ij. ſꝫ ibi vt hr̄di ſtipulaꝛ⁹ ē pꝛ filie: h nō. vl' ibi vt filio hic ꝓ ſe videbatur paciſci nō ꝓ filia.

q ¶ Nocebit. veluti ſi paciſcaꝛ de ꝑmutāda dote. vt.j.e. ſi mulier. aliꝛ ſi paciſcaꝛ de dote nō repetēda vl' nō reddenda ſuo tp̄e tūc ei non p̄t ſibi nocere niſi ſo. ma. paciſcaꝛ. vt.j.eo.l. de dic. ꝛ.l. attilicinus. ꝛ.ſ.e.l.ij. Az.

r ¶ Expiaꝛ. imo nec tūc vꝛ nocere. vt.j. ſo.ma.l. ij.§. ſꝫ verū. ſo. ſm q̄ſdā nocebit q̄tū ad ꝑſonā filie: nō q̄tū ad p̄rē. Alij dicūt ꝙ ibi pactio fuit fctā vt ꝓdeſſꝫ alij nō marito: vel q̇d ibi dicit nō eſt amiſſa: verū eſt ipſo iure. amittiꝛ tñ ꝑ exceptiōē. tu dic ſi filia paciſcaꝛ ad exceptiōē marito parandā: vt paciſcēdo de nō petenda dote: nō nocet pr̄i: ſiue cū filia ſiue ſine filia agat: vt ibi. ſi ad actionem vt ꝓmittēdo penā ſi ip̄a vel pꝛ petat dotē: nō nocet patri niſi adiuncta filia agat. tunc enim ex qualibet cauſa neceſſe habet defendere filiam. vt.j. rerū amo.l.iij.§.fina. ꝛ hoc cū pater nō reconuenitur ex ꝑſona filie ex illo contractu ex quo ipſe agit propter filie ꝑſonā. tunc ei ſiue cū filia ſiue ſine ea agat: pro filia r̄ndet. vt.ſ. de cōpen. ſi cū. et.ſ. cōmo.l. pc. ꝛ de pig. act. ſi ſeruus pigno. Accur.

QUotiens. cū ipſis.ſ. talibus filijs. ꝛ erit rata pactio vt.C. de ſen. paſ.l.fi. circa prin. Accur.

SI ita cōueniat. ſocero.i. patri filie.

v ¶ Defuncto. nō ſolum auo.

x ¶ Stipulationē. et ſic filio ꝑ patrē q̄ritur: q: vt filio volebat q̄rere. vt.j. de ver. ob. quodcūqꝫ.§. ſi quis ita. ꝛ.j. eo.l. pater. ꝛ.j. ſo.ma.l. gaius.

AUus. peteret.i. repeteret cum ſibi eſſet ſoluta.

a ¶ Nec q̄cq̄ꝫ.vt ob hoc nō valeat.
b ¶ Cauere.heres eius.
c ¶ Q̄ḋ.i.q̄ cautio:ac ſi dicat de q̄buſdā dixit:de q̄buſdā nō.vt.ſ.de pac.l.auus.

C Um pr̄.petat.i.marit⁹ nō petat a patre.
e ¶ Interp̄tādū q: i ambiguis ꝛc.vt.ſ.ti.i.l.in ambiguis.
f ¶ Adiectū eſſet in ſcd̄o pacto ꝛ ſic no.ꝙ v̄boꝝ geminatio ſenſum non auget. ꝛ ſic eſt ar.ꝯ.ſ.de vſur.l.ſi ſtipulat⁹.ſꝫ hoc eſt i fauorem dotis.

Uerboꝝ geminatio an ſēſum augeat.

g ¶ Diuerſa.i.aduerſa vel contraria. Jo.
h ¶ Nō poſſit.p̄pter v̄ba:ne a ſe viuo dos petat̄. Jo.
i ¶ Peti poſſit.ſ.vt h̄ habes.ꝛ.j.e.l.ob res.§.fina.

S I pr̄.interueniāt.ſꝫ ſi pactū eēt vt noīe liberoꝝ retineret̄ et nepos cōtineretur.vt.j.ſolu.ma.l.ſi dotali.
l ¶ Nō petat̄.i.maritus non petat ab ea.
m ¶ Petatur.i.repetatur.
n ¶ Queadmodū.puta cū fructibus:vel ſine eis.qḋ dic vt.ſ.e.l.ſi ag ꝛ.ſ.ti.i.l.dotis.
o ¶ Seruat̄.imo hodie ſ̄p h̄mōi pacta ſeruant̄:niſi ꝯ ius ſint.vt.C.de rei vxo.ac.§.illud circa finē legis.
p ¶ Indotata.al's cū nō.al's ſine nō.ꝛ facit.j.eo.ſi liberis.i.rñ.
q ¶ Si mulier pacta ſit.añ mrīmoniū.alioq̄n cū fiat donatiōis cā non tenet.

filius tuendus erit.q̄ppe h̄rdi noſtro cauere ꝯceſſum eſt:nec q̄cq̄ꝫ[a] obſtat quomin⁹ certe p̄ſone ſi heres erit ſibi cauere[b] poſſit:quod[c] nō idē ꝛ in ceteris heredibus cauetur:et ita celſus ſcribit.

¶ Cōditio adiecta in p̄cedenti pacto ꝛ in ſequēti intelligit̄ repetita:ſi al's pactum redderetur inutile. Bar. **U**lpian⁹.

C(ii.) Um pater dotē pollicitus fuerit ꝛ paciſcat̄ ne a ſe viuo petat̄[d]:neve cōſtante matrimonio dos petat̄:ita pactum interp̄tandū[e] diu⁹ ſeuerus ꝯſtituit:quaſi adiectū eēt[f] ſe viuo.hoc eñ ita accipiendū eē cōtemplatiōe paterne pietatis ꝛ ꝯhentiū volūtatis/vt ꝛ poſterioꝛ quoq̄ꝫ pars ꝯuētionis ad vitā p̄ris relata videat̄:ne diuerſa[g] ſnīa fructus dotis ab oneribꝰ mr̄imonij ſeparet q̄d q̄ꝫ indigniſſimū eſt inducat vt nō habuiſſe dotē eſtimet̄:q̄ reſcripto hoc effectū eſt:vt ſi quidē viuo p̄re deceſſerit filia aut ſine culpa ſua diuerterit omnino dos peti non poſſit[h] cōſtante autē mr̄imonio mortuo p̄re peti poſſit[i]. **P**aulus.

S I pater dotem dederit ꝛ pactus ſit vt mortua i mr̄imonio filia dos apd̄ virū remaneret:puto pactū ſ̄uādū etiā ſi liberi nō interueniant[k].

¶ Pacta q̄ cōſiſtūt in volūtate valēt:ſꝫ q̄ ꝯſiſtūt ſup̄ eo qḋ eſt diſpoſitū per iuris auctem q̄ñq̄ꝫ valēt/quādoq̄ꝫ nō. Bal.

¶ Ex pactis ꝯuētis que ante nuptias vel poſt nuptias interponi ſolēt:alia ad volūtatē p̄tinēt:vt mulier de dote p̄miſſa ſe alat:ꝛ dōec nupta ſit dos ab ea nō petat̄[l]:aut certā ſummam viro p̄ſtet/ꝛ ab eo alatur et his ſimilia. Alia ad ius pertinēt:veluti q̄ñ dos petatur[m] queadmodū[n] reddat̄:in q̄bus non ſemp̄ voluntas ꝯhētium ſeruat̄[o]. Ceterum ſi cōuenerit ne omnino dos petatur:indotata[p] erit mulier.

¶ Si mulier paciſcēdo vt certa pars dotis tm̄ petat̄ penaꝫ apponit dꝫ eſſe ꝯtenta vel exceptiōe vel pena.h.d. Bal.

¶ Si mulier pacta[q] ſit ne amplius q̄ꝫ pars dimidia dotis a ſe petat̄[r]:ꝛ penā ſtipulata ſit[s] mela ait alterutro eā cōtētam eē opoꝛtere:vel exceptiōe pacti acceptā facere pene obligationē.vl̄ ſi ex ſtip̄latu agat[t] denegādam ei exceptionem[v].

¶ Si fundo eſtimato in dotē dato pacta ſit mulier/ vt q̄ꝫto pluris venierit id in dotem ſit mela ait id obſeruādū[x] eē:cuꝫ ex cōtrario cōuenire poſſit vt ſi minoꝛis venierit/ip̄a debeat.

¶ Si pacta ſit mulier vt ſiue pluris ſiue minoꝛ fund⁹ eſtiat⁹ venierit p̄ciū q̄ꝫti res venierit in dotē ſit:ſtari ei pacto opoꝛtet. Sꝫ ſi culpa mariti minoꝛis venierit:idip̄m mulierē ꝯſeq̄.

I Tem ſi nō venierit eſtiatio[y] p̄ſtari debit. **I**ul.

¶ Pactū p̄ qḋ efficit̄ deterioꝛ dotis ꝯditio nō vꝫ:ſecus ſi fiat melioꝛ.h.d. Bal.

D E die reddēde dotis hoc iuris eſt:vt liceat paciſci[z] qua die reddat̄/ duꝫ ne mulieris deterioꝛ ꝯditio fiat. **P**aul⁹.

I Dem eſt vt citerioꝛi die reddatur. **G**aius.

U T autē longioꝛi die ſoluatur dos ꝯuenire non poteſt[a]:non magis q̄ꝫ ne omnino reddatur. **P**au.

A Tilicin⁹ proculo ſuo ſalutem. Cū inter virum ꝛ vxoꝛē[b] pactū cōuentum ante nuptias factuꝫ ſit:vt quibus diebus dos data eſſet iiſdē diuoꝛtio facto redderetur:poſt quinquenniū q̄ꝫ nuptie facte ſunt/vxoꝛ viro dotem dedit:diuoꝛtio facto/quero vtrum quinquēnij die vir vxoꝛi dotem reddet:an ſtatuto legibus t̄pe. **P**rocul⁹ rñ.qḋ ad diem dotis reddēde attinet pacto exiſtimo melioꝛeꝫ conditionē mulieris fieri poſſe:deterioꝛē non poſſe. Itaq̄ꝫ ſi cautū eſt vt prioꝛe tempoꝛe q̄ꝫ legibus ꝯſtitutū eſt reddat̄:ſtari ei pacto debere.ſi vt longioꝛe:nec valere id pactū cōuentū. Cui ſentētie conueniēs eſt dicere:vt ſi pacto cōuento cautū eſt vt q̄ꝫto ſerius q̄q̄ꝫ poſt nuptias data fuerit:tāto ſerius poſt diuoꝛtium reddat̄:ſi p̄pioꝛe t̄pe q̄ꝫ i reddēda dote ꝯſtitutū eſt data ſit:valere pactuꝫ conuentum.ſi longioꝛe:non valere. **I**ulianus.

r ¶ Petatur.a marito.i.ne maritus petat.
ſ ¶ Stip̄lata ſit a marito ſi pluſq̄ꝫ dimidiā partē petat maritus.
t ¶ Ex ſtipulatu agat.ad penam.
v ¶ Exceptionē vt.ſ.de pactis.reſcriptū.§.ſi pacto ꝛ.j.de doli excep.l.apd̄.§.labeo ait ſi de homine.
x ¶ Obſeruādū.vt ar.ſ.d ꝯhē.ēp.l.hec vēditio.§.fi.

I Tē ſi.eſtimatio.qua fuit eſtimatus.Ac.

D E die.paciſci.vt.ſ.de pactis.l.iuriſgentium.§.vt puta.

U T.nō p̄t.vt ſ.de pac.ſi vn⁹.§.pact⁹.in fi.

A Tilicinus.vxoꝛē.ſꝫ cuꝫ p̄re pōt.vt.l.aliā.j.eo.Accur.

Licet.ſi iuſta cã. idẽ tamẽ credo ſi ante nuptias. vt ſ.eo.l.queris.lex tamen ſuperior attilicinꝰ dicit contra.ſcilicet ꝙ ante factũ non valet.ſic eñ dicit ante nuptias.ſed dic ꝙ fuit collatũ in tpe matrimonij. vt.C. de doñ. añ nup.qḋ ſi ſponſe. ⁊.l.ij. ⁊ ſꝫ hoc pũcta ibi reddatur.

b ❡ Cõuentiõis vt paupertatꝫ mariti.

Aliud eſt.dictum eſt.ſ.l.pri.filiã nõ poſſe lõgius tpẽs apponere ꝙ̃ lege ſtatutũ eſt in dote illi reddenda. aliud eſt ſi pr̃ ⁊c. ⁊ ſic cõtinuaṫ cũ ſupiore.

d ❡ A ſe.ſcilicet patre

e ❡ Redderetur. i.daretur. vt.j. de ver.ſig.l.verbum reddendi.

f ❡ Pactũ.ſ.ĩ cõtrahendo matrimonio: nec enim ſine eiꝰ ↄ̃ſenſu cõtrahi potuit.ſi autem dicas de reddẽda dote: ſubaudias marie. nam ⁊ ſi nõ iteruenisſet ſi tñ heres eẽt ei noceret.ſicut patri.vt.ſ.eo. l.cum dos.

Obres. donatio.al's donatio: ⁊ al's pactio. et tunc.ſ.poſt diuortiũ:vt ħ ſubijcit. ⁊.ſ.eo.l.licet ſm vnũ ſenſum.

h ❡ Muliere.vt ſ.e.cũ dos.§.i.

i ❡ Nõ habebit cũ fuerit pactum perſonale.

k ❡ Potuerit.vt ſ.de iu.do.l.ſi extraneus.

l ❡ Petẽdi.i. anteꝙ̃ pr̃ decederet.

m ❡ Hẽret. ⁊ hoc habes ẽt.ſ.e.l. cũ pr̃.tũc eñ nõ fuit in culpa exigẽdi.

Licet manẽte matrimonio nõ poſſit inter virũ et vxorẽ cõueniri vt longiore die dos reddaṫ: poſt diuortiũ tñ ſi iuſta cã[a] cõuẽtiõis[b] fuerit id pactũ dꝫ cuſtodiri. Ulpia.

Aliud eſt[c] ſi pr̃ pro filia dotẽ ꝓmiſerit:vt ãnua bima trima q̃drima die q̃nta anno dos a ſe[d] redderet[e]: ⁊ cõuenit vt iiſdẽ diebꝰ ſoluto matrimonio dos redderet. hoc ei pactũ[f] ita vꝫ: ſi pr̃i filia heres extitiſſet: ⁊ iteruenięte ea pactũ ↄuentũ fuerit. Paulꝰ.

Ob res q̃ꝗ donatas vel amotas vel ipenſas factas tunc fctã pactio[g] valebit .i.poſt diuortiũ. ❡ Si extraneus de ſuo daturꝰ ſit dotẽ q̃cquid vult paciſci ẽt ignorãte muliere[h] ſicut ſtipulari põt:legẽ eñ ſue rei dicit. poſtꝗ̃ ṽo dederit paciſci ↄ̃ſentiente muliere debet. ❡ Si cõuenerit ne a muliere neve a patre dos petaṫ: hr̃s nõ habebit[i] exceptionẽ. ſꝫ ſi cõuenerit ne manẽte mr̃imonio viuo pr̃e petaṫ mortuo pr̃e ſtatim exigiṫ: ⁊ ſi nõ petierit maritꝰ tenebiṫ hmõi culpe noie ſi dos exigi potuerit[k]:niſi forteꝗ ante direptũ ſit matrimoniũ ꝙ̃ facultatẽ petendi[l] haberet[m].

❡ Si eſt vtile mulieri pecũia in dotẽ promiſſa poteſt in corpus vel in ſpeciem cõmutari h.d.iſta no.l. Bal. Iulianus.

Si mulier dotis cã ꝓmiſerit certã ſũmã/ ⁊ ꝓ ea pecunia mãcipia[n] in dotẽ dederit ea ↄditõe vt piculo[o] eius eſſent: ⁊ ſi q̃d ex his natũ eẽt ad eã ptineat:ſtari pacto ↄuẽto oportebit.nã ↄ̃ſtat poſſe inter virũ ⁊ vxorẽ ↄueniri vt dos q̃ in pecũia nũerata eẽt ꝓmutaretur: ⁊ trãſferatur in corpora cum mulieri prodeſt[p].

❡ Exceptio pacti cõuẽti non cõuenit hr̃di mr̃is q̃ mr̃ ex cõtractu cõditiõis erat viro obligata.lꝫ hr̃s iſtiꝰ mr̃is illud pactum appoſuerat de lucrãdo mercedẽ ꝑcipiendã ex fundo dato in dotẽ.h.d. Bal. Idẽ.

Quidã fundũ dotis cauſa ab vxore ſua acceperat:interꝗ eos cõuenerat[q] vt mercedes eiꝰ fundi vir vxori annui noie daret[r]: deide eum fundũ vir matri mulieris certa penſione colendum locauerat:eaꝗ cũ mercedes eiꝰ fundi deberet deceſſerat et filiã ſuã ſolã hr̃dẽ reliq̃rat: ⁊ diuortiũ factũ erat:vir deide petebat a muliere mercedes qs mater debuerat. placuit exceptionem mulieri dari non debere[s]:ac ſi inter ſe ⁊ virũ nõ cõueniſſet vt ħe mercedes ſibi alimẽtorũ noie darenṫ: cũ futurũ ſit vt quodãmõ donationes inter virũ ⁊ vxorẽ confirmentur[t].nã qḋ annui noie daṫ ſpecies donationis eſt.

❡ Cõditio exiſtẽs ſiue invita ſiue poſt mortẽ ſtipulatoris purificat ↄditionẽ. Bar. Afric.

Pater cũ filie ſue noie dotẽ daret pactꝰ eſt vt mortua[v] filia vno pluribuſve liberis ſuperſtitibꝰ deducta[x] parte tertia reliqua ſibi dos/ aut poſt mortem[y] ſuã illi aut illis filijs[z] quos in ptãte habebat reddatur : deinde hoc ita fieri ſtipulatus eſt:poſt mortẽ eius[a] mulier i matrimonio deceſſerat relictis filijs. queſitũ eſt an ex ſtipulatõe duas partes illi[b] petere poſſint. Rñ. poſſe[c]:etenim vim eius ſtipulationis hanc eſſe: vt ſi in mr̃imonio mortua[d] eſſet/dos pr̃i redderetur: ⁊ pĩde habẽdũ ac ſi talis ſtipulatio interpoſita fuiſſet : ſi nauis ex aſia venerit michi aut poſt mortem meã lucio ticio[e] dare ſpõdes?

et ideo non tenetur. vt.j.ſo.ma.meuia. ⁊.ſ. de nego. geſt. l.ſinautem. ⁊.l.litis.§.ſi pecunie.

Si mulier: mãcipia. ea pecunia eſtimata.

o ❡ Periculo.ſcꝫ mulieris.

p ❡ Prodeſt. vt ſ.de iur. do.l. ita cõſtante. Accur.

Quidam.ↄuenerat.q̃ conuentio actionẽ nõ parit:niſi ſtipulatiõe ſit ſubnixa:ſꝫ exceptionẽ tñ. vt .j.de do.inter vi.et vxo.l.ſi id.§.ſi. ⁊.l. ſi ſtipulata. Ac.

r ❡ Daret.in alimenta.

ſ ❡ Nõ debere.ſi ſe nõ exhibuerit.

t ❡ Cõfirmenṫ.diuortio: ſi exceptio mulieri deṫ cũ debeãt infirmari. vt .j.de do.inter vi.et vxo.l. ſed interim §.penul.

Pater. mortua.ex his verbis putabaṫ tunc demũ filijs actionẽ cõpetere cũ filia p̃deceſſerit ante patrem. Io.

x ❡ Deducta. i. retẽta a marito.

y ❡ Poſt mortẽ ħ oriebaṫ qḋ. Io. ſubaudi ꝙ̃ ſiue ante mortẽ aui : ſiue poſt decedat.

z ❡ Filijs.ſcꝫ q̃s habebat in poteſtate pater et quibus erat ſtipulatus. Accur.

a ❡ Eius.ſcilicet patris.

b ❡ Illi. patris filij.

c ❡ Poſſe. vt.ſ. eo.l. ſi ita conueniat. ⁊.j.de ṽ. ob. l. quodcunꝗ.§. ſi quis ita.

d ❡ Mortua eẽt viuo vel mortuo patre.

e ❡ Ticio.ſ.filio nã ita ſtiplari extraneo nõ potuiſſet.

a ¶ Debere. ꝛ ſic pleniꝰ ab herede agitur ꝗ̄ a defuncto agi potuerit. vt. ſ. de euic. ſi ꝑ imprudentiā. §. nō mirū. ꝛ. C. vt ac. ab here. ꝛ contra here. l. i.

S ¶ Si inter viꝝ. pactū eſt. tēpore date vel aucte dotis.

c ¶ Rata. vt ꝛ ar. ff. de ꝯdi. ꝛ demō. l. hec ꝯditio. §. fi. ꝛ. l. ſi iā. ar. ꝯtra. in. l. cum vir vxori.

p ¶ Nec ſeparabit. a genero. vel non ſeparabit ab ea q̄ fuit prius cōſtituta: q̄m idē iuris ſit in vtroq̄. vt ar. ff. de lega. i. ſi ex toto. in prin. ꝛ. ff. de aur. ꝛ ar. leg. l. cū aur. §. fi. in fi. ꝛ. C. de iur. do. l. etiā ſi non. i fi. ꝛ. ſ. de iur. do. l. iiij.

q ¶ Ad lrās. qbꝰ voluit mulierē ad ſe ꝑuenire. Accur.

d ¶ Data. vt. C. que res pig. obli. poſ. l. fi.

Q ¶ Qui de reddēda. cōuenit. ſocer cum genero vel cū vxore ſcʒ filia ſoceri. hoc enim ipo ꝙ gener ita ſe obligat de reddēda dote ſi ei data eſſet: videt ꝑmiſiſſe patri ne daret: ꝛ ita feciſſe pactū de nō petēdo. ꝛ facit. ff. ſi quis omiſ. cau. teſt. ſi q̄s ſub cōditione. Accur.

I ¶ Inter ſocerū. portiōem. ſcʒ dimidiam.

g ¶ Infantem periſſe. vt. ff. de re. dub. l. ſi mulier. ſʒ q̄d de pubere filio ſic mortuo. Rñ. cōtra: qꝛ prius mater mortua eē p̄ſumit. vt. ff. de reb. du. l. cum pubere. Itē nunquid eadem q̄ſtio ꝛ diſtinctio ſeruat in p̄re ꝛ filio ſimul mortuis. Rñ. ſic. ff. de re. du. l. q̄ duos. §. cū i bello. ꝛ. §. ſi luciꝰ. alit ſi ſint pares illi q̄ ſic moriūtur: qꝛ parit mortui p̄ſumunt. vt. ff. de do. cā mor. l. ſi hi q̄ inuicem. Ac.

h ¶ Partem. nō totam.

i ¶ Filie. cōmunis.

k ¶ Nō retinuit.

nam et ſi poſt mortē ſtipulatoris nauis veniſſet: heredi dari debere[a]. Floren.

Si inter virū ꝛ vxorē pactum eſt[b] vt certa pars dotis vel tota ob vnū vel plures liberos interuenientes retineat: etiā eorū liberorū noīe q̄ ante nati ſunt ꝗ̄ dos daretur aut āpliaret/ ꝯuentio rata[c] eſt. nā ſufficit eos ex eo matrimonio naſci in quo dos data[d] eſt.

Qui de reddēda dote ſi data fuiſſet mortua in mr̄imonio filia ꝯuenit[e]: idē de nō petēda dote q̄ʒ videri ꝯueniſſe: ac patrē pacti conuenti exceptionē nactū ad heredē ſuum trāſmiſiſſe. Ulp.

Inter ſocer ꝛ generum ꝯuenit vt ſi filia mortua ſupſtitē filiū anniculū habuiſſet: dos ad viruʒ ꝑtineret. ꝙ ſi viuēte mr̄e filiꝰ obijſſet/ vir dotis portionē[f] vxore in mr̄imonio defuncta retineret: mulier naufragio cum anniculo filio perijt: qꝛ veriſile videbat ante matrē infantem[g] perijſſe: virū partē[h] dotis retinere placuit. Paul.

¶ Vir dotem quā ex pacto filie[i] nomie retinere potuit ſi lapſus errore nō retinuit[k]: filiāq̄ p̄ri ſola/ mr̄i ꝓ ꝑte heres extiterit: apud arbitrū[l] diuiſionis non iprobe dotis ꝑperā a p̄re mr̄i[m] ſolute ꝑceptionē deſiderare ꝯſtitit[n]. ¶ Cū inter p̄reʒ puelle ꝛ genera ꝯuenit vt i matrimonio ſine liberis defuncta filia dos p̄ri reſtituat: id actū[o] inter ꝯhētes itelligi dʒ: vt liberis ſuperſtitibꝰ filia defuncta dos retineat: nec ſepabitꝰ[p] portio dotis q̄ eſt data additamēti cā: ſi poſtea nichil aliud ꝯueniat. ¶ Cōuenit vt mulier viri ſumptibꝰ tueret q̄cūq̄ iret vel veheret: atq̄ iō mulier pactuʒ ad lrās[q] viri ſecuta ꝓuinciā in qua cēturio[r] cōmorabat petit[s] nō ſuata fide ꝯuētiōis: lʒ directa actio nulla cōpetit[t]: vtilis tñ dāda eſt in factū[v]. Cū ꝓ ſe filia doteʒ ꝓmitteret: pepigit vt ſi i matrimonio ſine liberis deceſſiſſet mr̄i ſue dos ſoluatur: ex pacto filie nulla querit mr̄i actio. ſi tñ hr̄s puelle[x] matri pecuniā[y] dotꝭ ſoluerit: viro ꝯ placita repetēti[z] dotē obſtabit exceptio. Pr̄ ſi filia nupta mortē obijſſet dotē dari[a] ſtipulatꝰ eſt: ꝯſtāte mr̄imonio capitali crimine dānatꝰ eſt[b]: diuortio ſecuto vl' morte viri ſoluto mr̄imonio ſtipulatōis cōditio defecit. Mꝫ ſi mulier i mr̄imonio deceſſerit: ex ſtiplatu fiſco dotꝭ actio q̄rit. poſt verum autē diuortiū renouatis nuptijs nō cōmittit fiſco[c] ſtipulatio: lʒ defuncta ſit i mr̄imonio filia. q̄m ad p̄mas nuptias ꝑtiet[d].

Si liberꝭ[e] ſublatis[f] reuerſa poſt iurgiū[g] ꝑ diſſimulatōeʒ[h] mulier veluti venali cōcordia ne dotata[i] ſit ꝯueiat: ꝯuētio ſʒ ordinē rei geſte moribꝰ iprobāda ē. Paul. Idē.

r ¶ Cēturio. ſub quo maritus forte militabat.

ſ ¶ Petit. petitio hec a p̄ncipe. vt. C. de re mi. l. q̄cūq̄. vel hic ipſe nō miſit ꝑ ea. Ac.

t ¶ Cōpetit. id forte: quia nuduʒ pactum fuit.

v ¶ In factū. vt. ff. de dona. iter vi. et vxo. l. ſi quis ꝓ vxore. Accur.

x ¶ Puelle. agnatus. ſ. vel aliꝰ quē hr̄dē fecit. nō filiꝰ: qꝛ filiū nō hēbat.

y ¶ Pecuniaʒ. ſʒ q̄d ſi heres puelle pecuniā nō ſoluit matri: ſʒ eā apud ſe hʒ. Rñ. non repetit maritꝰ: qꝛ ſi puella fecit iutilē ſtipulatōeʒ q̄ directo nō valeat ſʒ. l. tñ hʒ vtilē actionē. vt. C. de rei vx. ac. in prin. arg. ſ. eo. cū dos. qđ no.

z ¶ Repetēti. cū nō eſſet ſoluta.

a ¶ Dari. i. reddi.

b ¶ Dānatꝰ eſt. ſcʒ pater.

c ¶ Fiſco. qui eſt heres p̄ris. vt. ff. de iur fiſci. l. luciꝰ.

d ¶ Pertinet. ſtipulatio. vt. ſ. de iure do. l. dotis promiſſio.

e ¶ Si liberꝭ. mulier dedit cētū in dotē hoc pacto vt vir lucretur dotem. ea mortua ſupſtitibꝰ liberis hec mulier finxit ſe iratā cū viro: ꝛ ad eū redire noluit niſi hoc pactū remitteret: tādē remiſſuʒ eſt. hec lex dicit hoc pactum non valere.

ſʒ heredibꝰ mulieris reſtituit vel ipſi mulieri. Accur.

l ¶ Arbitrum. corā quo materna diuiditur hereditas non paterna: quia eam ſola habet vt hic dicitur.

m ¶ Matri. q̄ diuertit ꝛ valuit pactū. vt no. ſ. e. l. ij. vl' ſi nō habes matri: dic ꝙ eius heredibꝰ reſtituit totā. Ac.

n ¶ Conſtitit. videt ꝙ ignorantia ꝓpriꝫ facti toleret. ꝛ ſic eſt arg. cōtra. ff. pro ſuo. l. fi. Accur.

o ¶ Id actū. poſito cū q̄d iuris ſit i vno de ꝯtrijs: ꝛ i oppoſito q̄d iuris ſit itelligit. ſʒ ar. ꝯ. ſ. mā. l. q̄ mutuā. i. rñ.

f ¶ Sublatis. ſ. natis qui erāt cauſa retinende dotis.

g ¶ Iurgium. ſ. factum.

h ¶ Per diſſimulationem. iurgꝫ. diſſimulabat enim ꝙ cum marito iurgata eſſet.

i ¶ Dotata. i. ne videat aliq̄ dediſſe in dotē: vt ob hoc pactum marito de dote retinēda nō noceat vel p̄ſit: et

Q Ueris[a] ſi pacta ſit mulier vel ante nuptias vel poſt nuptias vt ex fructibus fundi quē dedit in dotē creditor mulierꝫ dimittať: an valeat pactū. dico ſi ante nuptias id cōuenerit valere pactū: eoq̧ mō miorē dotē cōſtitutā. poſt nuptias ꝟo cū onera mřimonij fruct⁹ releuaturi ſunt: iam de ſuo marit⁹ paciſcitur vt dimittat creditorē: ⁊ erit mera donatio[b]. Sceuola.

C Um marit⁹ q̄ eſtimata predia in dotē accepat manēte mřimonio pactus eſt circūſcribēde mulieris grā vt pdia ſeſtiata eēnt: vt ſine periculo ſuo ea deteriora faceret. q̄ſitū eſt an ſm priores dotales tabulas pdia eſtimata remanerēt: ⁊ periculum eoꝝ ad maritū ptineret? Rñ. nō idcirco id pactū de quo queriť impediri q̄ i mřimonio factū eſſet. ſed ſi deteriore loco dos nō eſſet[c] ⁊ nichilomin⁹ eo pacto admiſſo[d] ſi deteriora pdia faceret[e] / etiaꝫ dotis noīe eum actione teneri. ¶ Titi⁹ mulieris noīe dotē dedit: ⁊ ſtipulatus eſt in caſum mortꝫ ⁊ diuortij: diuortio ſecuto non repetita dote titi⁹ deceſſit: mulier ex voluntate heredis eius reintegrauit mřimoniū. queſitū ē an ex ſtipulatu dotē repetere poſſit? Rñ. heredē titij ſi ꝯſenſiſſet vt ea q̄titas quā ex ſtipulatu ꝯſequi potuerat dotis reconciliato mřimonio fieret: poſſe pacti exceptiōe ſummoueri[f]. ¶ Mulier de dote quā dedit pacta eſt: vt ſi in mřimonio deceſſiſſet: fratri ei⁹ redderet. iſq̧ in eū caſum ſtipulat⁹ eſt: mulier decedens[g] quaſdā res dotales marito legauit et alijs[h]: ⁊ q̄ſdā ex dotalib⁹ ſeruis manumiſit[i]. q̄ſitū eſt an maritus earum noīe quas legauit mulier ⁊ ſeruorum quos manumiſit fratri teneať? Rñ. nichil proponi cur non teneať[k]: cū etiā[l] heredes defuncte tā legatarijs q̄ libertatibus obnoxij ſunt. Triphonius.

B Ebius marcellus[m] bebio marillo dotis filie ſue noīe centena promiſerat[n] et conuenerat inter eos ne ea dos cōſtante matrimonio ſine liberis a filia peteretur: vel ſi poſt mortē patris in matrimonio ſine liberis filia[o] deceſſiſſet: vt dimidia dos apđ ma

ſm hoc dicit ſublatis. i. mortuis. Imo dicit indotata. i. ne dotem retinere poſſit vir.

Q Ueris. al's incipit. l. paulus.

b ¶ Donatio. q̄ non pōt valere inter virū ⁊ vxorē ideoq̧ inualida eſt, vt. ſ. e. l. ſi cōuenerit. ⁊ ſ. ti. i. l. ſi paſ. in fi. et. l. dotis. i. rñ. ſed ꝯtra. ff. eo. l. debi⁹ § fi. al's. l. ſi inter. ſo. hic data fuit dos āte nup. ſed poſt nuptias cōtractas fuit pactū factū donationis cauſa: ibi i ipſa datione dotis facta ꝯtracto vel nō contracto matrimonio fuit pactū initū nō donationis cauſa. immo eo modo fuit dos minor conſtituta.

c C Um marit⁹ nō eſſet. vt ⁊. ſ. e. l. ſi mulier.

d ¶ Admiſſo. qđ eſt cum eſt mulieri vtile.

e ¶ Faceret. dolo vel culpa.

f ¶ Sūmoueri. ſceuola nō rñdit q̄ſtioni ꝓpoſite ħ ſicut al's plerūq̧ facit. ſ. an videať ꝯceſſiſſe dotē. ſed rñ. q̄ ex quo ꝯſenſit mřionio videť reintegrare dotē. vt arg. ſ. de iure do. l. dotē. ⁊ l. ſtipulatio. et. C. de nup. l. ſi vt ꝓpōis

g ¶ Decedens. duobus heredibus inſtitutis.

h ¶ Et alijs. non ſolum marito.

i ¶ Manumiſit. i. reliquit libertatem.

k ¶ Teneatur. ſic ergo non eſt voluntas mutata. ⁊ ſic eſt ꝯtra. ff. de dote prelega. l. ſeia. in fi. i. rñ. vbi dicit q̄ ſiue mulier eſt paſſa animo donandi ſtipulari amicū videtur donatio cauſa mortꝫ: et ideo pōt reuocari. ſiue nō animo donandi: ⁊ tunc reuocat vt vult. Sol. ſm Ot. ibi dicit poſſe cōmutare. ſ. expreſſe. hic vero non poſſe. ſ. tacite. vel ibi eius voluit vti miniſterio dūtaxat in vno articulo. hic autē voluit donare: in quo caſu ſubdiſtinguitur: voluerit donare cauſa mortis vel inter viuos. ſi cā mortis poterit mutare: vt ibi in alio articulo. alioquin minime: vt hic. ⁊ ff. de lega. iij. l. cū quis § nuptura. ⁊ C. de iur. do. l. ij.

l ¶ Etiā heredes. quicūq̧ illi ſunt q̄ debent ſeruos ab ipſo fratre redimere ⁊ manumittere: et pro rebus legatis eſtimationem preſtare ipſi marito ſiue alij legatario. Ro. et ideo nō videtur voluntatē mutaſſe quam primo habuit vt fratri redderetur. et facit ſ. titu. i. l. mulier § fi. Accurſius.

m B Ebius marcellus. habuit filiuꝫ et filiā quā nupſit marillo: ⁊ in iſtrumēto dotis centū ꝓmiſit et fecit duo pacta in eodē inſtrō. Primū q̄ hec dos nō peteret donec haberet filios. Scđꝫ q̄ ſi in mřimonio deceſſerit ſine filijs: filia dimidiā lucretur ⁊ petat vir. et alia dimidia remaneat apđ filiū. poſt hoc deceſſit marcellus iſtituto filio ⁊ filia eq̄liter: ſed ante partē p fideicō. reliq̄t filie dotē pdictā. Itē ſimiliť accidit q̄ marcellus habuit filiā ⁊ poſtea reiecit vxorē que poſtea deceſſit forte inſtituto fratre ⁊ filia eq̄liter. poſt hoc venit marill⁹ cū inſtrumēto dotꝫ corā iudice ⁊ agit ꝯ filiū marcelli qui habet đ iure tres partes hereditatis marcelli pris ſcꝫ dimidiaꝫ iure ſuo: ⁊ dimidiā dimidie ex ſororis iure. et petit ſibi totā dotē centum ex vi inſtrumenti dotꝫ. ſ. ex ſcđo pacto. hoc modo voluit marcell⁹ generum lucrari dimidiā nulla exiſtente prole. ergo multomagis totam aliqua prole exiſtente. econtra filius marcelli excipit ex primo pacto quo voluit marcellus aliquid peti dum nō habet filios. ſed hec nulla eſt / q: habuit: ideoq̧ iterū rñdet q̄ illud ſcđꝫ pactū non habet locū. nā in eo caſu locū habꝫ ſi decederet in mřimonio qđ hic nō fuit: et ſine filijs qđ ſilr hic nō fuit: ⁊ hac rōne fuit abſolut⁹. ſed adhuc in alio libello inſtat marillus: ⁊ dicit ſe heredē vxoris p mediā filiā inſtitutā a matre: vñ mediā hereditatē vxoris vult: de qua nō dubiū eſt q̄ habere dꝫ. vult etiā mediā dotē hac rōne: q: marcell⁹ p fideicōmiſſum plegauit filie: ⁊ ſic media tranſit ad filiā ea rōne: q: in medietate ſuoꝝ bonoꝝ iſtituit mať filiā: ⁊ in hoc ius habuit marillus. nec per hoc perdit agens modo ex teſtamento qđ pdiderat primo agēs ex inſtrō dotis.

n ¶ Promiſerat. nec tñ dederat aliquo tempore ipſe vel alius. et ideo petebat eam maritus. Accur.

o ¶ Filia. inſtituta vel inſtituenda herede cui ſpeciali-

ter prouidere voluit quod potuit. vt. ſ. eo. l. annus.
a ¶ Remaneret. paſſiue. i. ne maritus ab ea petat. Ac.
b ¶ Reſtitueretur. filio marcelli.
c ¶ Mortuo. promiſſore dotis.
d ¶ Filio. cui pars dimidia dotis erat reſtituenda.
e ¶ Filia. vxore marilli.
f ¶ Dote vniuerſa. i. vniuerſa q̄titate q̄ noie eius erat ꝓmiſſa. Ac.
g ¶ Filia. ex vxore ſua.
h ¶ Promiſſiōe. quā fecerat pr̄.
i ¶ Quaſi inter. id eſt quia.
k ¶ Duos. iter ſocerū et generū:
l ¶ Placuiſſet. ſcʒ expreſſe. Joh.
m ¶ Conueniſſet. tacite.
n ¶ Habuiſſet. bona videtur marilli allegatio. vt arg. C. de inſti. et ſubſti. l. generaliter. §. cum aūt.
o ¶ Ex diuerſo. hec eſt friuola exceptio.
p ¶ Exceptiōeʒ. nā hoc ipſo q̄ diuertit videtur pactus ne petat dotē. ⁊ hoc dicit ſm̄ quoſdā: ſed certe immo q: fecit pactū ne peteret cōſtante matrimonio dotem. hec tamen allegatio nō erat bona: q: hic ſolutū erat mr̄ionū. vn̄ ſtatim ſe corrigit: ſʒ ipſe ⁊c̄.
q ¶ Pacti. nā in eiſm caſuʒ tm̄ vir aliq̄d lucratur ſi filia ōcedat i matrimonio: qḋ hic non fuit de quo ſubijcit.
r ¶ Tuebitur. ſ. filꝰ marcelli. nec etiā vt pr̄is heres ex pⁱmo pacto.

rillū remaneret[a]: dimidia fratri mulieris reſtitueret[b]: eaq̄ʒ ita in ſtipulationem deducta erant: mortuo[c] marcello filio[d] ⁊ filia[e] ſuperſtitibus dote vniuerſa[f] filie prelegata. marillus nata filia diuerterat: ⁊ mulier deceſſerat fratre ſuo et filia[g] ex partibus equis heredibus relictis. Apud petroniū magnū ꝑtorē marillus ab herede filio marcelli ex dotꝭ ꝓmiſſione[h] vniuerſam dotē petebat ex filie cōlectura quaſi inter[i] duos[k] placuiſſet[l] nullo filioꝝ extāte mortua muliere partem dotꝭ remanere apud maritū. magis autē cōueniſſe[m] vtiq̄ʒ dotē totā eſſe eius ſi filiuʒ filiā ve habuiſſet[n]. Ex diuerſo[o] reſpōdebat pacti q̄dē vulgaris exceptionē[p] etiā heredi ꝓficere: ſed in ſpecie q̄ proponit non quaſi mulieris heres ex ꝑſona defuncte de exceptione pacti[q] tuebit[r]: ſed ipſe erat ille qui etiā viua muliere (ſi ab eo[s] dos peteret) potuiſſet ea exceptione marillū (q: diuortiū factū erat) ſūmouere: eandēq̄ʒ defenſionē etiā poſt mortē ſororis ſue retinebit. Itaq̄ʒ[t] placuit eum ab ea petitiōe abſolui[v]: nulla ex hac ſentētia[x] facta derogatiōe fideicōmiſſi[y] petitioni/ quā[z] iure hereditario ꝑ filiaʒ[a] heres vxoris[b] marillus in parte dimidia[c] habebat. Sceuola.

SI inter[a] virū ⁊ vxorem conuenerit vt extremi anni mr̄imonij fructꝰ nōdū ꝑcepti mulierꝭ lucro fiāt: hmōi pactum valet[e]. Iabole.

VXor viro fundū eſtiatū centū in dotē dederat: deide cū viro pactū cōuētum fecerat vt diuortio facto eodē precio vxori vir fundum reſtitueret: poſtea volēte vxore vir eum fundū vendiderat ducētis: ⁊ diuortiū erat factū Labeo putat viro poteſtateʒ fieri debere vtrū velit. cc. vel fundum reddere: neq̄ʒ ei pactū conuentū[f] remitti oportere[g]. Idcirco puto hoc labeonē rn̄diſſe: qm̄ voluntate mulieris fundus venit: alioquin oimodo fundus erat reſtituēdus. ¶ Si pr̄ filie noie pecuniā certā in dotē ꝓmiſerat: et pactꝰ eſt ne inuitus eā ſolueret nichil ab eo exigendū[h] puto: q: id qḋ pacto cōuento ne inuitus exigeretur conuenit: in dotis cām eſſe nō videretur[i].

¶ De fundo dotali[a]. Ti. v.

¶ Prohibitio alienationis facta a lege nō habet locum in alienatione neceſſaria. Bar.

IPaulus. Nterdum lex iulia ō fundo dotali ceſſat[l] ſi ob id q̄ maritꝰ dāni ifecti nō cauebat/ miſſus ſit vicinꝰ i poſſeſſionē dotalis ꝑdij: deinde iuſſus ſit poſſidere hic eni dn̄s[m] vicinꝰ fit: q: hec alienatio nō ē volūtaria[n]: ſʒ ⁊

y ¶ Fideicōmiſſi. dotis prelegate. Jo.
z ¶ Quam. ſ. petitionem fideicōmiſſi.
a ¶ Per filiam. ex vxore natam. Accur.
b ¶ Uxoris. marilli que eſt mater ad illam filiam.
c ¶ Dimidia. iō non in totū: qm̄ vxor marilli ē fratrē vna cū filia inſtituit. vt. ſ. e. l. i. §. mortuo marcello
S I inter. al's §. al's lex.
e ¶ Ualet. quia collatū pactū fuit donatiōis l eū caſuʒ in q̄ valere potuit. vt. ſ. ti. ij. l. ſi eū. §. fi. ⁊ l. ſeq. Uel meliꝰ cōuenit hic in ipa dotꝭ cōſtitutiōe nō donatiōis cā. vt. ſ. e. ſi cōuenerit. alioq̄n ꝟ. vt. ſ. eo. l. ſi liberis. §. fi. que eſt ꝟ. al's icipit. l. q̄ris.
UXor. pactū. cōuentū. qḋ fuit dictum.
g ¶ Oportere. pro ſuo. remitti cm̄ i aliquo: q: nūc eſt mariti electio ſʒ ꝑ duo tm̄ fundū cētū valentē reddere debebat: ⁊ hoc ſubijcit. Accur.
h ¶ Exigēdū. i. nichil ipe exiget. Jo. ex q̄ nichil ſoluit. et facit. ſ. ti. i. iulianus.
i ¶ Uideret. vt tātā pecuniā repetat q̄ta in pactū deuenit. videbat eī marītꝰ habuiſſe id de q̄ non petēdo pepigit.
¶ De fundo dotali. i. de eo qḋ in dotem datur.
k ¶ Dotali. non ſolū ſuperiora pacta expſſa ſiūt in dote: ſʒ ⁊ q̄dā tacita. ſ. vt nō alienet fundꝰ dotal. et iō de hoc ſubijcit. et eſt alienatio ⁊c̄. vt C. e. l. i. Itē fundꝰ dotalis eſt q̄ eſt ieſtimate datꝰ. vt. C. de rei vxo. ac. §. et cum lex. Accur.
l INterdum. ceſſat. verbi gratia.
m ¶ Dn̄s. ſtatim ſi maritꝰ erat dn̄s. alioq̄n fit q̄ſi dn̄s ꝑſcriptione. vt. ſ. de dā. infec. l. pretoris.
n ¶ Uoluntaria, ſic et al's permittitur quid ex neceſſi-

s ¶ Si ab eo. vt ab herede promiſſoris.
t ¶ Itaq̄ʒ. nunc ſoluit predicta.
v ¶ Abſolui. ideo q: caſus nō extitit in quē pactꝰ erat ſibi partem dimidiam dotis: quia nō deceſſit in matrimonio: et quia filiam habuit.
x ¶ Ex hac ſnīa. ex qua abſolutꝰ eſt filius marcelli.

tate nō ex volūtate. vt ff. de re. co. l. iij. §. i. ⁊ §. ij. Accur.
a ¶ Per vniuerſitatē. q̄dā eſt ⁊c̄. vt ſ. ⁊ ff. de acq̄. re. do. l. quedā. Sed arg. ɔtra ff. de leg. ij. l. peto. §. fratre. ⁊ ff. de verbo. obli. l. ſi ita q̄s pro. §. ea lege. duob⁹ ergo caſibus permittitur alienatio: vt patet in hac. l. et eſt tertius vt ſi prouocat̄ a ſocio. vt. ſ. cōi diui. l. ſed et ſi. ⁊. ſ. de iure do. l. cū i fundo. §. pe. et fac̄ ad ꝯmū rñſū. ſ. ri. q̄. l. cū in fundo. §. ſi fundus.

fig. l. locus. ſed ff. l. proxi. loquitur in vrbano: vt differat ab iſta. at alia que ſequitur ſi maritus. in fi. loquitur quando mariti predium ſeruiebat predio mulieris qđ dedit poſtea in dotem. Accurſius.
n ¶ Amittere. i. remittere ꝑ pactū.
o ¶ Alias. ſeruitutes.

Fundi dotalis alienatio qñq3 ꝑmittit

b ¶ Ad heredē. idē in legatis fort. vt. ſ. de ali. iu. mu. cau. fac. l. ex hoc. §. ſ3 heredē.
Si marit⁹. in ſeruitutē ꝓ natí hominis.
b ¶ Veri⁹. l3 matrimoniū deſinat vt. ff. e. l. etiā. i pn.
e ¶ Peruenerit. marito ſeruo. pene facto.
f ¶ Solueńdo. et q̄ eſt idone⁹ immunis eſt a ſatiſdatiōe. vt. ff. ſi cui pl⁹ q̄ꝑ. l. fal. l. niſi. §. ité. et ff. vt le. no. ca. l. i. §. ſi ad fiſcum.
Fundus. dotali. dato in dotē. ita ꝙ teſtator noluit ad maritum ꝑtinere. vt. ſ. de iur. do. l. ſi legato
h ¶ Cōpetit. qđ euenit ſoluto matrimonio. Accur.
i ¶ Omodo. vt efficacit̄ poſſit petere: ſaltē in aliq̄ caſu. Ioh. vel dic ſm azo. ſ. ab initio: l3 deſinat cōpetere ex cā. vt. C. de diuor. ⁊ re. l. ɔſenſu. §. hec niſi.
Lex iulia. interꝑtanda. paſſiue. fac̄. C. de bo. q̄ lib. l. nō ſine eſt eñ hic fund⁹ quaſi dotalis per deſtinationem: ſicut ⁊ al's ꝑ reuerſionis ſpem. vt. ff. de iur. do. l. ſi is qui. in fi. Accur.
Iulianus. al's lex: ⁊ al's. §. Accurſius.
m ¶ Fundo. i. predio ruſtico ſine villa. vt ff. de ſb.

per vniuerſitatē[a] trāſit ꝓdiū ſm ꝙ poſſibile eſt ad alterū: veluti ad heredem[b] mariti cū ſuo tamen iure vt alienari nō poſſit. Vlpianus.

Si maritus fuerit in ſeruitutem[c] redactus: an dñs alienare hunc fundū nō poſſit. qđ puto eſſe verius[d]. q̄re ⁊ ſi ad fiſcum ꝑuenerit[e]: nihilominus vēditio fundi impedit: q̄ꝛuis fiſcus ſemꝑ idoneus ſucceſſor ſit ⁊ ſoluēdo[f].

Fundus dotali ſeruo[g] legatus ad legem iuliam ꝑtinet: ⁊ eſt quaſi dotalis. Totiens autem non poteſt alienari fundus: quotiēs mulieri actio de dote cōpetit[h]: aut omnimodo[i] cōpetitura eſt. Paul.

Gaius. Lex iulia[k] q̄ dotali predio ꝓſpexit / ne id marito liceat obligare aut alienare plenius interpretanda eſt: vt etiā de ſpōſo idem iuris ſit quod de marito. Vlpia.

5. Iulianus[l] lib. xiij. di. ſcribit. neq3 ſeruitutes fundo[m] debitas poſſe maritū amittere[n]: neq3 ei alias[o] imponere. Idem.

Sed nec libertas ſeruitutis vrbano predio dotali debite cōpetit[p]: ne per hoc deterior conditio dotalis ꝓdij vrbani fiat. Iulianus.

Si maritus fundum tītij ſeruientē dotali predio acquiſierit[q]: ſeruitus confunditur. Sed ſi eundem fundū[r] titio poſtea reddiderit ſine reſtauratiōe ſeruitutū: hoc imputabitur marito: ⁊ hoc caſu marit⁹ litis eſtimationem preſtabit[s]. ꝙ ſi maritus ſoluendo non erit: vtiles actiones aduerſus titium mulieri ad reſtituendam ſeruitutē dātur[t]. Sed cum vxor fundum cui predia viri ſeruitutem debebant in dotem dedit: fundus[v] ad maritum peruenit amiſſa ſeruitute: ⁊ ideo nō poteſt videri per maritū ius fundi deterius factum[x]. Quid ergo eſt: officio de dote iudicantis continebitur vt reintegrata ſeruitute iubeat fundū mulieri vel heredib⁹ eius reddi[y].

Alphenus.

6. Vir i fundo[z] dotali vxoris rogatu oliuetum ſucciderat ad hoc vt nouellū reponeret: poſtea vir mortuus erat ⁊ vxori dotem legauerat: ligna que ex oliueto exciſa erant oportere reddi mulieri vel eius heredi reſpondi.

Africanus.

Si marito debitori fundi[a] id qđ debebat doti mulier promiſerat dotalē fundum effici. ꝙ ſi ei promittat[b] qui fundū aut. x. debuit: in arbitrio eſſe mariti[c] quid in dote ſit: vtrū. x. an fundus. Nā ſi ſtichum aut fundū debuit marit⁹: et quod debuit doti ei promiſſum ſit: ſticho mortuo fundum in dotem[d] eſſe. His conſequens eſſe ait: vt ſi cornelianum fundum debēti aut ſempronianum: et id quod debet doti promiſſum ſit: vtrum eoꝝ eſſe dotalem maluit: hūc dotis eſſe ait. Plane ſi fundū cornelianū aut ſempronianū mulieri debuit: ⁊ qđ debebat in dotē ꝓmiſſum ſit: vtꝝ vellet

tutes.
Sed nec. cōpetit. ex remiſſione que fuit conſtante matrimonio. Ac.
Si maritus. acquiſierit. emendo.
r ¶ Fundū. dominantē. Ac.
ſ ¶ Preſtabit. iudicio de dote conuent⁹ ſoluto matrimonio. Accur.
t ¶ Dantur. ſic et al's. ſ. de eo ꝑ quem fac. erit. l. fi. in prin.
v ¶ Fūdus. dominans.
x ¶ Factū. cum ipſa ꝑuentiōe ꝑdatur ſeruit⁹ non poſtq̄ꝫ peruenit.
y ¶ Reddi. vt. ſ. de iure do. l. cum in fundo. i fi. i. rñ.
Vir i fundo. vel q̄a hoc voluit teſtator: vl' q: mulieris ipenſa vetus oliuetū erat ſucciſū: ⁊ nouū repoſitū. al's legato dot; nō ɔtinerent̄ ſic̄ nec vſure vt. ſ. ſ. do. in fvi. ⁊ vt. l. vir vſuras.
Si marito. fundi. ſui. ꝓprij viri tempore promiſſionis facte pro dote. alioquin ſecus eſt. vt ſ. de iur. do. ſi ſpōſa ab⁹. §. ſi mulier et ff. eo. ti. l. ſi nuptura. §. ſi fundū ⁊ ff. eo. l. dotale. §. dotale. Azo.
b ¶ Promittat. ſcil3 doti eē quod debet. Azo.
c ¶ Mariti. q̄a et ꝓus erat in ſuo arbitrio qđ ſolueret. vt. ſ. de iure do. l. plerunq3. in fi.
d ¶ In dotem. quia iſte remanſit in obligatione. vt. ſ. de contrahē. emp. l. ſi in emp. §. penul.

alienaturum: alteruʒ alienari non poſſe. ſi tñ alienatū rurſ⁹ redimat: adhuc i ei⁹ ꝑtāte eſt an eum quem retinuiſſet alienare velit. Paulus.

Erit ꝗ ꝑtās legis ambulatoria[a]: q2 dotalis[b] fuit obligatio[c]. Nūqd ꝗ etiam illo nōdū redēpto[d] alterū ꝗꝗ aliena re poſſit: q2 pōt alterū redimere: an hoc nō dʒ recipi vt nullus in dotē ſit. Certe ex poſt facto videbiť recte alienat⁹ illo poſtea redēpto. Africa.

Quod ſi fund⁹ in dotem eſtimat⁹ dat⁹ ſit vt electio eēt mulieris: negauit alienari fundū poſſe[e]. ꝙ ſi in arbitrio mariti ſit: ꝯtra eē. Pap.

Etiā direpto mřimōio[f] dotale ꝑdiū eſſe intelligiť. Soceri volūtas i diſtrahendo ꝑdio dotali nulla eſt.

Dotale ꝑdiū accipere debem⁹ tā vrbanū[g] ꝗ̄ ruſticū[h]. ad oē em̄ edificiū lex iulia ꝑtiebit. Predij appellatiōe etiā pars cōtineť[i]. Proinde ſiue totū ꝑdium in dotē michi ſit datū ſiue ps ꝑdij: aliēari nō poterit: ⁊ hoc iure vtimur. Dotale ꝑdiuʒ ſic accipim⁹ cū dñium[k] marito ꝗſitū ē: vt tūc demū alienatio ꝓhibeatur. Heredi quoqꝫ mulieris idem auxiliū ꝑſtabiť[l] qḋ mulieri ꝑſtabať. Si herede vxore[m] inſtituta fund⁹ dotalis fuerit legat⁹[n]: ſiqdē deductis legatis mulier ꝗ̄titatem dotis in hereditate habitura eſt: valet legatū. ſi min⁹ an nō valeat queriť. Sceuo. rñ. non valere[o]: ſed ſi tot⁹ fundus ex hereditate retieri poſſit[p] ſoliduʒ legatū deberi. ſʒ ſi non tot⁹ ſed aliqua ps ex eo vendicari[q] poſſit: ſi modo aliqua ps ad dotē ſupplēdā deſijt: id dūtaxat ex eo apḋ mulierem remanere[r] ait quod ꝗ̄titati[s] dotis deeſt. Paulus.

Si nuptura titio voluntate eius fundū dotis noīe meuio tradidit: dos eius cōditiōis erit/cui⁹ eēt ſi ipſi titio fūdū tradidiſſʒ[t]. Si mulieris noīe ꝗs fundū in doteʒ dederit: dotalis fund⁹ erit: ꝓp vxorē[v] em̄ videť is fundus ad maritū ꝑueniſſe. Si fundū alienū mulieri debeat marit⁹: eūqꝫ mulier ei dotis noīe promiſit: in pendenti erit: et tunc fiet dotalis cum ad eum peruenerit[x]. Si fundū legatū ſibi dotis cauſa mulier repudiauerit: vel etiam ſubſtituto viro omiſerit hereditatem vel legatū: erit dotalis[y] fundus.

Dotale[z] ꝑdium Pap. cuius vir poſſeſſionem

Erit. ambulatoria. ſicut et defuncti. vt ff. ti. i. l. cum hic ſtatus. § oratio. in fi. Accur.

b Dotalis. i. fund⁹ in dotē ſub alternatione. Accur.

c Obligatio. ſ. ambulatoria. Accur.

d Redēpto. interi ꝗ nōdū alienatio: q2 infirmať p⁹ea vt ḣ ſubijcit. ſic ⁊ al's in auť. de non alie. § hoc aūt ꝑſpexim⁹. coll. ij. ⁊ ff. de ſo. l. ꝗ res. in fi. i. rñ.

Quod ſi fundus. poſſe. vt. C. ḋ fun. do. l. i. cuʒ poſſit eligere mulier qḋ vult vt. ff. de iu. do. l. plerūqꝫ. in fi. ac.

Etiā direpto mřionio. pone exēplū. vt. ff. e. ſi marit⁹ fueriʒ. i. ꝑtin. ſed ſi eſt dotale ſo. ma. vt hic ḋr. ergo adhuc nō dʒ vſucapi. vt. ff. e. ſi fundū. ſʒ ꝯ. C. ḋ iu. do. l. in reb⁹. § ols. So. ſpāle ē vt ſo. ma. vſucapiať ꝯ mulierē: quia ⁊ aliḋ ꝑ ea induciť ſpāle vt eo ꝯſtāte poſſit vēdicaŕ: vt ibidē ḋr. vel ibi in rebus eſtiatis ꝗs vēdicat mľier cuʒ marit⁹ ñ ſit ſoluē do: ꝗ cū ñ ſint dotales vſucapiūť. hic aūt nō ſūt eſtimate: vel nō eſt ꝯ ſi ponas caſuʒ vt diximus.

Dotale ꝑdiū vrbanuʒ. i. qḋ in vrbe eſt.

h Ruſticū. ſcʒ qḋ eſt in villa rurib⁹ circūdatū: lʒ ſit edificiū: vt hic ſubijcit ad oē ⁊c. ſʒ in ꝓꝑa ſigtione vrbanū ḋr illud edificiū. vt. ff. de ṽ. ſig. l. vrbana predia.

i Cōtineť. vt. ff. ḋ le. i. l. plane. § fi. ⁊ facit. ff. de trāſac. l. cum hi. § arbitratu.

k Cum dominium. aut in cauſa eſt vſucapionis. nā qui poteſt vſucapere de iure ꝓprio loco domini eſt. vt inſti. de ac. § alie autem ſunt. Accur.

l Preſtabiť. lʒ al's ꝓuilegiū dotis heredi non deť. vt C. de pri. do. l. i. ſed qd ſi mřimoniū nullū fuit: putabať tñ ab vtraqꝫ parte contrahētiū. Rñ. idē videtur. ar. ff. ſo. ma. l. ſi cum dotem. § fina.

m Si herede vxore inſtituta. a marito. Ac.

n Legatus. cuidam etiam extraneo.

o Non valere, indiſtincte, ſed vlpian⁹ ſtatim diſtinguit ſi totus ⁊c. Accurſius.

p Poſſit. dicitur totus poſſe retineri qñ ſoluto legato tñ remanet in hereditate ꝗ̄tū fundus valet: vel ſoluta eſtimatione fundi legati totus fundus remanet. ac.

q Vendicari. de hereditate ſi modo aliqua pars ⁊c. vt ſubijcit.

r Remanere. vt non valeat legatum. Itē intellige hoc ꝑteř ꝗ̄tā quam retinet. vt inſtiť. ad. l. fal. § cum autem. Iteʒ intellige quando mulier vult eē heres: nō al's. ſicut in accipiendo legatum et relictuʒ pro fundo dotali vt. ff. de leg. ij. l. cū pater. § qui dotalem. Ac.

ſ Quantitati. ⁊ ſi hec mulier hereditateʒ adierit: non tamē ſibi preiudicat ad ſolidū legatum preſtandum quaſi nō teneat relictum ei⁹ rei que aliēari nō poteſt. ſed ar. contra ff. de leg. ij. d. l. cum pater. § qui dotaleʒ. vbi ſi accepit legatū quaſcūqʒ mulier preiudicat ſibi: ſʒ ibi conſtabat ꝙ tñ erat legatum ꝗ̄tum erat dos: vel ibi in legato: hic in hereditate. prima verior.

Si nuptura. tradidiſſet. hoc ſi marit⁹ aliū iuſſit tradi in quē voluit transferri dñiū. vt. ff. ḋ iure do. l. etiā ſi alij. ꝗd ꝗ ſi iō iuſſit tradi vt accipiēti ꝗ̄ratur dñiū. Rñ. delegatōe fcā duo act⁹ infuenire intelliguť. vn⁹ i ꝑſona mariti. ali⁹ i ꝑſōa extnei ꝗ ē inutilis: q2 fund⁹ dotalis nō pōt alienari.

v Propter vxorem. ſi ei ꝯpetit vel ei ꝯpetitura eſt actio. vt. ff. e. l. fundus.

x Perueuerit. vt. ff. e. l. proxi. § dotale.

y Dotalis. ſʒ ꝯ vř. ff. de iure do. l. i. § i. ſo. vt ibi.

Dotale. predeſtinatione ſponſe. ⁊ dic caſum ꝙ ante nuptias ſponſo marito futuro epľam miſit i qua ſignificabat ſe fundum in dotē dare. marit⁹ vero recuſans eū habere in dotem: ⁊ volens eum habere ex donatione epľam vxori ſue miſit: in qua petijt vt vxor eū ſibi donaret ꝑpter nuptias: cui mulier fragilis ſexus cōſenſit: iōqꝫ ꝑpter pactū ſuū actionē de dote ſua nō habuit.

a ¶ Retinuit. postq̄ mulier sibi donauit.
b ¶ Ex pacto. i. propter pactum. Azo.
c Si fundū. periculi. q: vxori eius estimationē reddi dit. nec eīm hoc solū dispēdiū sentit q: mulierē hʒ indotatam: q: ꝛ hoc est etiā si paucissimi dies superant: vt in fi. huius. l.

est cōtra. Sol. nō ꝓdest ad inchoandā: vt ibi. sed ꝓdest ad perficiendū: vt hic. arg. ff. de vsuca. l. rerū mixtura. §. labeo ait si homo. ꝛ ff. fami. hercis. l. sed si vsucapio.
f ¶ Marito. pōe virū agere ꝛ succūbere: an aget ꝯ eū actiōe: vr q̄ sic ſʒ distictionē. C. de iur. do. l. i. ꝛ hoc innuit.

Sed quō fuit dotalis cū dñiū non puenerit ad maritū. vt. ff. eo. l. dotale. §. dotaler Respō. io. q: vxor induxit virū in fundū. ꝛ ita adeptus est dñiū sine possessione. aliud est eīm in fundū īduci. aliud ē possessionē dari. pōt ḡ ſm Jo. dñiū sine pos. q̄ri. sic ꝛ in legato et fideicō. ꝛ q̄libet alia vltima volūtate. vt institu. de leg. §. ij. Itē in donatione. vt. C. de do. que sub mō. l. i. ꝛ in lege commissoria. vt. C. de pac. inter emp. et vē. l. cōmissorie. ꝛ ff. de acq. pos. l. i. §. ſʒ et ꝑ eū. ꝛ idē in libero homine q̄ alicui bo. fi. seruit. nā sibi possessionem cū ab illo possideatur q̄rere nō pōt. dñium vero ex duas cās recte q̄rit. vt. ff. de acq. re. do. l. hō liber. in fi. sic et. ff. de tu. i. si vxor filio. ar. ꝯ. C. de distrac. pig. l. q̄ ꝑdium. et C. de ꝓba. l. cum res. Et de hac materia dixi. ff. de rei vē. l. si ager. ſʒ q̄dam aliq̄ dicūt q̄ dñiū sine possessione nō pōt q̄ri: ē si īducat in fundū. et iō dicūt hic fuisse cessam rei vēdicationē qd̄ lr̄a nō patit. nā tūc fund⁹ nō est dotalis. arg. ff. de iure do. l. si spōsalib⁹. §. fi. Et p̄terea quō audent ipsi apta frōte negare dñiū sine pos. q̄ri: cū ꝛ ipi ꝯfiteantur quēlibet intrantē hr̄e pos. naturalē: clādestinā nullo mō. ſʒ nō recordant eoꝝ q̄ dicunt ff. de vsuca. l. cū vir prediū. vbi in duob⁹ casibus dñiū sine pos. querit. Itē ꝓ nobis ff. rem ra. ha. l. si indebitā.
d ¶ Ad hmōi. que fit ꝑ vsucapionē ea incipiēte postea secus si prius erat cepta. vt hic subijcit.
e ¶ Ceperat. imo videt q̄ sic. nā cū lex inhibeat vsucapionē nichil ꝓficit bona fides. vt ff. de vsuca. l. vbi lex. q̄

retinuit[a] post lr̄as ad vxorem emissas quibus dotis nō fore prediū declarauit in mrīmonio defuncta muliere virū retinere placuit: q: mulier actionē ex pacto[b] nō habuit.

¶ Que ꝓhibentur alienari ꝛ p̄scribi ꝓhibētur: ꝛ cā alienationis interueniēs p̄scriptionem iam ceptam non interrūpit. h. d. Bar. Trifo.

Si fundū quē titi⁹ possidebat bo. fi. longi tp̄is possessione poterat sibi q̄rere mulier vt suum marito dederit in dotē eūq̄ petere neglexerit vir cū id facere posset: rē periculi[c] sui fecit. nā lʒ lex iul. q̄ vetat fundū dotalē alienari ꝑtineat ēt ad hmōi[d] acq̄sitionē: nō tn̄ intꝑellat eā possessionē que ꝑ longū fiat tēp⁹: si antequā ꝯstitueret dotalis fūdus iā esse cepar[e]. Plane si paucissimi diēs ad ꝑficiendā longi tēporis possessionē supfuerit nichil erit quod imputabitur marito[f]. Marcianus.

Fundū dotalē maritus vēdidit ꝛ tradidit: si in mrīmonio mulier decesserit: ꝛ dos lucro mariti cessit: fund⁹ emptori auelli nō pt̄[g]. Labo.

Vir in fundo dotali lapidicinas marmoreas aperuerat: diuortio facto q̄rit marmor qd̄ cesum est neq̄ exportatū esset cui⁹ eēt: ꝛ impēsas in lapidicinas factas mulier an vir prestare deberet. labeo marmor viri esse ait. Ceterū viro negat q̄cq̄ prestandū esse a muliere: q: nec necessaria impēsa esset ꝛ fundus deterior esset fact⁹[h]. ego non tm̄ necessarias: ſʒ etiā vtiles ipensas p̄standas a muliere existimo[i]: nec puto fundū deteriorē esse: si tales sunt lapidicine in q̄bus lapis crescere possit. ¶ Si ꝑ mulierē[k] mora fieret q̄minus estimationē ꝑtis fūdi viro solueret / ꝛ fundū reciperet: et cū hoc pactū erat: fruct⁹ interi ꝑceptos ad virū ꝑtinere ait labeo. puto poti⁹ ꝓ portione fruct⁹ hiturū: reliq̄s mulieri restituturū[l]: ꝛ hoc iure vtimr̄.

¶ Explicit liber. xxiij.
¶ Incipit liber. xxiiij.
¶ De donationibus inter virum et vxorē. Ti. j.

¶ Donatio inter virū ꝛ vxorē est ꝓhibita rationib⁹ hic insertis. h. d. vsq̄ ad. l. hec ratio. §. videamus. Bal. Vlpia.

Moribus[m] apud nos receptum est ne iter virū ꝛ vxorē donatiōes valerent. hoc aūt receptū ē ne mutuo amo-

Fundum. nō pōt. sic ff. de vsuca. l. cū vir. ac.
h Vir i fundo. fact⁹. q̄ ad lapidicinas: nō q̄ ad fructus alios vt ff. solu. ma. l. diuortio. §. si vir. q̄ est ꝯ. nisi ibi renascātur vt h̄ subijcit. ꝛ. d. §. si vir.
i ¶ Existio. actione mādati si voluit mulier. als si vtilr̄ res gesta est aget nego. ges. vt C. de rei vxo. ac. rē in p̄senti. §. ſʒ nec ob impensas.
k ¶ Si ꝑ mulierē. pone casum. fundū mulier dedit in dotē in cui⁹ parte puta vinea tm̄ est impensum q̄nti ipa ps fūdi ē si soluto mrīonio faciat morā i reddenda estimatione fundi. i. expensas factas: ait labeo maritū lucrari fruct⁹ q̄ ex toto agro ꝑcipiuntur: qd̄ falsum est. illi eīm tm̄ ad eū ꝑtinēt q̄ ex ea ꝑte ꝑcipiūtur. Nec ob. qd̄. ff. dicit de iur. do. l. si is q̄. §. qd̄ dicit. nā si in partē nō impēdat q̄nti ē: ps nō desinit eē dotalis vt ibi. alioq̄n ꝯ. vt h̄. vel veri⁹ retēto h⁹ casu nō opʒ te dicere q̄ ꝓ aliq̄ parte desierit esse dotalis. vel pone ſm. M. cū pars est in dotē data: ꝛ ps alia maritoē adiudicata. vt. ff. de pac. do. l. cū in fūdo. §. ſʒ si fund⁹ ſʒ q̄re de cū hoc pactū: Rn̄. subaudiēdū est maxie. ponit ēt tertio mō. mlier pepigit vt so. ma. marit⁹ reddat fundū accepta ꝑtis estimatiōe quā nō p̄stat. vn̄ marit⁹ ei⁹ ꝑtis lucrifacit fructus. vltima planior est.
l ¶ Restituturum. hoc ergo casu restituatur impensa.
¶ De donatiōib⁹ iter virū ꝛ vxorē. Facit mrīoniū vt nō alienet fund⁹ dotalis. vt. ff. pri. ti. facit etiā vt donationes iter cōiuges nō valeāt. et de hoc dicit Accur.
m Moribus. i. iure ciuili quod moribus est receptū.